

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

საქართველოს პარლამენტის
უმაღლესი ბიბლიოთეკა

გიორგი მცირე
(ხუცეს მონაწილე)
ცხოვრებად და
მოქალაქეობად
წმიდისა და
ნეტარისა მამისა
ჩუენისა გიორგი
მთაწმიდეელისად

გიორგი მცირე (ხუცეს მონაზონი)
ცხოვრება და მოქალაქობა ჳმიდისა და
ნეტარისა მამისა ჩუენისა გიორგი
მთაწმიდელისა

ცხოვრებად და მოქალაქობად წმიდისა და ნეტარისა მამისა ჩუენისა გიორგი მთაწმიდელისაჲ

ეპისტოლე, მიწერილი გიორგის მი-მართ, დიდისა მის შეყენებულისა, რომელი მკვდრ იყო მთასა საკვრველსა, მონასტერსა წმიდისა სკემონისსა, ბერისაჲ მის, რომლისა- და ეთხოვა, რათა აღუწეროს ცხოვრებაჲ და მიცვალებაჲ წმიდისა მამისა ჩუენისა გიორგი მთაწმიდელისაჲ, ზედაწერილი ესრეთ იტყვს:

ღმრთივ-სანატრელსა, სათნოებათა შინა განთქუმულსა, მოძღვარსა მოძღუართასა და სულიერსა წინამძღუარსა ჩუენსა გიორგის შეყენებულსა უფლისა მიერ გიკითხავნ, მთით წმიდით მთასა საკვრველსა, ქრისტეს მიერ ღმრთისა ჩუენისა გახარებ! ზეშთა-ბუნებისა მაღალთა მათ მიერ მოღუაწეობათა ეტლი სულისა შენისაჲ ზეცად მიმართ აღამაღლე, ნივთთაგან და ნივთიერთა სიზრქეთა, და ქუეყნად მიმართ დამზიდველთა გონებაჲ შენი სრულიად განაშორე, ვინადთგან საქმე დასაბამ ჰყავ ხედვისა და შიში ღმრთივ-გონიერი მიზეზ უშიშოებისა, რაჟამს დაყუდებისა მიერ და დუმილისა მხოლოდ მხოლოსა მას შეესაკუთრე, და თავისა თვისსა თანა მკვდრობითა თავსა მას ყოველთა საწადელთასა მიემთხვე, ჟ კაცო საკვრველო და ზეშთა- [კაცე]ბისა საგონებელო! რომლისა თვსცა სიმდაბლითა მით ღმერთ-მყოფელითა ეგევითარი მაღალი და დიდი საქმე ძიება-ჰყავ ჩუენგან, რომელსა თვთ შენ უმეტეს ჩუენსა მეცნიერ იყავ ჩუენგან, გლახაკთა ამათ და უღირსთა, რომელთა ესე უწყით: ჳნარცუსა მას შინა ვნებათასა მდგომარე [...] ჯუარი იხილა დიდმან პახუმი, და ვეძიებთ მსგავსთა თქუენთა ჳელის-მიცემად, რადთამცა მიერ აღმოვედით და მღვმისაგან გლახაკობისა და თიჯისაგან უყისა კლდესა ზედა სათნოებათასა ფერჳნი ჩუენნი დავამტკიცენით და გზათა მათ, ზეცად მიმყვანებელთა, დაუბრკოლებელად სლვად წარვემართენით, ვითარცა იტყვს დიდი დავით: „და მერმეცა აღივსენ პირი ჩუენი გალობითა, რათა ქებაჲ ღმრთისაჲ ჩუენისაჲ იხილონ მრავალთა“. ხოლო რად არს ქებაჲ

ღმრთისად, დიდებად და შესხმად წმიდათა მისთად? მითხრობად ცხორებისა და მოღუაწებისა მათისად წერით და უწერელად, რათა ცნას ესე თესლმან სხუამან, და შვილნი, რომელ იშვებოდინან, აღდგენ, და მიუთხრობდენ მამანი მათნი შვილთა თვსთა.არამედ რათა არა უღელი იგი ტკბილი მორჩილებისად განვაგდოთ, ქედსა მას ზედა სულისა ჩუენისასა მდებარე, ნუ უკუე პარეხთა მათ და უღაღთა ურჩებისათა შთავცვკეთ, ვინად იგი აღმოსლვად შეუძლებელ არს,ამისთვს წმიდისა ბრძანებისა თქუენისა საქმით აღსრულებად ვისწრაფოთ შეწევნითა წმიდათა ღოცვათა თქუენთა.გარნა, ვითარცა ვთქუთ, # წმიდაო, არა თუ შენ უმეცარ ხარ ცხორებასა განთქუმულისა ამის კაცისასა სიჭაბუკითგან მისით, ვიდრე სიბერედმდე, არამედ ეგრეთ მეცნიერ ხარ, ვითარცა [დიდი] ანტონი ცხორებასა ნეტარისა მაკარისასა, რომელი-იგი მოწ[აფე საყვა]რელი იყო მისი, და, ვითარცა ნების-მყოფელი [შვილი მისი], სათნოებათა მისთა მკვდრად გამოჩნდა, [და შე]მსგავსებული ქებად მის მიერ მიიღო და [რომლისა თვსცა] არა უჯერო არს და შეუმსგავსებული [თქუენი]სა მის მიმართ სურვილისა დას[...] და მისისა მის თქუენდა მომართ სარწმუნოებისადა სასოებისა თანასწორებით და სახისმეტყუელებით თანა-ხატ ქმნად ზემოვსენებულისა მის სახისა.ხოლო ვინადთგან კუალადცა მეორედ მოიწია წმიდად ეპისტოლე თქუენი სიგლახაკისა მომართ ჩუენისა, ვითარცა მრავალ-ჟამ [მის თანა] ყოფილისა და მის მიერ განათლებულისა და ღმრთისა მსგავსითა სიყუარულითა მის მიერ შეყუარებულისა, და უმეტესადლა ვთქუათ, თუ ჟამსა მას სოფლით განსლვისა და ღმრთისა თანა მისლვისა მისისა, რომელსა-იგი სუროდა და წადიერ იყო, მის თანა დახუედრებულისა, და კუალად ღმრთის- მოყუარისაცა მის მიერ მთავარეპისკოპოსისა - იოანეს ვიტყვ, ჭყონდიდელსა, მმასა ნეტარისა პეტრე პატრიკისასა, მო-რად-ვიდა სამეუფოდ ქალაქად, მოციქულად მოვლინებული ბაგრატ აფხაზთა მეფისა მიერ და სევასტოსისა. ამის პირისათვს დიდად იძულებულ იქმნა უღირსებად ჩუენი, ვითარცა შვილისაგან მამის-მოყუარისა და, უფროდსლა ვთქუათ, თუ ქრისტეს-მოყუარისა, რათა ყოველი სახე

აღსრულებისა და სოფლით განსლვისა წმიდისა ამის მამისა ჩუენისაჲ
უნაკლულოდ მიუთხრათ. და მერმე კუალად სხუათაცა ვიეთმე ღმრთივ
სულიერთა. მამათა და ძმათაგან დღითი-დღე ვიიძულები და სიტყუად
მიმეკადების: არა ხოლო თუ მიცვალებისათჳს, არამედ სრულად
ცხორებისაცა და მოქალაქობისა მისისა აღწერისათჳს. ხოლო უმეტეს ამათ
ყოველთასა მორჩილებამან ბრძანებისა თქუენისამან, ვითარცა რკინამან
ცეცხლი ქვის მსგავსისა გონებისა ჩემისაგან ეგრეთ აღატყინა საღმრთოდ
მხურვალეზაჲ აღწერად ცხორებისა ღმრთივ- განათლებულისა ამის
კაცისა, და მერმე, რათა არა დავიწყებულ იქმნას მომავალთაგან და
შემდგომითი შემდგომთა ნათესავთა, ვითარცა მრავალთა წმიდათაჲ
ნათესავსა შორის ჩუენსა გამოჩინებულთაჲ, ცხორებანი აღუწერელობითა
დავიწყებისა სიღრმესა მიეცნეს, არაჲ თუ მათდა რაჲმე საკმარ არს ესე:
რამეთუ იგინი წინაშე ღმრთისა განათლებულნი მდგომარე არიან,
არამედ, რათა ჩუენ მოკსენებითა შრომათა და ღუაწლთა მათთაჲთა
დღითი-დღე ფრთოვან-ვიქმნებოდით, და ბაძვად სათნოებათა მათთა
წარვემატებოდით. ამისთჳსცა კელთა ბრძანებისა თქუენისათა უღირსი
ესე თავი ჩემი მორჩილებად მივეც, არამედ ყოვლითურთ განცკბრებულ
ვარ და არა უწყი, თუ რაჲ ვყო. უკუეთუ უგუნურებით კელ-ვყო,
კადნიერებისა ბრალსა შთავვარდები, და უკუეთუ არა, ურჩებისა
საშჯელისაგან მეშინის, რამეთუ იტყვს: „რომელთა უწყოდნიან სიტყვთ
გინა სმენით საღმრთოთა წერილთაგან, და გინა თუ თვთ-მხილველ
ქმნილ იყვნენ და აქუნდეს მეცნიერებაჲ სულისა სარგებელთა და
ღმრთისა სათნოთა ცხორებათა და მოღვაწებათაჲ, რომელნი წმიდათა
მამათა აღასრულნეს, პირველად ესრეთ ჯერ არს, რათა მსგავსად ძალისა
ბაძვად მათდა მოსწრაფე იყვნენ, და სათნოებათა მათთა ეშურებოდინ, და
განჰმართონ ენაჲ ბრგუნილი იგი სულისაჲ, და ვითარცა ღმრთისა
მიახლებად ყოვლითურთ წმიდა იქმნენ, და პირი იგი უხილავი
ხილულისა ამის თანა განავრცინ და მაშინდა [იწყონ] დიდებაჲ და ქებაჲ
წმიდათა ღმრთისათა. და არა ხოლო თუ თავთა თჳსთა მოატყუან
სარგებელი რომელთა ესე-ყონ, არამედ მსმენელნიცა იგი ბაძვად

სათნოებათა მათთა აღლესნენ. ხოლო რომელთა უწყოდინ ესე ვითარი სარგებელი სულისა და არა ინებონ მოთხოვრებად, არამედ მისცენ იგი სიღრმესა დავიწყებისასა გინა მცონრებისა მიერ, გინა ჟამთა დროებისა, გინა თუ შურითა ვიეთთამე უკსენებელ-ყონ, ესე ვითარი ესე სულისა სარგებელი თხოვრებად, ითქუას მათდა მიმართ, ვითარცა იტყვს დიდი ბასილი, ვითარმედ: „სიბრძნე დაფარული და საუნჯე უჩინოდ - ვინ ირგოს მისგან?“ და კუალად „ტალანტისა დამფლველთა და წყაროდსა დამყოფელთა და საუნჯისა უჩინო-მყოფელთა თანა დაისაჯოს“. ესე არიან მიზეზნი ჩემისა მეტყუელებისანი, რომელთა მიერ ვიძულები და ვითარცა დეზიტა, პირუტყუთ- მსგავსი ესე გონებად ჩემი შინაგან იწერტების და აღმძრავს სიტყუად, რამეთუ არა თუ ღირსებისაებრ შესხმა არს და სასჯელ, არამედ ძალისაებრ არა თქმად საბრალობელ. ვითარცა იტყვს გრიგოლ ღმრთისმეტყუელი, ვითარმედ: „ყოველივე, ძალისაებრ ქმნული, მითუალულ არს ღმრთისა მიერ“. ხოლო მე ვიწყო სიტყუად უნდოდსა ძალისა ჩემისაებრ და, რაოდენ უძლო, მარტივად და სულ-მცირედ აღვსწერო, არა თუ სხუათაგან სმენილი, არამედ, უმეტეს ყოვლისა, წმიდისა და უტყუველისა პირისა მისისაგან მოთხოვნილი სიყრმისა და სიჭაბუკისა მისისა, რომელსა-იგი, ვითარცა ერთგულსა შვილსა, არა დამიფარვიდა სარგებელისათვს ჩემისა, ხოლო შემდგომი რომელიმე თუალითა ხილული და რომელიმე კაცთა მიერ სარწმუნოთა და წმიდათა უწყებული, რათა ესრეთ ერთობით შევკრიბო საწადელი ესე და სასურველი მოთხოვრებად და, ვითარცა ჯაჭვ ოქროდსა, ერთობით შეთხზული და შეწყობილი, წარმოვსცე წინაშე სიწმიდისა თქუენისა, საკვრველსა მაგას და სასურველსა მთასა, რომელსა შინა თავს-ისხნა მრავალნი შრომანი და ღუაწლნი კაცმან მან ღმრთისა შეყუარებულმან თარგმანებისათვს წმიდათა წიგნთასა. ხოლო რომელი იპოოს ნაკლულევანებად მიზეზითა ჩუენ მიერ აღწერილობისადათა, განემართოს თქუენ მიერ მადლითა სულისა წმიდისადათა, რომელი მკვდრ არს თქუენ თანა, სადიდებელად მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა აწ და მარადის და უკუნითი უკუენისამდე. ამინ. ცხორებად და მოქალაქობად წმიდისა და

ნეტარისა მამისა ჩუენისა გიორგი მთაწმიდელისაჲ

I. „ვსენებაჲ მართალთაჲ ქებით აღესრულებისო“, იტყოდა ბრძენი სოლომონ შესხმასა მას შინა მართალთასა, რომელსა სულითა წმიდითა წინაითვე მოასწავებდა გამოჩინებათა მათ წმიდათათჳს, რომელნი შემდგომად ქრისტეს მოსლვისა გამოჩნდეს: მოციქულნი, მღდელთ-მოდღუარნი, მოწამენი და მამანი და ყოველნი წმიდანი და მართალნი, რომელთა მიერ აღივსო ყოველი სოფელი დიდებითა ღმრთისაჲთა, ვითარცა იტყჳს წინაღსწარმეტყუელი, ვითარმედ: „წინაღსწარმეტყუელთა მრავალთა დაფარონო პირი ყოვლისა ქვეყანისაჲ“. და კუალად იტყჳს ესაია განკვრევით: „ვინ არიან ესენი, რომელნი, ვითარცა ღრუბელნი ფრინვით მოვლენ? რამეთუ ღრუბლად უწოდა მათ ჳორცთა უარის-ყოფისათჳს და ნივთიერთა საქმეთაგან ამაღლებისა და გონიერთა და საცნაურთა ღრუბელთა თანა შერთვისა, რომელთა ზედა მჯდომარე იხილვოს მომავალად თჳთ თავადი, ვითარცა-იგი ამაღლდა თავთაგან მოწაფეთასა.რამეთუ ესე ვითართა მათთჳს იტყოდა დიდი პავლე, ვითარმედ: „ქრისტესთა მათ ჳუარს აცუნეს ჳორცნი მათნი ვნებითურთ და გულისთქუმით“: რომელთათჳს- იგი ნაყოფთა სულისათა წარმოიტყჳს. და კუალად თჳთ მაცხოვარი ეტყოდა მოწაფეთა თჳსთა აღებად ჳუარისა და შედგომად მისა, რამეთუ ჳორცთა ჳუარს ცმივა ჳორციელთა მათ უჳორცოებასა მოასწავებდა, რაჟამს იგი თჳსთა და ნათესავთა უვარის-ყოფითა ასსა წილსა მიღებად აქაჲთ აღუთქუმიდა და დასასრულსა ცხორებასა საუკუნესა მიანიჭებდა, რომელსა-იგი ტრფიალ-ყვნა მოყვარენი სათნოებისანი და მეძიებელნი სასუფეველისანი, და მის მიერითა მით ბრწყინვალეობითა აქავე განათლებულნი, რომელთა თანა შეერთო ახალი ესე მოღუაწე და ჩუენ მიერ საქებელად წინა-მდებარე, რომლისა-იგი ღუაწლთა და შრომათა არა უმეცარ ხართ, რომელთა-იგი თჳთ თუალითა გიხილავს, და რომელთადა სმენით უწყებულ არს. და კუალად ყოველნივე ერთობით ნამუშაკვესა მას და ნაყოფსა გონებისა მისისასა თუალთა მიერ განცდითა და ყურთა სმენითა, ვითარმცა მას თავადსა, თჳთ ხედევდით, რომლისაჲ დაღაცათუ დავიდუმით

სიმრავლისგან ზოგადი მაღალთა მათ ღუაწლთა მისთაჲ, რომელნი ღმრთისა ეკლესიისათჳს მან თავს-ისხნა, გარნა ვაჟსენოთცა რომელთა-იგი ჳსენებაჲ წმიდა არს და სარგებელ, და სათნოებათა და მოღვაწებათა მიმართ მაწუეველ, ვითარცა იტყჳს გრიგოლი ღმრთისმეტყუელი, ვითარმედ: „კაცსა რაჲცა რაჲ უყუარნ და აქებნ, მისსა მიმართ მიისწრაფინ, და ვითარცა სხუათა ყოველთა მცნებათა აღსრულებაჲ თანამდებ არს კეთილთა კაცთათჳს, ეგრეთვე ჟამსა სიტყჳსასა სიტყვაჲ და მოყვარეთა სათნოებისათა ქებაჲ.რამეთუ არა დააცადა მოწყალებამან ღმრთისამან ჟამითი- ჟამად გამოჩინებად ღირსთა მისთა ნუგუეშინის საცემელად უძღურისა ამის და დაჳსნილისა ნათესავისა ჩუენისა განმადლიერებელად და განმამჳნობელად, რათა ხედვითა და სმენითა სათნოებათა მათთაჲთა შურად და ბაძვად ღირსებისა მათისაჲ აღვიძრვოდით და ძალსა მას საცნაურსა სულისა ჩუენისასა, ვითარცა ორბისა სიჳაბუკესა, განვაჳაბუკებდეთ. და, ვითარცა მთოარესა, ეგრეთ განვაახლებდეთ, რომელ ღამესა შინა ამის ცხორებისასა, ვითარცა დღესა შინა, შუენიერად ვიდოდით, და ყოველთავე ბნელის მოყუარეთა მყოფთა სულთა ჩუენთაგან განვიოტებდეთ, და ესრეთ სათნოებათა მიმართ წარმატებულნი შემომავალსა მას და ბრწყინვალესა დღესა უკუანადსკნელსა, ვითარცა ცისკარსა განთიადისასა, აღმოსლვად განმზადებულნი მოველოდით.

რაჟამს ბრწყინვალე იგი მნათობი ნათესავისა ჩუენისაჲ დიდი ეფთჳმე აღმოგჳბრწყინდა ნათლად და სიხარულად, დიდებად და გჳრგუჳნად, გონიერ- მყოფელად და განმამბრძნობელად უგუნურებისა ჩუენისა, რომელმან უმეცრებისა იგი საბურველი მოსძცარცუა გონებათაგან ჩუენთა, და, ვითარცა დღემან ღმრთივ-განათლებულმან, მჳმუნვარე იგი ნისლი უგულისჳმოებისაჲ განჳადა სულისაგან ჩუენისა, და სივრცითა და სიმაღლითა ღმრთივ-თარგმნულთა წმიდათა წიგნთა მისთაჲთა ნაკლულევანებაჲ ენისა ჩუენისა ადავსო, და რომელნი ესე ბარბაროზ წოდებულ ვიყვენით ელენთა მიერ უსჳავლელობისათჳს და უმეცრებისა ჩუენისა, მათთანავე აღგურაცხნა ღმრთისა მიერ მოცემულითა მით

სიბრძნითა თვსითა.ხოლო რაჟამს წმიდაჲ ესე სოფლით აღივსო და ღმრთისა მიიკვალა, და წმიდათა ბრწყინვალეობასა შეემატა, და არა სრულ იქმნა სიხარული ჩუენი მყისსა შინა სოფლით განსლვისა მისისათჳს, და ეგრეთ ინება განგებულებამან ღმრთისამან ჩუეულებისაებრ თჳსისა, ვითარცა-იგი მრავალ გზის-ყო, რათა არა ერთსა ზედა ოდენ გინა ორსა მოჰვინოს შარავანდედი მადლთა თჳსთაჲ, არამედ რათა დღითი-დღე აღორძინდებოდის და განვრცელდებოდის ღმრთისა ეკლესიაჲ და უმაღლესისა მიმართ წარმატებოდის, ვითარცა იტყჳს წინამსწარმეტყუელი: „და იყოს უკუანამსკნელთა მათ დღეთა მივჰვინო სულისაგან ჩემისა ყოველსა ზედა კორციელსა, და წინამსწარმეტყუელებდენ, ძენი თქუენნი და ასულნი თქუენნი ხილვასა იხილვიდენ, და მოხუცებულთა თქუენტა ჩუენებით განვეცხადო“. და კუალად მოციქული განყოფასა მას შინა მადლთასა ნიჰად საღმრთოდ და ნაწილად სულისა მიერ მოცემულად თარგმანებასა ენათასა უწოდს, რამეთუ შეუნანებელ არიან მადლნი ღმრთისანი უშურველად და უზუვეებით მიფენილ ყოველთა ზედა ნების მყოფელთა მისთა, ვითარცა-იგი დიდი მოსე იესუს ეტყოდა, ვითარმედ: „ვინ მომცეს მე ყოველი ესე-ვითარი წინამსწარმეტყუელად ღმრთისა?“ რამეთუ იცოდა მან ნებაჲ ღმრთისაჲ და უზუებით მიცემაჲ მადლთა მისთაჲ.რომლისათჳსცა, წმიდაჲ რაჲ მამაჲ ჩუენი დიდი ეფთჳმე სოფლით განვიდა, ვითარცა პირველ ვთქუთ, შემდგომად რაოდენთამე ჟამთა კუალადცა სახიერებამან ღმრთისამან და მადლმან მამისა ჩუენისამან ჟამსა თჳსსა გამოაჩინა დიდი ესე მუშაკი საღმრთოჲსა მადლისაჲ, წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი გიორგი, რომლისათჳს არს სიტყუაჲ ჩუენი და წინა- მდებარე არს აღწერად და მოთხრობად შემდგომთა ნათესავთა საწურთელად და გულისჴმის საყოფელად, ვითარცა მან ნეტარმან დიდისა ეფთჳმეს ცხორებაჲ აღწერა სახედ და ხატად სათნოებისა მომავალთა ნათესავთათჳს, რომელი ესე არცა ჩუენ დავიცონოთ შეწევნითა ღმრთისაჲთა, არამედ ყოველი სახე ცხორებისა მისისაჲ აღვწეროთ შობით მისით და ვიდრე აღსრულებამდე. ხოლო იყავნ ჩუენთანა ღმერთი იგი მის მიერ შეყუარებული და მისი

შემყუარებელი, და ლოცვად წმიდისა მის მამისად, რომელმან ამისი ჰელყოფად ჩუენ გუაიძულა, სადიდებელად ღმრთისა, რომლისად არს დიდებაჲ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე. ამინ.

II. ესე წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი გიორგი იყო ნათესავით ქართველი, ხოლო ვინადთგან ღმრთის-მსახურებისა საიდუმლოსა შინა ერთი მამული პატივცემულ არს, რომელ არს სამოთხე პირველისა მის მამისა ჩუენისა საყოფელი და ერთი ქალაქი, რომელ არს ზეცისა იერუსალემი, ცხოველთა მათ ქვათა მიერ აღშენებული, რომლისა შემოქმედ და ხუროთ-მოძღვარ ღმერთი არს, და ერთი ნათესავობაჲ, რომელ არს თსებაჲ ღმრთისად. არამედ ნუ ვინ ჰგონებნ, თუ არარაჲ გუაქუს პატიოსანთაგანი მამულისათჳს და ნათესავთა წმიდისა მამისა ჩუენისათა მითხრობად და რეცა ჩემებით მოვიპარავთ ჭეშმარიტებასა საქმეთა მიერ საყუედრელთა!

რამეთუ იყო ნეტარი ესე, ვითარცა ვთქუთ, ნათესავით ქართველი. ხოლო მამის მამეულად ღმრთის-მსახურისა მისგან და ღმრთივ-დაცვულისა ქუეყანისა, რომელსა სამცხე ეწოდების, ხოლო თჳთ აღმოეცენა იგი ქუეყანასა თრიალეთისასა, ვითარცა პირმან საქმისამან გაუწყოს.რამეთუ მშობელნი ამისნი იყუნეს ღმრთის-მსახურნი. [და] ეწოდებოდა მამასა იაკობ, ხოლო დედასა - მარიამ. ესე იაკობ იყო ერთგულთაგანი და საკუ[თა]რთა ღმრთის მსახურისა მეფისა გიორგისთაჲ, და საქმისა რომლისათჳსმე საერთგულოჲსა მოციქულად წარივლინა მეფისა მიერ სპარსეთს; და, ვითარცა წარემართა, ნებითა ღმრთისადთა სავანე-ყო დაბასა მას და სახლსა, რომელსა იყოფოდეს მშობელნი წმიდისა ამის დედისანი. ხოლო იაკობ, ვითარცა იხილა წესიერი იგი და სათნოდ ცხორებაჲ მათი და, უმეტესადლა ვთქუათ, თუ ღმრთის მოყუარებაჲ გონებისა მათისად, სთნდა ყოველი განგებაჲ მათი და ეტრფიალა კეთილსა ცხორებასა მათსა. ხოლო შვილად მხოლოდ-შობილად ესუა მათ მარიამ და სიყუარულისათჳს მისისა არაჲ ვინაჲ მიეთხოვა, დაღაცათუ მრავალთა მიერ მიეზულ იყო სძლად მიყვანებად სახედ თჳსად.

ხოლო იაკობ, იხილა რაჲ შეუნიერებაჲ ხატისა მისისაჲ და ნა[რ]ნარი იგი და დაწყნარებული ქცევად მისი და განკრძალული სახე, ჰრქუა მშობელთა მისთა: „დამიმარხეთ შვილი ეგე თქუენი კეთილადე, რომელ მო-თუ-ვიქცე მშვდობით, მე ვიქორწინო ეგე და სრულიად თქუენ თანა დავემკვდრო“, და ესრეთ წარემართა გზასა თვსსა და ნებითა ღმრთისაჲთა კეთილად განემარჯუა და მშვდობით მოიქცა, და მეფე დიდად მოიმაღლა, და ესრეთ მოვიდა ზემოვსენებულთა მათ მშობელთა თანა ქალწულისთა, და იქორწინა შჯულიერითა და წმიდითა ქორწინებითა, ვითარცა იტყვს მოციქული: „წმიდა არს ქორწილი და საწოლი შეუგინებელი“. და ესრეთ აკურთხნა იგინი უფალმან, ვითარცა დიდი იაკობ და რაქელ, რამეთუ ჯორციელსაცა თანა სიმდიდრესა შვილიერებითაცა პატივსცა, რამეთუ ესხნეს სამნი ძენი და სამნი ასულნი.ხოლო ნეტართა ამათ მეუღლეთა კეთილად განიზრახეს, რათა პირველი ნაყოფი თვსი ღმრთისა შეწირონ. ხოლო, მიეცა პირველად ნაყოფად ასული, რომელსაცა უწოდეს სახელი თევლა და პატივსცეს სახელითა

პირველმოწამისაჲთა. და ვითარცა იქმნა იგი შვდისა წლისაჲ, შეწირეს იგი ღმერთსა, ვითარცა აღეთქუა, და წარიყვანეს იგი სამცხეს მონასტერსა სადედოსა, რომელსა ტაძრისი ეწოდების, და მისცეს იგი ჯელთა წინამძღუარსა მის მონასტრისასა, რომელსა საბაია ეწოდებოდა, დედაკაცსა ღირსსა და წმიდასა, რომელმანცა შეიწყნარა იგი, ვითარცა შვილი თვსი. და კეთილად აღზარდა. და კულად შვეს სხუად წული შვილი, რომელსა უწოდეს თევდორე. და ესრეთ კულად განიზრახეს კეთილთა მათ მშობელთა,რათა, უკუეთუ იშვეს მათდა სხუად წული, შეწირონ იგი ღმერთსა: რამეთუ „ვერძისაჲ ჯერ-არსო შეწირვად“.ხოლო მარიამს ეძინა რაჲ თვსაგან, ღამესა ერთსა ერუენა მას ბრწყინვალე ვინმე და დიდებული, რომელი ეტყოდა: „აჰა ესერა, ჰშვე ყრმაჲ წული, ვერძი რჩეული ღმრთისაჲ; შეწირე იგი მისსა, რომლისადა აღგითქუამს, და სახელი უწოდე მას გიორგი“. და, ვითარცა განიღვძა დედაკაცმან მან, შიშით და სიხარულით მიუთხრა ესე ყოველი ქმარსა თვსსა; და აღდგეს

ორნივე ერთობით და ცრემლით მადლობად შეწირეს ღმრთისა და მოელოდეს აღთქუმასა მას საღმრთოსა.იხილეთ, # მორწმუნენო, ვითარ სახელის-წოდებითა ამით ყრმისადთა ჩუენებასა შინა ღამისასა ცხადი და განმარტებული საქმე მოესწავებოდა, რამეთუ საღმრთოსა და სულიერსა მუშაკობასა დედასა ყრმისასა მახარებელი იგი მისი წინადაწარ აუწყებდა და ურნატთა ეკლესიისათა მის მიერ მომუშაებად მოასწავებდა, და საუნჯესა მორწმუნეთასა ღმრთის-მსახურებისა იფქლითა აღვსებად ახარებდა, რამეთუ ბერძულითა ენითა გიორგი მუშაკად გამოითარგმნების.

III. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. შემდგომად დღეთა რაოდენთამე იშვა მათ და ღმრთისა მიერ აღთქუმული იგი ნიჭი. და იზარდებოდა კორციელისადთა ჰასაკისა სულიერითაცა ჰასაკითა, და განიპოხებოდა მადლითა სულისა წმიდისადთა. და იყო იგი სიყრმითგან სავსე შიშითა და სიყუარულითა ღმრთისადთა, და, ვითარცა წერილ არს, „დღე და ღამე შჯულსა უფლისასა იყო ნებად მისი, და შჯულსა მისსა ზრახავნ იგი დღე და ღამე“, ამისთვისცა იქმნა იგი, „ვითარცა ხე, დანერგული თანაწარსადინელსა“ წიგნთა ღმრთივსულიერთასა, და გამოსცა ჟამსა თვსსა ნაყოფი შუენიერი და ზეცისა საუნჯეთა ღირსი.

რამეთუ, ვითარცა იქმნა იგი შვდის წლის, აღთქუმად იგი აღასრულეს მშობელთა მისთა, და, მასვე ზემოვსენებულსა მონასტერსა ტაძრის[ს] დისა თვსისა თანა ღმრთისა შეწირეს და ჰმადლობდეს ღმერთსა, მომცემელსა კეთილისა მის ნაყოფისასა.არამედ, ვინადთგან სიყრმესავე თვსსა მშობელთა მოღუაწებისაგან დააკლდა, და, ვითარცა მორჩი კეთილი, აღმოცენებასავე თვსსა თანა ყოფადსა მას წარმატებასა აუწყებს ქუეყნის-მოქმედთა, ვითარცა იტყვს დავით: „მართალი, ვითარცა ფინიკი აყუავდეს და, ვითარცა ნამჟ ლიბანისად განმრავლდეს, დანერგული სახლსა ღმრთისასა, ეზოთა სახლისა ღმრთისა ჩუენისათა ყუაოდის“. და ესრეთ, ვითარცა ახალნერგი შუენიერი, იზარდებოდა მონასტერსა მას შინა, და ისწავლიდა წერილთა საღმრთოთა დედაკაცისა მისგან ღირსისა, დისა თვსისა, და მოასწავებდა წინადაწარვე გამოლებად ნაყოფსა მას,

რომელი ყოფად იყო, რამეთუ სიმახვლითა და მოსწრაფებითა გონებისადათა, საგონებელ იყო მხილველთაგან, თუ: „აყუავენბასა თანა მეყსეულად ნაყოფსა გამოიღებსო“. რამეთუ, ვითარცა მოსესთჳს წერილ არს, სიჩჩოდთგანვე თჳსით მკჳრცხლ იყო ღმრთისაჲ ყრმაჲ იგი. და, ვითარცა დაყო მონასტერსა მას [შინა] სამი წელი და იქმნა ჰასაკითა ათისა წლისაჲ, ხოლო გონებითა, ვითარცა მკცოვანი და მოხუცებული იხილვებოდა საკჳრველად მხილველთა და მსმენელთაგან. ხოლო მნებაჲს, რათა სიჩჩოდთგანვე ფარვაჲ ღმრთისაჲ და შეწევნაჲ მისი გაუწყო ყრმასა მას ზედა წმიდასა, რამეთუ ვითარცა იყო წუთ მშობელ თჳსთა თანა და ვითარცა არს ჩუეულებაჲ ყრმათაჲ ველად განსლვისაჲ მღერად და განცხრომაჲ, ხედვიდა კეთილის-მოძულე იგი, მტერი ნათესავისა ჩუენისაჲ, ბოროტი ეშმაკი, ვითარმედ დამთრგუნველად ძალისა მისისა იზრდებოდა ყრმაჲ იგი წმიდაჲ, შეძრწუნდა, ნუ უკუე სრულიად განქიქნეს მის მიერ სიბოროტე მისი, ამისთჳსცა სიჩჩოდთგანვე იწყო ბრძოლად მისდა, რამეთუ გვთხრობდა თჳთ წმიდაჲ ესე, ვითარმედ: „ვიყავ რაჲ მდინარისა მის დიდისა პირსა,

რომელსა კციაჲ ეწოდების, წიაღ-კერძო მდინარესა ვიხილე ყრმაჲ, შემოსილი ცეცხლის ფერითა, და მივმოზნ: „მოვედ და ვიმღეროთ!“ და, ვითარცა წარვემართი, ყრმაჲ შუენიერი, სპეტაკითა მოსილი, მომეკიდის საჯელ[ო]სა და მეტყჳნ: „იყავ აქა ჩემთანა, რამეთუ მე უმჯობესი მოყუასი ვარ შენი“. ხოლო ესე საცნაურ არს, რომელ წიაღ-კერძო მდინარისა ცეცხლითა მით საუკუნოდთა შემოსილი ბოროტი ეშმაკი იყო, და ეგულებოდა წყალთა მათ შინა წარწყმედაჲ ყრმისა მის. ხოლო სპეტაკითა მოსილი იგი ანგელოზი იყო, რომელი სიჩჩოდთგანვე დაუდგინა ღმერთმან, რათა სცვიდეს მას, ვითარცა იტყვის დავით, ვითარმედ: „დაიბანაკებს ანგელოზი უფლისაჲ გარემოს მოშიშთა თჳსთა ზედა და იცხნნეს იგინი უფალმან“ და კუალად წამებს დიდი ბასილი, ვითარმედ: „ყოვლისა მორწმუნისადა მიცემულ არს ანგელოზი მცველად ცხორებასა მისსა“

და კუალად, იყო რაჲ წმიდაჲ ესე წუთ მონასტერსა მას შინა

ზემოვსენებულსა, შურითა ეშმაკისადთა აღედვა ცეცხლი მონასტერსა მას და სრულად შემრგუალდა, ხოლო ყრმასა მას ნეტარსა ეძინა ღრმად. და მოვიდა კუალად გამოჩინებული იგი სპეტაკითა მოსილი, განაღვძა და უპყრა ჯელსა და შორის ცეცხლისა მის უვნებელად განავლო. და იყო მონასტერსა მას მახლობელად ეგუტერი ერთი, ვითარ უტევენ ერთ. მუნ მიიყვანა ანგელოზმან მან და თვთ მიეფარა. ხოლო, ვითარ ვჰგონებ, სასწაული ესე არა უმცირეს არს სასწაულსა მას სამთა ყრმათასა. არამედ მე სარბიელსავე სიტყუათა ჩემთასა ვიდოდი და აქა სრულ-ვყო სამცხეს ზრდილობისა მისისათჳს სიტყუად და მერმე მოვიცვალო გონებითა და ხახულს მისლვისა მისისად, და ვთქუა თუ სრულად განათლებისათჳს. ყოველივე სულმცირედ და მოკლედ მიგითხრა, ვითარცა უფალმან ძალი მომცეს, რამეთუ-იგი ექმნა მიზეზ ყოვლისა კეთილისა, ვითარცა იტყჳს გრიგოლი ღმრთისმეტყუელი ათინისათჳს, ვითარმედ: „რომელი იგი მე ოქროჲსა ქალაქ მექმნაო“; ხოლო დადაცათუ სახე ესე სახისა წინააღმდეგომად გულისჴმის მყოფელმან სულიერსა ზედა გულისჴმა ჰყვენ!

IV. ესხნეს ნეტარსა ამას ორნი მამის ძმანი ხახულს, ორნივე უხუცესნი მამისა მისისანი, კაცნი [ღმერთ- შე]მოსილნი და სავსენი საღმრთოდთა მადლითა; უხუცესისა მის სახელი გიორგი მწერალი, რომელი ყოფილ იყო მწერალთა ზედა მთავრად კურაპალატისათა; ხოლო მეორისა მის სახელი საბად, კაცი წრფელი და უმანკოდ. ესენი მკჳდრ იყვნეს ხახულს, ორითავე ცხორებითა შეზავებულად, რამეთუ სიმდიდრესა თანა საღმრთოდსა მოქალაქობისასა ჯორციელიცა სიმდიდრე უხვებით აქუნდა. ამათ ღირსთა ბერთა ვითარცა ეუწყა ყრმისა გიორგის სიკეთე და ღმრთის-მოშიშებად, მსწრაფლ მიუმცნეს ძმასა თჳსსა იაკობს, რათა ყოვლითა სწრაფითა ყრმად იგი გიორგი მათა მოიყვანოს, ხოლო მას ვითარცა ესმა, მსწრაფლ აღასრულა ბრძანებული მათი, და წარიყვანა ხახულად შვილი თჳსი; პირველად შეჰკედრა იგი ყოვლად წმიდასა ღმრთისმშობელსა, რომლისა იგი ერთგულ მსახურ და საკუთარ მონა ყოფად იყო, და მერმე თჳსთა ძმათა მიუთუალა და თვთ სიხარულით

წარვიდა სახედ თვსა.ხოლო ნეტართა მათ, ვითარცა იხილეს გონიერებად იგი და დაწყნარებულებად სახისა მისისაჲ უმფოთველი იგი და აღუძრველი ქცევად მისი, განიხარეს სიხარულითა დიდითა და ჰმადლობდეს ღმერთსა: რამეთუ იხილეს მათ ყრმად, მოხუცებულობითა შემკული, და ჭაბუკი,

სიბერითა განშუენებული, ვითარცა იტყვს დიდი ბასილი: „არამედ მჯცე არს სიბრძნე და გონიერებად კაცთა შორის, [და] თუ არა სისპეტაკე თმათად, არად სარგებელ არსო“. და კუალად გვსწავიეს დანიელისთჳს და იერემიასთჳს: რამეთუ ერთი იგი მსაჯულ მოხუცებითა იქმნა, ხოლო მეორე იგი საშოთგან განწმედილი წინაღსწარმეტყუელებდა.ხოლო, ვითარცა ვთქუ, იხილეს რად კეთილთა მათ ბერთა მძისწული თვსი ესრეთ შემკული, მიჰგუარეს იგი მამასა მაკარის, რომელი იგი მას ჟამსა ღირსებისათჳს მისისა წინამძღუარი [იყო] დიდისა მის ლავრისაჲ. ხოლო მან, ვითარცა იხილა, ფრიად განიხარა, და, ვითარცა შვილი, შეიტკბო, აკურთხა იგი კურთხევითა მით აბრამეანითა, ეკლესიისა ევლოგიასა მონაწილე-ყო, და სულისა თვსისა შვილად უწოდა. და ეგრეთვე დიდსა მასცა ბასილის, ბაგრატის ძესა, მიჰგუარეს, და წმიდაჲ კურთხევად მისი მიღებად სცეს, - რომელი იგი მას ჟამსა შინა იყო მოძღუარი და განმანათლებელი ქუეყანისა ჩუენისაჲ. და კუალად ღმერთ-შემოსილმან ანტონი მნათემან იხილა რად, განიხარა, და ყოვლითა კურთხევითა აკურთხა. და ესრეთ, ყოველთა მამათა კურთხევად მიაღებიეს, და მერმელა წარიყვანეს სახედ თვსად.

მაშინ განიზრახეს საღმრთოთა მათ მოხუცებულთა თანაზრახვითა ზემოვსენებულთა ამათ მამათადთა, რათა, პირველ ყოვლისა, ღმრთივ-სულიერსა ვისმე და მწყემსსა კეთილსა შეჰვედრონ შვილი თვსი, რათა სულიერითა ჰასაკითა აღორძინდებოდის, და საღმრთოთა მათ სწავლათა სძესა მის მიერ სუმიდეს, და სისრულედ სათნოებათა წარმატებოდის. და ვინმცა იხილეს სხუად უმაღლესი სათნოებითა და სულიერთა მოძღვრებათა შინა განთქმული, გარნა დიდი ილარიონი თუალოელი! რომელი-იგი მას ჟამსა, ვითარცა მთიები, ბრწყინვიდა კრებულსა შორის

მამათასა, რომლისა სათნოებათა და მოღვაწეობათა აწ წარმოთქუმად შეუძლებელ არს. ამას ნეტარსა შეჰვედრეს შვილი თჳსი და მონაზონებისა მიმართ წარმართებად ევედრებოდეს. ხოლო წმიდამან მან, ვითარცა ღმრთისა მიერ მოცემული კეთილი შვილი, ეგრეთ შეიწყნარა, და წესიერებისა მიმართ და სათნოებისა წურთვად უწყის. და ესრეთ წარემატებოდა ნებითა ღმრთისაჲთა, და ვითარცა ნერგი კეთილი, დანერგული თანა წარსადინელსა ღმრთივ-სულიერთა სწავლათასა, დღითი-დღე აღორძნდებოდა. ხოლო აუწყეს სწავლათაცა საეკლესიოთა და სამღდელოთა, რომელთა შინა, უმეტეს ყოველთა ჰასაკის სწორთა მისთასა, წარემატა, და საგალობელნი იგი საწელიწდონი და შეწყობილებანი იგი გალობათანი ყოველნივე მეყსა შინა ზეპირით დაისწავ[ლ]ნა. საღმრთოთა კულა წიგნთა კითხვისათჳს რად საცმარ არს

სიტყუად! რომელთა იგი შინა უაღრეს ძალისა თჳსისა დაშურა და გამოიცადა, რომელსა შინა არა სცემდა ძილსა თუალთა თჳსთა და ჰრუღსა წამთა თჳსთა. ხოლო განსუენებასა კულა ჯორცთასა ყოვლადვე არა თავს იდებდა და მაშინდელი იგი წერილთა გულისჴმის-ყოფად, ვითარცა წინდი რაჲმე, მომავალთა საქმეთათჳს მიიღო. და ესრეთ, ყოველნივე საღმრთონი წერილნი ძუელისა და ახლისა სჯულისანი, რომელნი ოდენ ჩუენსა ენასა პოვნა, ყოველნივე კეთილად გულად იხუნა. ხოლო უწყი, ვითარმედ მრავალთა გსურის სმენად, თუ ვინაჲ ისწავა ბერძული სწავლაჲ, გინა ვინაჲ დაგვუნჯა საფასე ესე მოუკლებელი? - ფერის ჯოჯიკის ძემან, დის სიძემან ბასილი ბაგრატის ძისამან. რაჲსათჳს მე ვაჴსენე დაჲ ბასილისი? ამისთჳს, რამეთუ იტყოდის წმიდაჲ იგი, ვითარმედ: „არა უდარეს იყო ღირსი ესე დედაკაცი ღმრთის-მსახურებითა ძმასა თჳსსა ნეტარსა ბასილისაო“. ამან ფერის და მეუღლემან მისმან განიზრახეს კეთილად, რაჲთა კაცი საღმრთოჲ იძიონ სულისა მათისა კეთილისა მასწავლელად, და უწყესობისა დამაყენებელად, და რათა ყოვლადვე მახლობელად მათსა იყოს. ამის პირისათჳს ორთავე გამოიძიეს და დაამტკიცეს, ვითარმედ გიორგი მწერლისა უგონიერესსა ვერვის ჰპოებენ. ამისთჳს დიდითა ვედრებითა

და ქენებითა გიორგი მწერალი წარიყვანეს და ყოველი საქმე მათი, სულიერი და ჯორციელი, მას დაამორჩილეს. ხოლო ამან გიორგი ნეტარი მძისწული თჳსი, ყრმა გიორგი, თანა წარიყვანა, რამეთუ ფრიად ეკმარებოდა ზეპირით კანანახობასა და წიგნის კითხვასა და მისსა მსახურებასა, რამეთუ [თჳთ] მოხუცებული იყო. ხოლო ვითარ იხილეს კეთილთა მათ მეუღლეთა, განიხარეს ფრიად, და საღმრთო მან დედაკაცმან შვილად თჳსად აღიარა იგი. და დაყვეს მრავალი ჟამი კეთილსა და ღმრთისა სათნოსა ცხორებასა შინა. ხოლო ამისა შემდგომად რისხვთა ბასილი მეფისადთა ფერისს თავი წარეკუეთა, რამეთუ განდგომილება დასწამეს; და ესრეთ, ბრძანებითა სამეუფოდთა, ესე ღირსი დედაკაცი ერითურთ თჳსით კოსტანტინეპოლედ წარიყვანეს, ვინაჲ იგი დაყვეს ათორმეტი წელი. ხოლო მათსა მას მუნ ყოფასა მამის ძმამან ამის საკვრველისა ყრმისამან და, უფროდსა ვთქუა, თუ საღმრთო მან დედაკაცმან სასწავლოდ მისცეს ყრმა იგი გიორგი კაცთა ფილოსოფოსთა და რიტორთა, ორითავე ცხორებითა შემკობილთა, არა ერისკაცთა, არამედ მონაზონთა ღმრთის-მოშიშთა და ყოველთა მიერ წამებულთა, და ესრეთ ათორმეტსა მას წელსა ყოველივე მოსწრაფებაჲ და გულს-მოდგინებაჲ ერთბამად შემოიკრიბა, ვიდრელა მახვლთა გონებითა და მრავალ-ჟამ გამოცდილთა მოსწრაფებითა წარემატა, ხოლო მოსწრაფეთა და გულს-მოდგინეთა სიმახვლითა გონებისადთა აღემატა, და ორ-კერძოვე სრულ ქმნულთა ერთ-კერძო თანა-წარჰყდა, ვიდრელა დიდად განკვრდეს ყრმანი იგი ბერძენთანი მისსა მას ეგოდენსა მოსწრაფებასა და სიმახვლესა გონებისასა, ჰნატრიდეს გულს-მოდგინებასა მისსა და ძალისაებრ ბაძვად მისსა აღიდრვოდეს.

V. და, და-რაჲ-ყო სწავლასა მას შინა, ვითარ ვთქუთ, ათორმეტი წელი, და, ვითარცა ქუეყანამან კეთილი თესლი სწავლულობისაჲ შეიწყნარა ურნატთა შინა სულისა თჳსისათა, რომელი-იგი ჟამსა თჳსსა გამოღებად ედვა აღვსებად სულისა მშიერთასა და განმდიდრებად ღმრთისა ეკლესიასა ამისა შემდგომად ბრძანებითა სამეუფოდთა კუალად თჳსთავე

პრასტინთა მიიქცა საღმრთოდ ესე დედაკაცი - ტვარწატაფს, და თანაწარიყვანა ყრმაჲ გიორგი მამის ძმისაჲე თჳსისა თანა; ხოლო ეუწყა, ვითარმედ დედაჲ მისი მიცვალებულ იყო, ხოლო მამაჲ მისი წუთ ცოცხალ იყო, რომელი იგი ძმამან

მისმან გიორგი თავისა თჳსისა თანა მოიყვანა ტვარწატაფს, და ერთბამად იყოფოდეს.

ხოლო ყრმაჲ გიორგი წარვიდა ხახულს მამის ძმისა თჳსისა თანა საბადსა. და, ვითარცა იქმნა ოცდა ხუთის წლის, ტკბილსა მას უღელსა მონაზონებისასა ქედი თჳსი მოუდრიკა, რამეთუ დაღაცათუ სიყრმითგანვე მონაზონი იყო, ხოლო წუთ კურთხევაჲ მონაზონებისაჲ არა მიეღო, რამეთუ მოძღუარი მისი სულიერი და ღუაწლთა მიმართ მონაზონებისათა მწურთელი, დიდი ილარიონ წუთ ჯორცთაღა შინა იყო, და ჯელთაგან მისთა მიიღო კურთხევაჲ მონაზონებისაჲ, - რამეთუ იგი [ი]ყო პირველი მოძღვარი მისი და მიზეზი ყოვლისა კეთილისაჲ. ამისა შემდგომად, აღძრვითა ზეგარდამოდთა, მოუჴდა სურვილი უცხოებისა და სიგლახაკისაჲ, და თჳსთა და მეცნიერთაგან განშორებისაჲ და, უფროდსა ვთქუა, თუ სურვილი თაყუანის-ცემისათჳს წმიდათა მათ და განმაცხოველებელთა ადგილთა, ვინაჲ-იგი აღასრულა ყოველი განგებულებაჲ ცხოვრებისა ჩუენისაჲ სიტყვამან მამისამან, მოსრულმან ჴსნისათჳს ჩუენისა. ხოლო იყოცა განგებულებაჲ ღმრთისა საქმესა ამას შინა, რომელი იგი წინადსწარ ყოველსაჲე მეცნიერ არს და ყოფადთა, ვითარცა ყოფილთა, ხედავს; ვითარცა იგი მოსეს რაჲ წინადსწარმეტყუელად განმზადებდა, პირველ ყოვლისა თჳსთაგან გამოიყვანა, და აბრაჴამს, რაჲ თანა აღთქუმასა დასდებდა, ქუეყანისა თჳსისა დატევებაჲ უბრძანა და ეგრეთვე მრავალთა წმიდათათჳს წერილარს. ჴნებაჲ რაჲ მიახლება ღმრთისაჲ, პირველ-ყოვლისა თჳსთაგან და მეგობართა განეშორნიან, და ჴემმარიტი იგი თჳსებაჲ და ზრახვაჲ ღმრთისაჲ მაშინღა პოვიან, ვითარცა ვიტყოდე წმიდისა ამისთჳს. მოუჴდა სურვილი უცხოებისაჲ და თჳსთაგან განშორებისაჲ, და ფარულად ყოველთა მეგობართაგან და მეცნიერთა სივლტოლად იჴუმია

და წარემართა იერუსალიმით-კერძო.ხოლო ვითარცა ცნა მამამან მაკარი და ყოველთა მათ ღმერთშემოსილთა ბერთა, შეწუხნეს ფრიად და ყოვლით- კერძო მეძიებელნი და შემპყრობელნი განავლინნეს, და ყოველნი გზანი მოიცვნეს. მაშინ, ვითარცა გულისკმა-ყო, რამეთუ შეიპყრობდეს, საღმრთოდ ღონე იკუმია, ვითარცა დიდმან ათანასი, და შესამოსელი თვსი, ფრიად კეთილი, მისცა გლაზაკსა ვისმე, და მისი იგი დაბეზკული შეიმოსა. და პოვა მწუხარე ერთი წინამძღურისაგან დატევობილი, უპყრა წინა და წარემართა გზასა თვსსა. და ესრეთ განემორა დამხრწეველთა გზისა მის კეთილისათა. რამეთუ დაღაცათუ სიყუარულითა იქმოდეს, არამედ არა კეთილ იყო მომავალთა საქმეთათვს.

ხოლო იტყოდა თვთ წმიდაჲ იგი, ვითარმედ: „უდაბნოსა ადგილსა შეგვლამდაო ტყეთა შინა, და იყო ელვად, ქუხილი და ჰაერი ბოროტი, და შვდგზის დააკუეთა ეშმაკმანო მწუხარე იგი მას ღამესა, და პეროვინ და ილრჭენ და ყივინ, ხოლო მე ვილოცევდიო“. იხილეთლა - უშიში ესე სულითა და ახოვანი გონებითა ვითარ არა შეძრწუნდა, არამედ ღამე ყოველ ევედრებოდა ღმერთსა განკურნებისა მისისათვს, ვიდრემდის განიოტა კაცისა მისგან სული იგი ბოროტი და ყოვლითურთ უვნებელი მონასტერსა ერთსა მიიყვანა, სადა-იგი განკურნებულსა მას ენება. და ჰმადლობდა ღმერთსა, რომელმან იცხნა სულისა მისგან არაწმიდისა, და ესრეთ მხოლოდ წარემართა გზასა თვსსა მრავლითა შრომითა და ღუაწლითა, რამეთუ დაჰქენჯნიდა და აჭირვებდა ჯორცთა თვსთა, ვითარცა მოციქული იტყვს, ვითარმედ: „აღვიკრძალავ ჯორცთა ჩემთა და დავიმონებ, რათა არა სხუათა უქადაგებდე და მე გამოუცდელ ვიყო“. ეგრეთვე ჰყოფდა წმიდაჲ ესე, რამეთუ ძაძაჲ შეემოსა და უჭამლოდ და თავ-ღია, უღვნო და უწუელოდ ვიდოდა გზასა მას იწროსა, რამეთუ დღესა შინა ერთგზის მიიღის პური და

წყალი. და ესევეითარითა შრომითა და მოღუაწებითა შემკობილი მიიწია შავსა მთასა და მერმე აღვიდა მთასა საკვრველსა, თაყვანის სცა და ამბორს-უყო ღარნაკსა წმიდისა და საკვრველთ-მოქმედისა სკმეონისა

და ღირსისა დედისა მისისა ნეტარისა მართაძისა. და ყოველნი მონასტერნი მოილოცნა და წმიდანი მამანი მოიკითხნა და ყოველთაგან ლოცვად მიიღო.

ხოლო ყოვლისა პირველად იწყო ძიებად წინამძღურისა და მოძღურისა სულიერისა, რამეთუ უწყოდა, ვითარმედ თვნიერ მოძღურისა არა არს ცხორებად სულისად და წარმართებად მონაზონებისად. და პოვა მთასა საკვრველსა, ნაპრალსა შინა კლდისასა, ბერი წმიდად, შეყენებული, ვითარცა გურიტი უბიწოდ და ტრედი უმანკოდ, კაცი ზეცისად და ანგელოზი ქუეყანისად, ყოვლითურთ უცხო და განშორებული კორცთაგან და კორციელთა ზრუნვათაგან და გონებითა ღმრთისა მიცვალებული, - გიორგის ვიტყვ დაყუდებულსა, დიდსა მას მნათობსა ნათესავისა ჩუენისასა, კაცსა ყოველთა მიერ გულის-სათქუმელსა, რომელმან ესე ჩუენ უნდოთა ამათ ამისი აღწერად გუაიძულა. ამას დაემოწაფა ნეტარი ესე, ვითარცა ოდესმე მთასა სინასა ნეტარი იოანე დიდსა მარტვრის.

ხოლო მან, ვითარცა იხილა სიკეთე სულისა მისისად და განიცადა ტალანტი იგი ამის შორის დაუნჯებული, განიხარა სიხარულითა დიდითა, და სულითა გულისკმა-ყო, რად-იგი ყოფად იყო: რამეთუ სურვიელ იყო წმიდად ესე ბერი, რათამცა კუალად გამო-ვინმე-აჩინა მოწყალება მან ღმრთისამან ნათესავსა შორის ჩუენსა კაცი, რომელმანცა სრულ-ყო ნაკლულევანებად ენისა ჩუენისად, რომელი იგი წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთვმესაგან დაშთომილიყო. და ნებითა ღმრთისადთა პოვა, რომელსა-იგი ეძიებდა, და მადლობად შეწირა ღმრთისა, რომელი არა

ოდეს უგულებელს ჰყოფს სიგლახაკესა ჩუენსა მეოხებითა წმიდისა ღმრთისმშობელისადთა.

ხოლო დაამკვდრა იგი რომანა წმიდას. და დაყო მას შინა სამი წელი დიდითა შრომითა და მოღუაწებითა, მარხვითა და მღვძარებითა, და, უფროდს ხოლო, სიმდაბლითა და მორჩილებითა, რომელნი ესე ფრთე ექმნებიან მონაზონსა აღსლვად უფლისა თანა, რამეთუ ყოველთა უძღურთა იგი ჰმსახურებდა. ესრეთ, ყოვლითა სათნოებითა შემკული,

ჯორციელითა ჰასაკითა იქმნა ოცდა ათის წლის, ხოლო სულიერითა მცოვან და მოხუცებულ. და, ვითარცა იხილა ნეტარმან მან ბერმან გიორგი შეყენებულმან, მოძღუარმან მისმან, ვითარმედ ყოვლითა სრულქმნილ- არს ჰასაკისა თანა, სიბრძნითა და გონიერებითა, სქემითა აკურთხა და ესრეთ სრულ-ყო მონაზონებისა მოღუაწებად სქემისა გვრგვნითა, და მერმელა იერუსალემად წარგზავნა.

VI. იხილეთლა სახიერებად ჩუენთვს განკაცებულისა მეუფისად, რომელმან იგი არა უღირს იჩინა თანა- ზიარყოფად მონისა თვსისა სარწმუნოდსა, რამეთუ, ვითარცა მან ოცდა ათისა წლისამან ჯორციელითა ჰასაკითა ნათელ იღო, ეგრეთვე მონად თვსი ღირს-ყო მოღებად მეორესა ამას ნათლისღებასა, რომელ არს მადლი წმიდისა სქემისად, მითვე ჰასაკითა, და მიერ აღსლვად ხილულსა მას იერუსალემსა, რათა გონებითა უხილავსა მას ზეცისა იერუსალემსა მიიცვალოს.

და, ვითარცა მიიწია ნეტარი ესე წმიდად ქალაქად, მოილოცნა ყოველნივე წმიდანი და თაყუანის-საცემელნი ადგილნი, სულისა სურვილითა და გონებისა სიმჭურვალითა, და მარადის ცრემლთა მიერ ილტობვინ, იხსენებნ რად ვნებათა მეუფისათა, რომელნი-იგი მუნ ჩუენისა ცხორებისათვს ადგილთა მათ შინა წმიდათა

თავს-ისხნა. და ესრეთ არნ გონებად მისი, ვითარმცა მას თავადსა თუალთა წინაშე ხედვიდა. და დაყო მცირედი ჟამი ესევიტარითა ყოფითა, და მერმე, განგებითა ღმრთისადთა, კუალად მოძღუარისავე თვსისა მოიქცა. და ესრეთ, ყოვლითურთ სრულქმნილსა საღმრთოდ ესე ტალანტი ჯელთ უდვა, რომელ არს თარგმანებად წიგნთა საღმრთოთად ბერძულისაგან ქართულად.

ხოლო ესე ნეტარი არა თავს იღებდა, არამედ ესრეთ იტყოდა, ვითარმედ: "შეუძლებელ არს ესე ჩემგანო და ესევიტართა განღმრთობილთა კაცთა შუენის, ვითარცა იყო წმიდად მამად ჩუენი ეფთჳმი". ხოლო ბერი ეტყოდა, ვითარმედ: "შვილო, რომელმან წმიდად იგი სიკუდილისაგან იქსნა და ქართული ენად განუმარტა, იგივე შემძლებელ არს შენდაცა შეწევნად, რამეთუ მას დიდად ეწყალის და უყუარს ნათესავი ჩუენი; და თვთ მას

წმიდასა მამასა ეფთჳმის ვევედრნეთ, რათა შეგეწიოს, რომელ ნეშტი, დაშთომილი მისი, შენ სრულ-ყო მადლითავე მისითა, ვითარცა პავლე ქრისტესი”. და ესრეთ დიდითა იძულებითა ძლივ დაარწმუნა და, წმიდისა სჳმეონის და მართაჲს მადლითა შეზღუდვილი, მთაწმიდას წარმოგზავნა, და, ვითარცა მოწაფე სარწმუნოდ და შვილი ერთგული და ძლუენი შემსგავსებული სიწმიდისა მისისაჲ, წმიდასა მამასა ჩუენსა ეფთჳმის მოუძღუანა, რათა, ვინაჲ იგი წყაროდს- თუალი სიბრძნისაჲ აღმოეცენა მომრწყველად ნათესავისა ჩუენისა, მიერვე აღმოივსნეს ნეკტარნი გულისჳმის ყოფისანი კაცმან აჲმან ღმრთისაჲმან და მდიდრად დაათროს სამყაროდ ეკლესიათაჲ ჩუენ თანა, რამეთუ ვითარცა იტყჳს წინაჲსწარმეტყუელი ესაია, ვითარმედ: ”გამოვიდეს შჯული სიონით, და სიტყუაჲ ღმრთისაჲ იერუსალემით შჯიდესო”, ეგრეთვე, დაღაცათუ პირველითგანვე გჳქონდეს წერილნიცა და სარწმუნოებაჲ ჭეშმარიტი და მართალი, გარნა ქუეყანაჲ ჩუენი შორს იყო ქუეყანისაგან საბერძნეთისა, და, ვითარცა თესლნი არა წმიდანნი? შორის ჩუენსა დათესულ იყვნეს ბოროტნი იგი თესლნი სომეხთანი, გულარძნილნი და მანქანანი. და ამის მიერ ფრიად გუევენებოდა. რამეთუ ნათესავი ჩუენი წრფელ იყო და უმანკოდ, ხოლო იგინი, რეცა მიზეზითა წესიერებისაჲთა, რეცა ცთუნებად გუაზმნობდეს, და რომელნიმე წიგნნიცა გუაქუნდეს მათგან თარგმნილნი. ამათ ესევეითართა მიზეზთათჳს მოხედნა მოწყალებამან ღმრთისაჲმან ნათესავსა ჩუენსა და აღგვდგინა ახალი ოქროპირი, წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი ეფთჳმი, და, ვითარცა მეთვამეტემან მოციქულმან, ქუეყანაჲ ჩუენი ამათ ზემოჳსენებულთა ღუარძლთაგან სრულიად განწმიდა მრავლად თარგმანებითა წმიდათა წერილთაჲთა, ვითარცა დასაბამსავე სიტყჳსა ჩუენისასა ვთქუთ, და წესნი და კანონნი ეკლესიისანი, დამამტკიცებელნი სარწმუნოებისა ჩუენისანი, – ესე ყოველნი აღწერილად დაგვტევნა, რომელნი-იგი წმიდისა ამის მთისაგან და ღმრთივ-აღშენებული[სა] ლავრისა, ვითარცა მდინარისაგან ედემეანისა, ნაკადულნი ცხორებისანი პირსა ზედა ქუეყანისა და ნათესავისა ჩუენისასა მიეფინნეს. ხოლო, ვითარცა პირველვე ვთქუთ, ადრე

მიცვალებითა მამისა ჩუენისადთა, არა სრულ იქმნეს წერილნი ჩუენნი. ამისთჳს სახიერებამან ღმრთისამან კუალადცა მოგუანიჭა, შემდგომად მოსესსა იესუ, შემდგომად აჰრონისსა ელეაზარ, შემდგომად ელიაჲსა ელისე, შემდგომად პავლესსა ტიმოთე. და მსგავსადვე მათსა სრულ-ყო ნებაჲ მოძღუროსა თჳსისაჲ და ყოველი მის მიერ დაკლებული ამან ნეტარმან მამამან გიორგი სრულ-ყო.

VII. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ.

წარმოემართა წმიდაჲ ესე, შეჭურვილი ღოცვითა მოძღუროსა თჳსისადთა მითვე პირველითა მოღუაწებითა და ფრიად უფიცხესითაცა. ხოლო მიიწია მდინარეს ერთსა დიდსა, რამეთუ მარტო იყო. და ვითარცა შევიდა მდინარესა მას, ვერ უძლო წიაღსლვად სიმდიდრისაგან მისისა,რამეთუ დიდროდა. მაშინ იხილა წიაღ-კერძო ჭაბუკი შუენიერი, ამკედრებული ცხენსა ზედა სპეტაკსა და ჰრქუა: "შემოვედ, ნუ გემინინ". და უპყრა კელსა მისსა და წიაღ-იყვანა მშჳდობით. ხოლო იგი თჳთ უჩინო იქმნა. და იტყოდა თჳთ წმიდაჲ იგი, ვითარმედ: "გულსავსებით ვცან, ვითარმედ გამოჩინებული იგი, რომელმან წყალთა შინა სიკუდილისაგან მიჰსნა, დიდებული მთავარმოწამე გიორგი იყო".

და ესრეთ, ნებითა ღმრთისადთა, მშჳდობით მოიწია წმიდასა ამას მთასა, თაყუანის-სცა წმიდასა ღმრთისმშობელსა და მადლობაჲ შეწირა, და მერმე სურვილით ამბორს-უყო სამარხოთა წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმესსა. ხოლო ძმათა სიხარულით შეიწყნარეს და განუსუენეს და დიდად პატივ-უპყრეს, და ჰმადლობდეს ღმერთსა, რომელი მიუძღუა მუნ, ხოლო იყოფებოდა ნეტარი ესე მონასტერსა მას შინა მოღუაწებითა, ბუნებათა უაღრესითა, მარხვითა და ღოცვითა, სიმდაბლითა და სიმშჳდითა, მორჩილობითა და მოთმინებითა, და, უმეტეს ყოვლისა, თავისა თჳსისა შეურაცხ-ქმნითა, რამეთუ ვიდრე ჟამ რავდენმე, ვითარცა ლიტონი და უსწავლელი საგონებელ იყო ყოველთა მიერ, რამეთუ მისცა თავი თჳსი მსახურებასა და მორჩილებასა ძმათასა, და წელიწადსა შჳდსა შეურაცხად საგონებელთა საქმეთა სიმდაბლით ჰმსახურებდა, და არნ ყოვლადვე მგლოვარე და თავ-დადრეკილი, რამეთუ ჳორციელითა

თუალთა ყოვლადვე ქუეყანად ხედავენ, ხოლო თუალნი სულისანი მარადის უხილავსა მას დიდებასა ღმრთისასა უხილავად განიცდიან, რომელი ესე მცირეთა მიერ მოსაპოვნებელ არიან, საქმე ბუნებითი და მრავალთაგან ძნელად საგონებელი, რათამცა თვნიერ საჭიროთა საქმეთა არავინ ახედვებდა თუალთა თვსთა, რომელი იგი მან, ვითარცა ბუნებითი, შეითვსა სიყმითგან ვიდრე სიბერედმდე. რამეთუ მას ჟამსა, ოდეს-იგი აღმოსავლეთს ვიყვნით, დღესა ერთსა ინება ღმრთის-მსახურმან მეფემან ბაგრატ გამოცდაჲ ნეტარისა ამის მოხუცებულისაჲ და ჰრქუა მთავართა თვსთა: "გნებავსა, რათა გიჩუენო თქუენ საკვრველი საქმე და ყოვლადვე დაუჯერებელი, რათა ოდეს შემოვიდეს ჩუენდა გიორგი მთაწმიდელი, და დასცადოთ ყოველთა, ვიდრეცა განსლვადმდე მისა, რათა არა მოგუხედნეს, და არცა განიცადოს ხატი ჩუენი". მაშინ უბრძანა წინაშე მდგომელთა მოწოდებაჲ ბერისაჲ, და, ვითარცა შემოვიდა სამეუფოსა მას კარავსა, აღდგეს ყოველნივე დიდებულნი და აწვეს ბერსა, რათა უმეტესნი თვთ მოწაფენი იყვნეს მისნი. და, ვითარცა დაჯდა, იწყო მეფემან უბნობად მისა მრავალ-სახედ, სარგებელისათვს სულისა, და ეგრეთვე ებისკოპოსთა და მთავართა მსხდომართა, ხოლო ნეტარი-იგი თვთოეულად ყოველთავე პასუხსა მისცემდა, და სწავლათა მიერ სულიერთა მორწყვდა, და ქუეყანად მიმართ ხედვიდა, და აღასრულეს დღე იგი ეგრე, ვითა ექუს ჟამადმდე. ხოლო ბერი ვითარცა იჯმნიდა წარსლვად, ჰრქუა მას მეფემან: "მამაო, ყავ სიყუარული და განმიცადე, თუ ვითარი ვარ?" ხოლო ბერმან, რეცა ღიმილით, მცირედ მიხედნა და ჰრქუა მას: "ჴ მეფეო, აჰა ესერა, ვხედავ პირსა შენსა, ვითარცა პირსა ქრისტესსა, რამეთუ ყოვლითურთ ღმრთის-მსახურ ხარ და ღმრთივ-დაცულ". და ესე ამისთვს ვაჰსენეთ, რათა სცნათ, ვითარმედ არა ხოლო თუ ოდენ სიჴაბუკესა არა განიცდიდა ხატსა უცხოთა, არამედ სიბერესა შინა და მოხუცებულებასა. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ.

VIII. და ვითარცა იყო წმიდაჲ ესე დიდსა ამას ლავრასა შინა ეგე ვითარითა ცხორებითა და მოღვაწეობითა, ვითარცა ზემო ვაჰსენეთ, ეუწყა

ნეტარსა მას ბერსა მოძღუარსა მისსა გიორგის, ვითარმედ წუთ არცა მღდელობისა პატივი მიუღებდეს, და არცა წერილთა თარგმნად უწყდეს. შეწუხნა ფრიად და წარმოავლინა შავით მთით მოწაფე თვსი, კაცი ღირსი და სახიერი, სახელით იოანე, და დიდი მდურვად მოუმცნო არა აღსრულებისათვის ნებისა [მი]სისა. ხოლო ნეტარი ესე არა თუ ურჩებით იქმოდა ამას, არამედ ყოვლითურთ არარად და უნდოდ შეერაცხა თავი თვსი, რამეთუ ეკსენა სიტყუად იგი უფლისად, ვითარმედ: "რომელმან აღიმადლოს თავი თვსი, იგი დამდაბლდეს". და კუალად იტყვან მამანი, ვითარმედ: "დედაჲ არს ყოველთა ვნებათაჲ ცუდი დიდებაჲ". ხოლო წმიდაჲ ესე არა ნებისით მიიღებდა, არამედ იძულებით, ბრძანებითა მოძღურისაჲთა. მაშინ მრავლითა ცრემლითა და სულთქუმიტა მოწიწებით და შიშით მიიღო პატივი მღდელობისაჲ. არა იყო ეგევითარი, ვითარ ესე აწ: მრავალნი, პირუელ თავისა თვსისა განწმენდისა სხუათა განმწმედელ იქმნებიან. და, ვითარცა უნდოდსა რადსამე საქმისა მიმართ, ეგრეთ მღდელობისა მიმართ მი[ისწრ]აფიან, და პირუელ წუერთა გამოსლვისა მოხუცებულთა უმოძღვრიან, ვითარცა იტყვს გრიგოლ ღმრთისმეტყუელი. ხოლო წმიდამან ამან მცირედ-მცირედ შედგა ფეკი [ხა]რისხსა მას ზედა კიბისასა, და ეგრელა თავსა ზედა კიბეთასა დაისაყდრა. რამეთუ პირველ გარეშე კარვისა ეზოთა ჰმსახურებდა სხუათა და სცის თავთა მისთა ხარისხთა მანათა, და საბელთა, და მერმე შინაგან ჭურჭელთა სამღდელოთა. მერმე კიდობნისა მტვრთველ იქმნა, სხუათა მიერ აღსრულებულად შემზადებულსა, და რასალა მრავალსა ვიტყოდო! მცირედ-მცირედ შინაგან,

წმიდასა წმიდათაჲსა წარმოდგა მღდელი წმიდაჲ, [და] სხუათაცა წმიდა მყოფელად იპოა.

რამეთუ, ვითარცა ვთქუთ, მიიღო რად პატივი მღდელობისაჲ, შემდგომად მცირედისა მთავრად ეკლესიისა განიწესა; უხუცესად მღდელთა და მგალობელთა დაიდგინა. და ამას შინა რად დაყო მცირედი ჟამი, მოეკსენა პატიჟი იგი ტალანტის დამფლველისა მის, და უფროსადლა შეეშინა ურჩებისათვის მოძღურისა თვსისა; ამისთვისცა,

ვითარცა ბრძენმან ხუროთმოძღვარმან, პირველად კეთილი საფუძველი დადვა, იწყო რაჲ შენებად ღმრთისა ეკლესიასა: რამეთუ პირველ ყოვლისა სჯნაქსარი თარგმნა, რამეთუ ესე არს საფუძველი ეკლესიათაჲ, რომლისა თჳნიერ შეუძლებელ არს წარმართებაჲ ეკლესიისაჲ. რამეთუ რომელსა ეკლესიასა სჯნაქსარი არა ჰქონდის, დაღაცათუ ყოველნი წიგნნი ჰქონდინ, თაფლსა ჰამს, ხოლო სიტყვობასა სასაჲ

ვერ სცნობს, – ესე არს, ვითარცა ვთქუთ, პირველი სამკაული ეკლესიისაჲ. რამეთუ დაღაცათუ ეთარგმნა წმიდასა მამასა ეფთჳმესცა სჯნაქსარი, გარნა ფრიად სულ მცირედ აღეწერა სხუათა წიგნთა თარგმანებისა უცალოებითა, და გუასმიეს ესეცა, რომელ უკუეთუმცა ყოველნი დღენი მისნი სხმოდესლა, სრულებით თარგმნიდა.

კუალად თარგმნა წმიდამან მამამან გიორგი შემდგომად სჯნაქსარისა სახარებაჲ გამოკრებული საწელიწდოდ, პავლე გამოკრებილი საწელიწდოდ, საწინაჲსწარმეტყუელოჲ საწელიწდოდ; მერმე დიდნი კურთხევანი, თარგმანი დაბადებისაჲ, რომელ არს ცხორებაჲ აბრაჰამისი, თუე სეკდენბერი, რომელი თჳთო გალობითა პირველ მამასა ეფთჳმის ეთარგმნა, იგი სრულ- ყო. კუალად თარგმნა დიდი პავლე სრული და კათოლიკენი წმიდათა მოციქულთანი, – ესე რვაჲ თავი წიგნი თარგმნა მთაწმიდას თავისა საჯმრითა, და ყოველნი ესე ეკლესიისა მსახურებასა შინა, რამეთუ ვითარცა ვთქუთ, დეკანოზად დაედგინა.ხოლო შემდგომად ამისა, ვითარცა გამოიცადა მრავალთა შინა საქმეთა და ყოველსა შინა იპოვა წმიდა და უმანკო, ვითარცა ოქროჲ მრავალთა ბრძმედთა მიერ გამოცდილი, მაშინ ყოველთა ძმათა ერთითა ნებითა და განზრახვითა მაღალსა მას კიბესა წინამძღურობისასა აღიყვანეს და საყდარსა წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმისსა დასუეს, და სანთელი სასანთლესა ზედა დადგეს, სიტყვსაებრ სახარებისა, რათა ”სავსებასა ძმათასა უნათობდეს”. ესრეთ აღამაღლებს სიმდაბლე მომგებელთა თჳსთა და ადიდებს აქაცა და უფროჲსად საუკუნესა.ხოლო ნუ ვინ ჰგონებნ ესრეთ, თუ ადვილად და უსიტყუველად შეიწყნარა უღელი იგი წინამძღურობისაჲ

– ნუ იყოფინ! არამედ ყოვლითა ძალითა თვსითა წინააღუდგებოდა, რამეთუ სამგზის წილ უგდეს ორთა ძმათა სხუათა თანა, ვითარცა იყო წესი მონასტრისად, შეწირვითა უსისხლოდსა მსხუერპლისადათა, ქუეშე წმიდასა ტრაპეზსა დასხმითა წილთადათა, და სამგზისვე მას ხუდა, და ამის მიერ გულისკმა-ყო, ვითარმედ ”არს ნებაჲ ღმრთისაჲ”, და, ზეგარდამო გულსავსე ქმნილმან, მიიღო კუერთხი მწყემსობისაჲ.

IX. ხოლო ამიერიტგან ნეტარისა ამის ღუაწლნი და შრომანი აურაცხელ და მიუწდომელ არიან, რამეთუ მისცა თავი თვსი ფიცხელსა მოღუაწებასა უფროდს პირველისა, რომელსა ოდენ დაიტევს კაცობრივი ბუნებაჲ. რამეთუ იჯმნა სრულიად ღვნისაგან და წუელისა, და ჰმოსიედ სამოსლად მისა – ქუეშე ძაძაჲ ფიცხელი, ხოლო მას ზედა საფარველად ჩოკაჲ ერთი, და, რათა არა განვაგრძოთ სიტყუაჲ ჩუენი, ყოველნივე სათნოებანი თავსა შორის თვსსა დაიუნჯნა და თავი თვსი ყოველთა სახედ დაუდვა; არა სიტყვთ ასწავა, არამედ საქმითა უჩუენნა გზანი საუკუნოდსა ცხორებისანი სამწყსოთა თვსთა.

რამეთუ უკუეთუ არა პოოს კელოანმან ნივთი შემსგავსებული თვსისა კელოვნებისაჲ, ვითარ გამოაჩინოს ბრწყინვალეებაჲ საქმეთა თვსთაჲ! ანუ თუ ვითარ საცნაურ იქმნას მენავეთ-მოძღუარი, უკუეთუ ღელვათა შინა ზღვსათა არა გამოიცადოს! გინა მკედრისა ახოვნებაჲ ვინაჲ სასმენელ იქმნას და იდიდოს, უკუეთუ განწყობილთა არა ეკუეთოს მრავალგზის! ეგრეთვე წმიდამან ამან ოდეს მიიღო კუერთხი მწყემსობისაჲ, მაშინლა საცნაურ იქმნა სრულად დაფარული იგი სიბრძნე სულსა შინა მისსა, და ყოვლისა პირველად ესეყო, რომელ ყოვლითა გულს-მოდგინებითა და ფრიადითა სარწმუნოებითა და სასოებითა ესრეთ მკურვალედ შეუდგა კუალსა წმიდისა მამისა ჩუენისსა ეფთჳმისსა, და ყოველნი წესნი და კანონნი და განწესებანი მისნი ესრეთ შეიტკბნა, ვითარცა პირისაგან ღმრთისა გამოსრულნი და წმიდათა მოციქულთა მიერ დამტკიცებულნი.

რამეთუ პირველითგანვე, ვინაჲთგან მოვიდა იგი წმიდასა ამას მთასა, ყოვლითა მოსწრაფებითა, და წადიერებითა, და გულს-მოდგინედ გამოწულილვითა გამოიკითხა და გამოიძია მოწაფეთაგან და მეგობართა

წმიდისა მამისა ეფთჳმისთა უსხეულოთა მიმსგავსებული და კაცთა ბუნებისა აღმატებული ცხორებაჲ და მოქალაქობაჲ მისი და ნეტარისა მამისა მათისა იოანესი, და სხუათაცა წმიდათა ბერთაჲ, და დიდებულისა ამის ლავრისა შენებაჲ, და წესნი და განგებანი, რომელნი წმიდასა მამასა ეფთჳმის დაესხნეს. ესე ყოველნი აღწერით დაგვტევნა, და ხატად ცხოველად და ძეგლად პირმეტყუელად საწურთელად და სახილველად მომავალთა ნათესავთა აღუმართა, რომლისა-იგი მკითხველნი და მსმენელნი სულით და ჳორციტ განათლდებიან. და ესე აღწერა, ვიდრელა იყო იგი დეკანოზად, გარნა რომელი-იგი გონებასა შინა დაეუნჯა და დაეწერა, მას ჟამსა აღწერასა მისსა თანაწარჳკდა, რათა, რაჟამს საქმით აღასრულოს, მაშინ აღწეროს, ესე იგი არს შენებაჲ სამარტჳლოძსა და შემკობაჲ მისი ყოვლითა სამკაულითა, რომელსა აწ ყოველნი ხედავთ.

რამეთუ ამან ნეტარმან, რაჟამს კუერთხი წინამძღურობისაჲ მიიღო, ყოვლისა პირველად ილუაწა და პატიოსანი ესე ლარნაკი შეჳმზადა საუნჯედ, შემწყნარებელად მზისა უბრწყინვალესთა და მარგალიტისა უწმიდესთა მათ ნაწილთა წმიდისა და ღმერთ-შემოსილისამამისა ჩუენისა ეფთჳმისითა, ვინაჲ იგი წყაროდ კურნებათაჲ და მადლი სასწაულთაჲ უხუებით აღმოდის. და ესენი დიდითა პატივითა, ფსალმუნითა და გალობითა, სულნელებითა საკუმეველთაჲთა და კერეონთა ბრწყინვალეებითა, ყოვლად დიდებულად და ღმრთივ შუენიერად მოცვალნა ნათლის-მცემელისა ეკლესიით დიდებულსა ამას ეკლესიასა შინა ყოვლად წმიდისა ღმრთისმშობელისასა, რამეთუ ჳერცა ესრეთ იყო, ვინაჲთგან უწყით ყოველთა, ვითარმედ წმიდანი დიდებითი-დიდებაჲ ამალდებიან უხილავსა მას შინა დიდებასა, ვითარცა ანგელოზთათჳს წერილ არს, ვითარმედ: ”ძალითი ძალად წარემატებიანო”. ეგრეთვე ნეტარი ესე მამაჲ ჩუენი, ხილულად ყოველთა დაშთომილი, დაშთომილად მოიცვალა ტჳრთული ჳელთაგან კაცისა ამის საკჳრველისათა; რაჟამს იგი ვითარცა აჳრონ სამღდელოძთა მით სამკაულითა აღმკულ იყო არა აჩრდილსა შინა დაშთომადთა, არამედ მადლსა შინა განბრწყინვებადთა, და, ვითარცა კიდობანი სიწმიდისაჲ,

თვით ეტკრთა გვამი იგი წმიდად, მტკრთველი საღმრთოთა მათსიწმიდეთა, და ესრეთ შინაგან წმიდისა ამის ტაძრისა შემოიყვანა, და წმიდასა ამას ლარნაკსა შინა დაუსუენა, ვითარცა ესე ყოველნი ხედავთ.

და მერმე, მეორემან ამან ელისე, არა თუ ხალენი მიიღო ელიადსი, არამედ ფრიად უმაღლესი და უზეშთაესი მარჯუენე იგი განმაცხოველებელი, მწერალი მაღალთა მათ ღმრთის-მეტყუელებათაჲ. ესე აღიღო ნაწილად მკვდრობისა თვსისა მრჩობლსა მას თანა და განმაცხოველებელსა სულსა, არა თუ იორდანე განაპო სამგზის ცემითა ხალენისაჲთა, არამედ ფრიად იორდანისა უმდიდრესნი და უღრმესნი მდინარენი საღმრთოთა წერილთანი მაღლითა წმიდისა მის მარჯუენისაჲთა განაპნა და ნოტიობისაგან უგულისკმოებისა დაულტოლველად განვიდა, და წყალნი იგი მწარეთა მათ მოძღურებათანი სიტყუათა თვსთა მარილითა დაატკბნა, და ყრმებრ მბასრობელნი იგი და ძვრის მზრახველნი უგუნურთა ენანი დაადუმნნა, რამეთუ, ვითარცა ეტყოდა მაცხოვარი თვსთა მოწაფეთა, ვითარმედ: ”მრავალთა გული უთქმიდა ხილვად, რომელსა ესე თქუენ ხედავთ, და ვერ იხილეს”.

ესე, ვითარცა პირველ ვთქუ, ღმრთივ-განბრძნობილმან ამან მამამან გამოიყვანა მარჯუენე იგი განმაცხოველებელი, რომელმან ჩუენ განგუანათლნა, და უქმნა გუადრუცი შუენიერი და მუნ შინა შთაუსუენა, სხუათა წმიდათა ნაწილთა თანა, წმიდისა სტეფანე პირველ მოწამისაჲ, წმიდისა ეგნატი ღმერთ-შემოსილისაჲ, წმიდისა იაკობ დაჭრილისაჲ, წმიდათა კოზმან და დამიანეთა არაბიელთაჲ, წმიდათა ორმოცთაჲ, წმიდისა პანტელეიმონისი და სხუათა მრავალთა წმიდათა ევლოგიები და ცხოველ-მყოფელისა საფლავისაჲ.

ამათ ყოველთა წმიდათა მარტვლთა თანა-დაუსუენა კელი მარჯუენე წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმისი და თვით თავით თვსით ჰმსახურებნ და -ოდეს გზასა ვალნ, თვით უტკრთავნ წმიდად იგი გუადრუცი; ამით, ესე ვითარითა სახითა კნინლა და ყოვლისა სოფლისა სახილველ და თაყუანის-საცემელ-ყო, მთა წმიდითგან ვიდრე შავსა მთასა და ყოველსა

ასურეთსა, და იერუსალიმსა და აღმოსავლადმდე წმიდაა მამაა ჩუენი ეფთჳმი მარჯუენისა მიერ თჳსისა, მეფეთაგან და მთავართა, მღდელთ- მოძღუართაგან და მღდელთა და ყოვლისა ერისა. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. და ვითარცა დაუსუენნა ნაწილნი მამისა ჩუენისა კეთილმან მან მუშაკმან სიბრძნისამან, განიზრახა განზრახვად ღმრთივ-შუენიერი შემსგავსებული სიბრძნისა თჳსისად, რათა მიზეზი იგი ყოველთა კეთილთად, დასაბამი წყალობათა ღმრთისათად, თუალი წყაროდსად და ძირი უკუდავებისად წმიდაა მამაა იოანე, მამაა წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმესი, არა დაუტეოს გარეშე სამარტკლოდსაგან ძისა თჳსისა ეფთჳმესსა, რამეთუ ესუენა იგი პირველ ეკლესიასა წმიდათა მთავარ-ანგელოზთასა, და ეგრეთვე სხუანიცა იგი წმიდანი ბერნი: ნეტარი არსენი ნინოწმიდელი ებისკოპოსი, და საღმრთოდ ბერი იოანე გრძელის ძე, რომელნი-იგი გარეგან მონასტრისა სოხასტერსა ერთსა შინა ეკლესიასა წმიდისა სჳმეონ მოხუცებულისასა ესუენნეს, რამეთუ მუნ დაყუდებით ცხონდებოდეს. ესენი დიდად თანამოდუაწე ექმნნეს წმიდასა მამასა ჩუენსა ეფთჳმეს თარგმანებასა შინა წმიდათა წერილთასა, და მოშურნე და მობაძავ წმიდათა სათნოებათა მისთა იქმნნეს, და მრავალნი წიგნნი ეკლესიისანი ჟამსა სიბერისასა თჳსითა კელითა აღწერნეს. პირველად აღმოიყვანნა ნაწილნი წმიდისა მამისა იოანესნი, ვითარცა ვთქუთ და შვილსა თჳსსა თანა დაჰკრძალნა, და მერმე იწყო ძიებად ზემოხსენებულთა ამათ წმიდათა მამათა ნაწილთა, ხოლო არა უწყოდა ადგილი და დიდად მწუხარე იყო. ხოლო განგებითა ღმრთისადთა ესევითარითა სასწაულითა ჰპოვნა საწამებელად და პატივად წმიდათა ნაწილთა მათთა ღირსებისა: რამეთუ ხენი ფინიკისანი აღმოსრულ იყუნეს საფლავსა მათსა ზედა, ხოლო ძირნი ხისანი ქუე შთასრულ იყვნეს, და გარემოს წმიდათა მათ ნაწილთა მოხუეულ იყვნეს ესრეთ, ვითარცა ცხოველთა ზე[და] ეტჳრთნეს პატიოსანნი იგი ნაწილნი მათნი და სურნელებად ფრიადი იყნოსებოდა; და ესენიცა აღმოიყვანნა და დაუსუენნა ქუეშე კერძო ნაწილთა წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმესთა, და დაჰკრძალა სამარტკლოდ იგი

განუღებელად ვიდრე დღენდელად დღედმდე. და შეამკო იგი ყოვლითა სამკაულითა, ხატითა და ჯუარითა, ქორ-კანდილითა, სასანთლითა და ეზოდთა და სხვთა ყოვლითავე ბრწყინვალეობითა, ვითარცა შუენოდა წმიდათა მათ.და განეწესა, რათა მოუკლებელად სამი კანდელი ენთებოდის, და ყოველივე წესი შეუცვალეზელად აღესრულებოდის, მადლითა წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმესითა და მეოხებითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაჲთა. ამინ.

X. და ვითარცა დიდი ესე და მაღალი საქმე ესრეთ ღმრთივ-ბრწყინვალედ და ღმრთივ-შუენიერად სრულ- ყო, კუალად იწყო მოღუაწებად ეკლესიისათჳს. რამეთუ ზედა ტყჳვი არა იყო და წყალი შთადიოდა, ვითარცა წამებენ ხატნი, რომელნი აღჴოცილ არიან. რამეთუ ჩუენი შუენიერებაჲ ესე ეკლესიაჲ არს, და ესე ესრეთ უშუერ იქმნებოდა. ხოლო ამან ნეტარმან კეთილი ღონე მოიპოჳა, რამეთუ წარვიდა წინაშე ღმრთის-მსახურისა მეფისა კოსტანტი მონომახისა, ქალაქად სამეუფოდ. და ვითარცა შევიდა წინაშე მისსა, ჯეროანი მოკითხუაჲ მიაგება ბერსა მეფემან, რამეთუ დიდი სარწმუნოებაჲ აქუნდა მისა მიმართ და ესვიდა წმიდათა ლოცვათა მისთა, და ჰრქუა მას, ვითარმედ: "რადესათჳს მოშურა სიწმიდე [შენი], გიორგი, კაცო ღმრთისაო, ჩუენისა მომართ ჳელმწიფებისა"? ჰრქუა მას ბერმან: "გიხაროდენ ქრისტეს მიერ, ჳ ბრწყინვალეო თჳთმჳყრობელთა შორის, გიბრძანებს ჩემ მიერ გლახაკისა ყოვლად წმიდაჲ იგი სასოჲ და შესაჳედრებელი ღმრთის-მსახურებისა შენისაჲ წმიდაჲ ღმრთისმშობელი, რათა მარადის სადიდებელი ტამარი მისი არა განირყუნას წყალთაგან, რომელი ჩამოდის ზედა უბურაობითა მონასტერსა ჩუენსა. აწ ბრძანენ მეფობამან შენმან მოცემად ტყჳვი, რომლისა მიერ დაიბუროს წმიდაჲ ეკლესიაჲ, რათა მას შინა ელოცეზოდის წმიდასა მეფობასა შენსა".ხოლო მან სიხარულით აღასრულა თხოჳაჲ იგი ბერისაჲ, და ნივთთაგან სამეუფოთა უბრძანა მოცემად ტყჳვისაჲ, რომელი-იგი მოიღო და დაბურა წმიდაჲ ეკლესიაჲ, ვითარცა ყოველნი ხედავთ, თუ რაბამ შუენიერ არს და ბრწყინვალე. და ამას ზედა შესძინა და გარეგანი შტოჲ აღაშენა და ესრეთ ყოვლითურთ

სრულ-ყო წმიდად ესე ეკლესიაჲ. და შემდგომად ამისა ილუაწა შეწევნითა საღმრთოთა და აღიხუნა ოქრო-ბეჭედნი მტკიცენი, ღმრთის-მსახურთა მეფეთაგან დამამტკიცებელნი ოქრო- ბეჭედთა ჩუენთანი, და მერმე შესძინნა ზღვარნი არა მცირედნი პრასტინთა მონასტრისა ჩუენისათა, და უმეტეს ყოვლისა ზღვარი მისოლიმნისაჲ, სადა-იგი ყოველი ხუასტაგი ეკლესიისაჲ უხუებით გამოიზრდების. და კუალად რამეთუ დიმოსისაგან დიდსა ჭირსა შინა იყვნეს პრასტინნი ჩუენნი. ესრეთ მოსცა უფალმან ჟამი მარჯუე.მას ჟამსა, ოდეს ღმრთის-მსახური ბაგრატ, აფხაზთა მეფე, და დედაჲ მისი მარიამ დედოფალი სამეუფოდ ქალაქად მოვიდეს, აღვიდა წმიდადცა ესე მამაჲ ჩუენი წინაშე ღმრთის-მსახურთა მათ მეფეთა, და, იხილეს რაჲ მეფემან და დედოფალმან და ყოველთა მთავართა და წარჩინებულთა მათთა, განიხარეს სიხარულითა დიდითა, რამეთუ ასმიოდა საღმრთოდ იგი მოქალაქობაჲ მისი. და მიიღეს წმიდაჲ ლოცვაჲ და მადლი მისი, და სულიერი სარგებელი ფრიად მოისთულეს, და ჰმადლობდეს ღმერთსა. და ესრეთ, ყოველივე საქმე მონასტრისაჲ, რაჲცა უნდა, ყოველი კეთილად იურვა. და დიმოსისა საქმე მაშინ გარდასწყდა, რათა მედიმოსენი პრასტინთა ჩუენთა ვერ შემოვიდოდინ, არამედ, რათა გარეს-გარე, სეკრიტონსავე შინა მიეცემოდის როქისა ჩუენისაგან ლიტრაჲ ერთი დიმოსად, ვითარცა თვთ განაწესა ღმრთის- მსახურმან მეფემან კოსტანტი მონომახმან, და ამას ზედა ოქრო-ბეჭედი შეუქმნა მტკიცე და უქცეველი.

ამისა შემდგომად დაემოწაჲ მარიამ დედოფალი, დედაჲ ბაგრატ მეფისაჲ, და იკურთხა მის მიერ სქემითა, და გამოითხოვა მონომახისაგან ლიტრაჲ ერთი როქად წმიდისა მის მონასტრისათჳს და შემოწირა ესე საუკუნოდ საკსენებელად სულისა თჳსისათჳს წმიდასა ამას ეკლესიასა. და ეგრეთვე არსენი მოწაფე იყო მისი და ლიტრაჲ ერთი მან შემოწირა წმიდასა ამას ეკლესიასა თავისა პატივთაგან, დაღაცათუ სხუანი ურიცხუნი კეთილნი მოიხუნა ამან კეთილად კსენებულმან არსენი, ფარსმან ყოფილმან, გარნა ესე ლიტრაჲ ა განზრახვითა წმიდისა ამის მამისაჲთა შემოწირა და ოქრო-ბეჭედსა შინა დაეწერა.ესე სამი ლიტრაჲ

განძი და სხუანი ზემოკსენებულნი საქმენი ამის ნეტარისა მამისა ჩუენისა მოღუაწებითა წმიდასა ამას ლავრასა შეეძინნეს, და ვიდრე უკუნისამდე მტკიცედ და უცვალებელად შეეძინების.

ხოლო რომელი-იგი არა ღირს არს დუმილისა, არამედ ღირს კსენებისა და შუენიერება აღწერისა, და მიმწთომელ მადლსა მას სამოციქულოსა და მაუწყებელ მრჩობლსა ძალსა საკვრველებათასა, რომელი აქუნდა კაცსა მას ღმრთისა შეყუარებულსა, რომლისა მიერ პირველი იგი ხატად ღმრთისა დაბადებულებად თჳსი გამოაჩინა, ვინადთგან უწყით ესე ყოველთა, რომელ მოწყალებად ბუნებით არს კაცსა თანა, ხოლო ვინადთგან მცნებისა გარდასლვითა ბუნებითი იგი შჯული და ხატებად ღმრთისად ორკერძო განიყო, არა ხოლო თუ მოწყალებად, არამედ ყოველნივე სათნოებანი – რომელნიმე სრულიად კეთილისაგან ბოროტად შეცვალნეს, და რომელნიმე მცირესა რასმე ნაწილსა ზედა დაადგრეს. ხოლო ღმრთისა მსგავსი მოწყალებად ესე არს, რათა კაცი ზიართა ბუნებისა თჳსისათა სწყალობდეს, არამედ, რათა პირუტყუთაცა ზედა მისწუთეს მოწყალებითა, ვითარცა ესე წმიდად და საკვრველი მამად ჩუენი, რომელი იგი მუნ

მის შორის ღმრთივ-ბრწყინვალედ გამოაჩინა.

რამეთუ ჟამსა მას, ოდეს იგი ღმრთის-მსახური ბაგრატ მეფე სამეუფოსა ქალაქსა იყო, ესმა მას საქმე საკვრველი და ყოვლად არა დასაჯერებელი, ვითარმედ: არს ნათესავი სამარიტელთაო, ტომისაგან სჳმონ მოგვსა, რომელთა აწინკიან ეწოდების, განთქუმულნი გრძნებათა შინა და უკეთურებათა, ხოლო ფილოპატსა მეფისასა მკეცნი შეჩუეულ იყვნეს და ჭამდეს ნადირთა მათ, რომელნი არიან მუნ შინა სანადიროდ მეფისა. ცნა ესე მეფემან მონომახმან და უბრძანა მოყვანებად აწინკიანთა მათ, რათა კელოვნებითა გრძნებისა თჳსისადთა მოსწყვდნენ მკეცნი იგი, ნადირთა მათ მომსრველნი. ხოლო მათ ბრძანებად მეფისად საქმით აღასრულეს და მრავალი მკეცი მოსწყვდეს. ცნა ესე მეფემან ბაგრატ, ვითარცა ზემო ვთქუთ, და მოუწოდა აწინკიანთა მათ და

ჰრეჟა: "ვითარითა სახითა მოსწყდენით მკეცი იგი, მაუწყეთ?" ხოლო მათ ჰრეჟეს: "ჟ მეფეო, ესე ვითარსა კელოვნებასა მიწდომილ ვართ, ვიდრეღა ჴორცსა [შ]ევკგრძნიბავთ და დავსდებთ ადგილსა მას, სადა მკეცი იგი მოვიდოდიან, და ჩუენ ხეთა ზედა აღვკდებით და მკეცებრივითა კმითა უკმოთ, და იგინი კმასა ჩუენსა შემოკრებნიან, ჴორცსა მას კამენ და მოკუდებიან მეყსეულად, ხოლო დიდსა შაბათსა შობილი მკეცი არა გვსმენს და არცა კამს არამედ გუეტყვს: "თუ კარგი არს, თქუენ ჩამოედით და კამეთო", და მშკდობით წარვალს". ხოლო მეფემან ჰრეჟა: "ვიდრე თუალითა არა ვიხილო, არა მრწამს!" ევედრნეს მეფესა, რათა უბრძანოს მოყვანებად მკეცი ერთი, რათა თუალითა უჩუენონ, ხოლო ვინადთგან სხუად მკეცი ვერვინ პოვა, ბრძანა მოყვანებად ძაღლისად, რომლისად უწყოდეს, ვითარმედ სხუასა კამსა შობილ იყო და არა ზემოკსენებულსა მას დღესა, და მიუგდეს ჴორცი იგი შეგრძნებული. ხოლო მას კამსა წმიდად ესე ბერი მუნ იყო, წინაშე მეფისა, და აღიდრა წყალობითა ბუნებითითა, ვითარცა ზემო ვიტყოდეთ ხატებისათვს და მსგავსებისა ღმრთისა. და მერმე არა ხოლო თუ შეეწყალა, არამედ შურითაცა საღმრთოთა აღივსო, რათა არა ქრისტიანეთა შორის ესე ვითარი რადმე საქმე ხილვებოდის, და უმეტესად, მეფეთა და სადა-იგი თვთ ნეტარი დახუდეს. მაშინ მეყსეულად რეცა გამოსახა სასწაული პატიოსნისა ჟუარისად ჴორცსა მას ზედა მიგდებულსა და ვითარცა აღილო პირუტყუმან მან, მეყსეულად თქუეს განყვანებად მისი, რათა არა დაეცეს და მოკუდეს. და, ვითარცა განიყვანეს, ყოვლადვე არა რად ევნო. უღონო იქმნეს გრძნეულნი იგი და გულისკმა-ყვეს, ვითარმედ წმიდისა მის მიერ უქმ იქმნეს ბრძანებანი მათნი და ევედრნეს მეფესა, რათა შინაგანსა სახლსა შეავლინოს ბერი და ბრძანოს მოყვანებად სხვსა ძაღლისად. და ვითარცა წარვიდა წმიდა იგი, მეყსეულად მოიყვანეს სხუად ძაღლი, და ვითარცა მიუგდეს ჴორცი შეგრძნებული, მსწრაფლ ხოლო დაეცა და მოკუდა, და გულისკმა-ყვეს ყოველთა, ვითარმედ წმიდისა მის მიერ იყო პირველი იგი სასწაული. ხოლო ბაგრატ მეფემან, ვითარცა იხილა ესე ყოველთა თანა მთავართა

თვსთა, აღივსო სიხარულითა, და მიუთხრეს სასწაული ესე ღმრთის-მსახურსა მეფესა კოსტანტის მონომახსა, და დიდად განიხარა და ჰმადლობდა [ღმერთსა]. ხოლო ბაგრატ მეფე იტყვნ ყოვლადვე, ვითარმედ: ”უკუეთუ მიახლოს წმიდაჲ ესე, არა მეშინის არცა გრძნებათაგან და არცა წამალთა სასიკუდინეთა”.

ამისა შემდგომად, ვითარცა იხილა ღმრთის-მსახურმან ამან მეფემან ბაგრატ ესევეთარი ესე მოქალაქობაჲ მისი და უსხეულოთა მსგავსი ცხორებაჲ და ზემოწერილისაცა ამისცა სასწაულისა ხილვითა ყოვლითურთ იწყლა სული მისი სიყუარულითა მისითა, და ღონესა ეძიებდა, რათამცა თვსსა მამულსა წარიყვანნა.ხოლო არს მამულსა მისსა წარჩინებული სამღდელთმოდღუროდ საყდართა შორის სამეუფოჲსა მისისათა – საყდარი ჭყონდიდისაჲ, სადა იგი მრავალთა წმიდათა მარტვლნი დაუსუენებიან და თვსი საფლავი მუნ განემზადა, რათა, რაჟამს აღესრულოს, მუნ დაემარხო. ამის საყდრისა მღდელთ-მოდღუარი მას ოდენ ჟამსა აღსრულებულ იყო. ამან ღმრთისა მსახურმან მეფემან ბაგრატ დიდად აიძულა ნეტარსა მამასა გიორგის, რათა მიითვალოს განგებაჲ მისი და იქმნას ეპისკოპოს; ხოლო მან ყოვლადვე არა თავს იდვა, რამეთუ ყოვლითა მოსწრაფებითა ევლტოდა დიდებასა კაცთასა და შფოთსა სოფლისასა, და სიმდაბლესა შეიტკბობდა. და ესრეთ დაყო სამეუფოსა მას ქალაქსა რავდენიმე ჟამი, და ყოველნი საქმენი მონასტრისა თვსისანი განჰმართნა, და ნებითა ღმრთისაჲთა კუალად თვსადვე ლავრად მოიქცა, და დიდითა სიხარულითა და სიყუარულითა შეიწყნარეს ძმათა; და განაგებდა და იპყრობდა მონასტერსა ამას ჟამ რავდენმე.

XI. ხოლო ჯერ-არს ხსენებად დიდისა მის და სამოციქულოჲსა ჳელმწიფებისა, რომელი წმიდამან ამან აჩუენა, რომელ არს შემუსვრაჲ კერპთაჲ და მსახურებისა მათისაჲ უჩინო ყოფაჲ, რომელი ესე ნეტარმან ამან, ჟამთა ჩუენთა, მაღლად და ღმრთივ-ბრწყინვალედ აღასრულა.

რამეთუ არს მთაწმიდისა პრასტინთა შინა სოფელი ერთი, რომელსა

ლივიზდია ეწოდების, ადგილი რაიმე მოქცეული, ყური ყოვლად უდაბნოდ, მთანი უღნარ-მაღნარნი, და, ვჰგონებ, თუ არავინ წმიდათაგანი მიმწუთარს მუნ. ხოლო კაცნი მკვდრ არიან ბორღალნი, რომელთა სკლავ ეწოდების, ყოვლითურთ უგუნურნი და პირუტყუთ-სახენი, წარმდებნი და არა წმიდათა ქუეწარმავალთა მჭამელნი. ამას პრასტინსა შინა, ვითარცა ვთქუთ, კერპი ერთი დაშთომილ იყო პირველითგან და ვიდრე აქამომდე, მარმარილოდსა, სახითა დედაკაცისაჲთა. ამას, ვითარცა ვთქუ, კაცნი იგი უგუნურნი წუთლა მსახურებდეს და იტყოდეს სიტყუად: "მზე და წჳმად, და ყოველი კეთილი მისგან მოგუეცემისო, რამეთუ ჳელმწიფებაჲ აქუს სიკუდილად და ცხორებად, ვისიცა ენებოსო". ესე ვითარსა რაჲ უკეთურებასა შინა წარმატებულად იხილნა კაცნი იგი, მსახურნი მისნი, ელმოდა და ეძვნებოდა სულსა მისსა წყალობისათჳს მათისა. და აღვიდოდა რაჲ იგი ოდესმე კუალადცა ქალაქად სამეუფოდ და მივიდა მგზავრ პრასტინსა მას ზემოცსენებულსა, მოვიდეს შეცთომილნი იგი კაცნი და ეტყოდეს წმიდასა მას: "უკუეთუ გნებავს, რათა განმარჯუებულ შემოიქცე ყოვლითა საურავითა შენითა, ევედრე ღმერთსა ჩუენსა, რათა შეგეწიოს წინაშე მეფისა!" ხოლო წმიდამან ჰრქუა მათ: "კეთილ, კეთილ, გუალეთ და მიჩუენეთ, და მადლიერ ვარ თქუენდა ესევეითარისა ამის კეთილისა თხრობისათჳს". და წარიყვანეს ბერი კაცთა მათ ყრუმსა მის მიმართ და უსულოდსა ღმრთისა მათისა, და, ვითარცა იხილა იგი, ჰრქუა მათ: "იყოს ჟამისად, ხვალე თჳსაგან მოვიდე და ვეზრახო მას". და ხვალისაგან, ვითარცა განთენა. მოღებად სცა უროდ მჰედლისაგან, და წარვიდა თჳთ ბერი იკონომოსითურთ ორთა თანა სხუათა კაცთა, და, ვითარცა მიეახლა, გამოისახა სასწაული პატიოსნისა ჯუარისაჲ შუბლსა თჳსსა და იწყო თქუმად სახარებასა იოანეს თავისა: "პირველითგან იყო სიტყუად" და შემდგომი. ხოლო კაცნი იგი ეტყოდეს, ვითარმედ: "აჰა ესერა, მოგკლავს!" ხოლო ბერმან განიცივნა, და ვითარცა ახოვანი, შეჭურვილი ჯუარითა ქრისტესითა, მოუწდა მეყსეულად კერპსა მას, აღიღო უროდ იგი და უხეთქნა, და ესრეთ წურილ-წურილად დამუსრა, რომლის ნამუსრევი სახილველად წუთ

იხილვების, და საღმრთოსა მას შურსა კაცისა მის ღმრთისასა წამებს.ხოლო რამეთუ წინაღსწარმეტყუელებისაჲცა მადლი აქუნდა წმიდასა ამას, რომელი-ესე დღესამომდე, ვითარცა ნათელი მზისაჲ, ბრწყინავს და ღმრთივ-შუენიერად აღსრულებულად იხილვების, რამეთუ ჟამსა მას, ოდეს იგი თეოდორა დედოფალსა ეპყრა ბერძენთა მეფობაჲ, ითხოვა ბაგრატ აფხაზთა მეფისაგან, რათა მოსცეს ასული მისი მართა და შვილად თვსად აღზარდოს.ხოლო მეფემან ბაგრატ სიხარულითა დიდითა წარმოუგზავნა შვილი თვსი მართა კაცთა თანა საკუთართა თვსთა. ხოლო მათ დღეთა შინა, განგებითა საღმრთოდთა, თეოდორა დედოფალი აღესრულა, და მასვე ჟამსა მარიამ დედოფალი, დედაჲ ბაგრატ მეფისაჲ, მუნ იყო, და წმიდაჲცა ესე მამაჲ ჩუენი მუნვე იყო, მიზეზითა რომელთამე საქმეთაჲთა.ხოლო ვითარცა ვთქუთ, მი-რად-იცვალა თეოდორა დედოფალი,მეყსეულად მართა, ასული ბაგრატისი, სამეუფოდ შემოიყვანეს. და, ვითარცა იხილა წმიდამან ამან მართა, სასმენელად ყოველთა წინაღსწარმეტყუელა და თქუა, ვითარმედ: "უწყოდეთ ყოველთა, ვითარმედ დღეს დედოფალი განვიდა და დედოფალი შემოვიდა". ხოლო მაშინ დაყო მცირედი ჟამი და კუალად ზევე წარიყვანეს მართა. ხოლო ოდეს მოიწია ჟამი, კუალად მოსთხოა დუკიწმან და სძლად თვსად სამეფოსა ამას ქალაქსა შემოიყვანა.

მაშინ, რომელთა ასმიოდა წინაღსწარმეტყუელებაჲ ბერისაჲ, იხილეს რაჲ აღსრულებულად, ყოველთა დაუკვრდა და ჰმადლობდეს ღმერთსა, რომელი წინაღსწარ ყოველსავე გამოუცხადებს ნებისყოფელთა თვსთა, და ეგრეთვე მარიამ დედოფალმან ჰრქუა წმიდასა მას, იყო რაჲ იგი აღმოსავლეთს, ვითარმედ: "მამაო, აღესრულა წინაღსწარმეტყუელებაჲ შენი, რომელი-იგი ოდესმე სწინაღსწარმეტყუელე მართადსთვს".

XII. ესრეთ რაჲ იყო და ესევითარითა ცხორებითა ბრწყინვიდა, და ესრეთ განაგებდა მისდა რწმუნებულთა მათ სამწყსოთა. რამეთუ ოდესმე სამეუფოთა არნ წინაშე ღმრთის-მსახურთა მეფეთა საჭიროთათვს და სათანადოთა საქმეთა, და კუალად ოდესმე მონასტერს არნ, და განაგებნ სამონასტროთა საქმეთა, და ცხორებასა

ძმათასა ჰმართებნ და განაწესებნ. მაშინ გულისკმა-ყო და განიზრახა ღმრთის-მიერითა განგებითა, ვითარმედ ღმრთივ-მონიჭებული იგი ტალანტი არა აღორძინდებოდა, რომელ არს ღმრთივ-სულიერთა წიგნთა თარგმნად, იჯმნა წინამძღურობისაგან და შენდობად ითხოვა ძმათა ყოველთაგან. ხოლო იგინი დადაცათუ შეწუხნეს და ფერკთა მისთა შეუვრდეს, არამედ არა თავს იდვა მორჩილობად, ვითარცა ზეგარდამო ღმრთისა მიერ აღძრულმან და გულსავსე ქმნილმან, და ესრეთ გამოვიდა მონასტრით, რომელ ვიდრე ფოლადმდეცა არა აუღია მონასტრისად, და წიგნნი, რომელნი ეთარგმნნეს დეკანოზობასა შინა გინა წინამძღურობასა, ყოველნივე ეკლესიასა დაუტევნა: სჯნაქსარი დიდი, სახარებად გამოკრებილი, პავლე გამოკრებილი, კურთხევანი, სტუდიელი და სხუანი რაოდენნიმე წიგნნი, და ესრეთ ცარიელ გამოვიდა მონასტრით, რომელ გარე ღმრთის-მოყუარეთა კაცთა მისცეს საგზალი, რამეთუ ორგზის იქმნა სივლტოლად მისი, ხოლო უკუანადსკნელ ესე იყო. რამეთუ მიზეზი პირველისა სივლტოლისად ესე იყო. ვინადთგან არა ენება წინამძღურობად, არამედ მოსურნე იყო თავისა თვისისა თანა მყუდროებით ყოფასა და ევლტოდა შფოთთა და ამბოხებათა, ამისთვის ფარულად ყოველთაგან სივლტოლად იჯუმიდა და შავსა რად მთასა მივიდა, დიდად იბრაღა გიორგის მიერ, თვისისა მოძღურობისა, დატევებისათვის პირ-მეტყუელთა ცხოვრთა და მოაქსენებდა სიტყუასა მას მაცხოვრობისასა, რომელსა ეტყოდა მოციქულსა პეტრეს, ვითარმედ: ”უკუეთუ გიყუარ მე, დამწყსენ ცხოვრნი ჩემნი”. ამის მიზეზისათვის ბრძანებითა მოძღურობისა თვისისადთა კუალადცა მთაწმიდასვე მოვიდა, და იძულებითა ყოველთა ძმათადთა კუალად ჯელ-ყო საქმესა წინამძღურობისასა, და დაყო ჟამ რავდენმე პირველ აღწერილითა ამით

განგებითა. და მერმელა იქმნა მეორე იგი წარსლვად მისი თარგმანებისათვის წმიდათა წიგნთაჲსა. და ესრეთ შევიდა ქალაქად სამეუფოდ და მეფისაგან თავისუფლება მიიღო, დადაცათუ უმნდა მეფესა, რამეთუ დიდად ესვიდა, არა წინა-აღუდგა, არამედ თანა-შეწევნითა მარიამ ბაგრატიის დედისადთა, რამეთუ იგიცა მუნ იყო,

ვითარცა პირველ ვთქუთ, სამისა კაცისა პური სჳმონ-წმიდას აღიღო და ესრეთ წიგნითა სამეუფოდთა შავსა მთასა მიიწია. ხოლო მათ სიხარულით შეიწყნარეს და დიდი სიყუარული წინა-უყვეს და ყოვლითურთ აღაშენეს.

ხოლო ამისა შემდგომად მარიამ დედოფალი, დედა ბაგრატის მეფისად, ქალაქით სამეუფოდთ ქალაქად ანტიოქიად მოვიდა. რამეთუ ეგულებოდა წარსლვად წმიდად ქალაქად იერუსალემად. ლოცვად და თაყუანის-ცემად წმიდათა მათ და განმაცხოველებელთა ადგილთა. და აქუნდა ბრძანებად სამეუფოდ თავადსა თანა და

პატრეაქსა ანტიოქიისასა, რათა ყოვლითა დიდებითა და პატივითა წარგზავნონ. ხოლო პატრეაქმან და მთავარმან განიზრახეს და გაიგონეს თანაზრახვითა მამისა გიორგისითა, ვითარმედ ”არა კეთილ არს აღმოსავალისა მეფეთა დედად რათამცა სასარკინოზეთს წარვიდა, ვინადთგან ცოდვათა ჩუენთაგან იგინი უფლებენ ქუეყანასა მას”. და ესრეთ პირითა თჳსისა მოძღურისა გიორგისითა მოაქსენეს დედოფალსა და წარსლვისაგან დააცხრვეს. ხოლო იგი დაღაცათუ შეწუხდა, არამედ ნებასა ღმრთისასა ვერ წინა აღუდგა. მაშინ ევედრა წმიდასა მას ბერსა, რათა შეიწყალოს სული მისი, ვითარცა შეუწყალებიაცა და ილუწის ცხორებისათჳს მისისა, ვინადთგან თვთ ვერ ღირს იქმნა შესლვად წმიდათა მათ და თაყუანის-საცემელთა ადგილთა, გარნა რათა საფასე იგი, რომელი საგზლად აღეკაზმა, წარიღოს იგი იერუსალემად და გლახაკთა მათ და დავრდომილთა განუყოს წმიდისა ქალაქისათა და მონასტერთა მათ

წმიდათა, რომელნი შენ არიან გარემოს მისა.

ხოლო ბერსა დაღაცათუ შეუძნდა საქმე ესე, ვინადთგან წმიდათა წიგნთა თარგმნისაგან დაეხრწეოდა, არამედ უმეტესადღა ცხორებისათჳს სულისა მისისა მოსწრაფე იყო და სიტყუადცა იგი მოციქულისად ექსენა, რომელსა-იგი მისწერს კორინთელთა მიმართ, ვითარმედ: „აწ ესერა აღვალ იერუსალემად მსახურებად წმიდათა”, და შემდგომი, რომლისათჳსცა აღიღო საფასე იგი წარსაგებლად განმზადებული და შეწევნითა

ღმრთისადთა მოწაფისა თანა ერთისა წარემართა და წმიდად ქალაქად მშვდობით და უვნებელად მიიწია, და წმიდანი იგი ადგილნი მოილოცნა, და წმიდათა მამათა ლოცვად მიიღო და საფასე იგი წარცემული ყოველთა ნაკლულევანთა და უღონოთა უხუებით განუყო. და ნეტარი მამად პროხორე მაშინ ოდენ ჯუარის მონასტერსა აშენებდა. ესე იხილა და საფასითა ფრიად შეეწია. ხოლო ღირსი იგი ბერი ევედრებოდა, რათა პირველი ნაყოფი წმიდათა წიგნთა მისთად ცხოველს-მყოფელსა ჯუარსა მიანიჭოს, რომელი-იგი, დაღაცათუ მაშინ ვერ იქმნა, ხოლო უკუანადსკნელ, შემდგომად პროხორეს მიცვალებისა, მოწაფეთა მისთა ნებად მისი აღასრულეს და სათუეონი და მარხუანი წმიდასა მას მონასტერსა დასხნეს.

XIII. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. ვითარცა სრულ-ყო ყოველივე ნუგეშინის-ცემად და მოღუაწებად გლახაკთად წმიდამან მამამან გიორგი, წარემართა კუალად შავსა მთასა და ნებითა ღმრთისადთა მშვდობით მიიწია და ღმრთის-მსახური იგი დედოფალი განამხიარულა, რომელი-იგი შემდგომად მცირედისა მამულად თვსად სამეუფოდ ძისა თვსისა თანა ბაგრატ მეფისა წარვიდა. ხოლო წმიდამან ამაჲ ბერმან მოიცალა ყოველთა ამათ შფოთთა და საურავთაგან, და ყოვლისა ზრუნვისაგან თავისუფალმან იწყო თარგმანებად წმიდათა წიგნთა, ვითარცა სული წმიდად მოსცემდა.

რამეთუ ესე ყოველთა უწყით, ვითარმედ ეგევითარი თარგმანი, თჳნიერ წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმისსა, სხუად არა გამოჩენილა ენასა ჩუენსა, და, ვგონებ თუ არცა გამოჩინებად არს! და უფროდსნი წიგნნი ღამით უთარგმნიან. და ესრეთ შეუსუენებელად თარგმნინ, და კანონსა თვსსა დაუკლებელად აღასრულებნ და რადთურთით არა სცემდა განსუენებასა თავსა თვსსა, არამედ დღე და ღამე ტკბილსა მას თაფლსა – წიგნთა საღმრთოთა – შურებოდა, რომელთა მიერ დაატკბო ენად ჩუენი, და წმიდანი ეკლესიანი განაშუენნა, და წერილთა თვსთა ოქროდთა განამდიდრნა უხუად და გარდარეულად.

რამეთუ ემსგავსა იგი ოქროსა გამომღებელსა მას

ჰელოვანსა, ვითარცა იგი ქიმიათათჳს წერილ არს, რომელნი-იგი მრავალ ღონეობითა სიბრძნისაჲთა სიღრმეთაგან ქუეყანისათა ოქროსა გამოიღებენ და ბრძმედისა მიერ და ცეცხლისა ბრწყინვალეებასა მისსა წარმოაჩენენ, ეგრეთვე წმიდისა ამის მამისა ჩუენისა გონებაჲ სიტყუერისა ამის ოქროსა ბრძმედ იქმნა, მადნობელ ცეცხლითა სულისა წმიდისაჲთა, განმაჰურვებელ და განმარჩეველ ოქროსა ბრძენისაგან და თიჯისა, რამეთუ რომელნიმე წიგნნი სრულიად არა ყოფილნი და ენისა ჩუენისაგან უცხონი სიღრმეთაგან უმეცრებისათა ნათლად გამოაბრწყინვნა.

ხოლო სხუანი, ოდესმე თარგმნილნი და წუთ ვერ- კეთილად გამოღებულნი, გინათუ ჟამთა სიგრძითა უცებთა და უგუნურთა მკმარებელთაგან დაგესლებულნი, ვითარცა ვთქუთ, ბრძმედსა მას შინა წმიდისა მის გონებისა თჳსისასა გამოადვნა და გამოაჰურვნა. ხოლო კუალად სხუანი წიგნნი, წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმის მიერ თარგმნილნი და წუთ უცალოებისაგან ვერ სრულ ქმნულნი, არამედ სულ მცირედ აღწერილნი, განასრულნა და განავრცელნა. კუალად სხუანი, რომელნიმე ბერძულსა შეაწამნა და ყოვლისა ნაკლულევანებისაგან განასრულნა, და სიტყუა- დუხჭირობისა და ვერაგობისაგან განაშუენა და განაბრწყინვნა, ვითარცა თჳთ თავადი სახარებაჲ და პავლე.ხოლო ჯერ არს, რათა სახელითცა რაოდენნიმე მოვიკსენნე წიგნნი, რომელნი მას ნეტარსა უთარგმნიან, რათა მათ მიერ ეუწყოს ქრისტეს-მორწმუნეთა მოღუაწებაჲ წმიდისა ამის კაცისაჲ, რამეთუ არა თუ მთაწმიდას და შავსა მთასა ოდენ თარგმნა, რათამცა თჳთოეულად აღვრაცხენით, არამედ სამეუფოსა და გზას, სულუმბრიას, ანტიოქიას, სჳმონწმიდას, და კალიპოსს და სხუათა ესევითართა ადგილთა, რამეთუ რომელნიმე წიგნნი ორკეცად და სამკეცად გარდაწერილ არიან; რომელ-ესე მოსაგონებელადცა დიდ არს, ვითარმცა ესოდენნი წიგნნი ერთმან კაცმან მზანი თარგმნილნი ცხორებასა შინა თჳსსა აღწერნა, არა რომელმცა ბერძულისაგან სრულიად თარგმნნა, ვითარ ესე კაცმან აჲმან საკჳრველმან

მაღლად და ღმრთივ-ბრწყინვალედ აღწერნა.თარგმნა უკუე, ვითარცა ვთქუთ: დიდი სჯნაქსარი, საფუძველი ეკლესიათაჲ. სახარებაჲ გამოკრებული საწელიწდოჲ. პავლე სრული და საქმე მოციქულთაჲ და კათოლიკენი მოციქულთანი. პავლე გამოკრებული საწელიწდოჲ. საწინაღმართმეტყუელოჲ საწელიწდოჲ. თთუენი იბ-ნივე სრულად და ღმრთივ-ბრწყინვალედ. სტიქარონნი საწელიწდონი დღესასწაულისანი, რომელნი თუეთაცა თანა სწერიან. სტიქარონნი სამარადისონი თვთ-ავაჯნი უძლისპირონი, ვითარცა არიან ბერძულად. კუალად იგივე სტიქარონნი ძლის-პირთა ქუეშე, რომელთა შინა სხუაჲ მრავალი კეთილი სწერია და მათვე შინა მარხვათა სტიქარონნი. დიდი პარაკლიტონი, სამკაული ეკლესიათაჲ, სხვთა მრავლითა კეთილითა აღსავსე. დიდნი მარხვანი. და ზატიკნი, ეგრეთვე მრავალ-ფერითა კეთილითა აღსავსე. წიგნი თეოდორე სტუდიელისაჲ, სწავლანი დიდთა მარხვათა საკითხავი. წიგნი დაბადებისა. თარგმანი, იოანე ოქროპირისა თქმული. წიგნი მეექუსისა კრებისაჲ, ებისტოლენი წმიდისა კვრილესნი და სხუათა წმიდათა მამათანი, განკუეთისათჳს ნისტორ უმჯულოჲსა. წიგნი გრიგოლ ნოსელისაჲ, რომლისა შუენიერებაჲ და ქებაჲ ზეშთა არს ყოვლისა მითხრობისა. წიგნი ექუსთა დღეთაჲ, წმიდისა ბასილის თქმული. წიგნი ებისტოლენი წმიდისა ეგნატი ღმრთივშემოსილისანი. წიგნი საფსალმუნე დავითი, სამკაული და გვრგვნი ყოველთა წიგნთაჲ.ხოლო უკუეთუ ვინმე იყოს მოსწრაფეთაგანი და მამის მოყუარე, უფროდსღა ვთქუთ,– თუ ღმრთის-მოყუარე, და უნდეს ცნობის ძალი თვთოეულისა წიგნისაჲ, თუ რაჲ სწერია, ამისვე წიგნისა ბოლოსა პოს აღრიცხულად და განმარტებულად თვთოეულისა წიგნისა ზანდუკი და ანდერძი ღმრთივ-შუენიერად და ბრწყინვალედ, რომელი წმიდამან ბერძან იოანე პატრიკმან, პატრიკ ყოფილმან,აღწერა, რაჟამს იგი თავისა თჳსისათჳს გარდაიწერნა წმიდანი ესე წიგნნი, ყოველნი წულილ-წულილად აღრიცხუაჲ – გალობაჲ და დასდებელი, ფრიადითა შრომითა და გულს-მოდგინებითა.ესე ყოველნი და ამათსა ფრიად უმრავლესნი წიგნნი თარგმნა ღმრთივ-შემოსილმან მამამან ჩუენმან გიორგი და ესრეთ

აღაორძინა მისდა რწმუნებული იგი ტალანტი.ხოლო საყოფელად არნ
ოდესმე სჯმონ-წმიდას და ოდესმე კალიპოსს, და ესრეთ არა სცემდა
განსუენებასა თავსა თვსსა, ვიდრე არა ყოველნი განაკვრენა, არა ხოლო
თუ ქართველნი, არამედ ბერძენნიცა და ასურნი, რომლისათვსცა ეუწყა
მოქალაქობად მისი ნეტარსა პეტრე პატრეაქსა ანტიოქისასა, მოუწოდა და
ეზრაზა საღმრთოთა წერილთაგან მრავალ-სახედ: პირველად
სარწმუნოებისათვს მართლისა და კანონთათვს საეკლესიოთა, და მერმე
სულთა სარგებელისათვს, სათნოებათათვს და ვნებათა. და ვითარ
ყოველსა შინა გამოცდილად პოა, მერმე ყოველი ცხორებად თვსი მას
შეჰვედრა, და მას ჰკითხავნ გულის-სიტყუათა თვსთა და ყოველთავე
საეკლესიოთა საქმეთა.

XIV. და რაჟამს იგი შურითა მტერისაჲთა ცეცხლი აღედვა ღმრთისა
ქალაქსა და ტაძარი წმიდისა მოციქულისა პეტრესი დაიწუა, ხოლო
პატრეაქი მრავალთა მწუხარებათა და ურვათაგან შეპყრობილ იყო,
ვიდრე არა ბერი ესე წმიდაჲ მოვიდა და სიტყვთა ნუგეშინის- ცემისაჲთა
და სწავლითა სულიერითა ყოველი მწუხარებაჲ და გლოვაჲ მისი
განაქარვა, რომლისათვსცა აღიარებდა და იტყოდა: “უკუეთუმცა სიწმიდე
შენი არა მომაშვრალ იყო, ჟ წმიდაო მამაო, კნინლამცა და მწუხარებათა
მიერ ჯოჯოხეთად შთასრულ იყო სული ჩემი!”. ესრეთ წმიდაჲ ესე
პატრეაქი ესევითარითა სიყუარულითა და სარწმუნოებითა აღსავსე
კაცისა ამის ღმრთისაჲთა, შემდგომად მცირედისა უფლისა მიმართ
მიიცვალა.და შემდგომად მისა დაიპყრა საყდარი მისი თევდოსი
სამეუფოელმან, კაცმან მაღალმან და ფილოსოფოსმან და ორითავე
ცხრებითა გამოცდილმან. ხოლო არა აქუნდა წუთ მეცნიერებაჲ წმიდისა
ამის ბერისა მიმართ, ვითარცა ახალ შემოსრულსა, და ესე იქმნა მიზეზი
და დასაბამი მათისა ურთიერთას შემეცნიერებისაჲ.რამეთუ კაცნი ვინმე
სჯმონ-წმიდელნი შურითა საეშმაკოდთა აღიდრნეს ჩუენ ქართველთა
ზედა, და ენება, რათამცა ნათესავი ჩუენი ძირითურთ აღმოჰფხვრეს
სჯმონ-წმიდით. და განიზრახეს გულარძნილებით, რათა წმიდასა ამას და
მართალსა სარწმუნოებასა ჩუენსა ბიწი რაჲმე დასწამონ, და ესრეთმცა

სრულიად აღმოგუფხვრნეს დიდებულისა ამისგან ლავრისა, პირველითგან თვთ წმიდისა სკმონის მიერ დამკვდრებულნი. და ესრეთ ბოროტად შეიზრახნეს და წარვიდეს თევდოსი პატრეაქისა წინაშე, ვითარცა ახლად შემოსრულისა და წუთ უმეცრისა, და დაცვეს წინაშე მისსა, რეცა მომჭირნედ, და ჰრქუეს მას: ”შეგუეწიენ, წმიდაო მეუფეო, და გვქსნენ დიდისა ჭირისაგან და განგუათავისუფლენ კაცთაგან ამაოთა და უცხოთესლთა, რამეთუ არს მონასტერსა შინა ჩუენსა ვითარ სამეოცი კაცი, რომელნი ქართველად სახელ-იდებენ თავთა თვსთა, და არა უწყით, თუ რასა ზრახვენ, ანუ რად არს სარწმუნოებაჲ მათი, და ესრეთ დორიასად ზოგი მონასტრისად დაუპყრიეს”. და ესმა რად ესე პატრეაქსა, დაუკვრდა და ჰრქუა მათ: ”და ვითარ ეგების ესე, რათამცა ქართველნი არა მართლმადიდებელნი იყვნეს?” რამეთუ წუთ უმეცარ იყო ნათესავისა ჩუენისა, ხოლო იგინი დაუმტკიცებდეს, და რეცა უკეთურებისა საფარველად ჰრქუეს მას, ვითარმედ: ”არა უწყით, თუ ქართველნი არიან ანუ სომეხნი, და ვერცა ხუცესი მათი ჟამსა წირავს მონასტერსა შინა ჩუენსა!”.ხოლო ესე მართალი თქუეს, რამეთუ ვიდრე აქამომდე მრავლით ჟამითგან ქართველი ხუცესი სკმონ-წმიდას ჟამსა ვერ წირვიდა ამის მიზეზისათვს, რამეთუ რომელსამე ჟამსა სოფლური ვინმე ხუცესი ახლად ჩამოსრული წმიდისა სკმეონის სუეტსა ზედა გასრულ იყო ჟამის წირვად ქალამნითა და საბეჭურიტა, თვნიერ სამღდელომსა შესამოსლისა, ვითარცა იყო პირველად წესი ჩუენი. და ამისთვს არა უტეობდეს ქართველსა ხუცესსა ჟამის წირვად, არამედ განეწესა, რათა მათ თანა ეზიარებოდინ. და ნუ ვინ ჰგონებს, თუმცა სხუად რადმე მიზეზი ყოფილ იყო. და კაცთა მათ ამაოთა პატრეაქსა ესე გააგონეს, ხოლო იგი განცვბრდა ამას ყოველსა ზედა და ჰრქუა მათ: ”არვინ არსა ნათესავსა მათსა შორის ბერძულისა ენისა მეცნიერი და წერილთა სწავლული?” ხოლო მათ, უნდა თუ არა. აღიარეს, ვითარმედ: ”ჰე, არს ერთი ვინმე მონაზონი ღრ[ა]მატიკოსი და ბერძულთა წიგნთა ქართულად თარგმნის”, მაშინ პატრეაქმან მსწრაფლ ბრძანა მოყვანებაჲ ბერისად.ხოლო ვითარცა შევიდა ბერი წინაშე მისსა, მოიკითხა პატივით და უბრძანა დაჯდომაჲ. და იწყო

უბნობად ბერისა ღმრთივ-სულიერთა წიგნთაგან, და რასა იგი ჰკითხვიდა, ყოველსავე ღმრთივ-შუენიერად მიუგებდა. მაშინ გულისკმა-ყო პატრეაქმან, ვითარმედ მაღლი ღმრთისად დამკვდრებულ არს მის თანა. და ჰრქუა ესრეთ ბერსა: "პატიოსანო მამაო, კურთხეულ არს ღმერთი, რომელ ვიხილე სიწმიდე შენი, და აჰა ესერა გხედავ მოწყალებითა ღმრთისადთა, დაღაცათუ ნათესავით ქართველი ხარ, სხვთა კულა ყოვლითა სწავლულებითა სრულიად ბერძენი ხარ, ხოლო მითხარ ნათესავისა შენისათჳს, - არსა რად ნაკლულევანებად მართლისა სარწმუნოებისად მათ თანა გინა ურთიერთას განყოფილებად მათ შორის და ჩუენ შორის?" ხოლო ნეტარმან მან გამოისახა სასწაული პატიოსნისა ჯუარისად პირსა თჳსსა და იწყო წარმოთქუმად მართლისა სარწმუნოებისა ესრეთ, რომელ განაკვრვნა მსმენელნი, რამეთუ სული წმიდად იტყოდა პირით მისით.მაშინ პატრეაქმან ბრძანა: "კურთხეულ არს ღმერთი! ვიეთნიმე ნაკლულევანებასა სწამებდეს ქართველთა და, აჰა ესერა, მრავლითა სახითა უზეშთაეს იპოვნეს ჩუენსა და უფროდს ხოლო ქალწულებითა, რომელი-იგი მაღლად უპყრიეს მათ". და ყოველნივე ეწამებოდეს, რამეთუ იყვნეს მეტროპოლიტნი და ეპისკოპოსნი და წარჩინებულნი ანტიოქისანი, ყოველთავე ადიდეს უფალი და წმიდასა მას ქებად შეასხეს და ნეტარებად.ხოლო პატრეაქმან ცუდის-მზრახთა მათ და ამაოთა კაცთა სჳმეონ-წმიდელთა ფრიად შეჰრისხნა და კანონსა ქუეშე საეკლესიოსა შეყარნა და სხუასაცა მრავალსა ძვრსა უთქუმიდა. ხოლო ნეტარმან მან უხუაიშნა პატრეაქისაგან და განუტევნეს, და რომელსა იგი რეცა სავნებელად ჩუენდა ჰგონებდეს, ესე ჩუენდა სარგებელად იქმნა, და სარწმუნოებად ჩუენი ღმრთივ- ბრწყინვალედ იქადაგა. და მიერითგან დაეწესა, რათა ქართველნი სჳმონ-წმიდას ჟამსა წირვიდენ, რამეთუ ყოველნი მეცნიერ ხართ, ვიდრე ამის ნეტარისამდე ჟამსა ვერ წირვიდეს. და ესე რად ესრეთ ღმრთივ-ბრწყინვალედ აღასრულა და განაგო, და კუალად სხუად საქმე წინა-უყო პატრეაქმან ფრიად დიდი და მაღალი.რამეთუ კაცთა ვიეთიმე მრავალ-ღონეთა და მანქანათა მოაჴსენეს და აუწყეს პატრეაქსა, ვითარმედ: "ვითარ ესე, მეუფეო, რომელ

ეკლესიანი და მღდელთ-მოდღუარნი ქართლისანი არა რომლისა პატრეაქისა კელმწიფებასა ქუეშე არიან და ყოველნი საეკლესიონი წესნი მათ მიერ განეგებიან, და თვთ დაისუმენ კათალიკოსთა და ეპისკოპოსთა, და არა სამართალ არს ესე, რამეთუ ათორმეტთა მოციქულთაგანი არავინ მისრულ არს ქუეყანასა მათსა, და ჯერ-არს, რათა ქალაქსა ამას ღმრთისასა და საყდარსა მოციქულთა თავისასა დაემორჩილნენ და ამისსა კელმწიფებასა ქუეშე იყვნენ, რამეთუ ნათესავი არს უმეცარი და სამწყსოდ მცირე, და ჩუენდა მახლობელად არიან და ჯერ-არს, რათა კელმწიფებასა ქუეშე ანტიოქელის პატრეაქისასა იმწყსებოდინ, და აქა იკურთხეოდის კათალიკოზი მათი, და ვიყვნეთ ჩუენ ერთ სამწყსო და ერთ მწყემს!” ესე ყოველი განიზრახეს და დაამტკიცეს, რეცა უმეცრებისა ჩუენისათვს, ხოლო წინააღმდგომი შეემთხვა, რამეთუ იწყო პატრეაქმან სიტყუად ბერისა, ვითარცა ესერა აღგვწერია, და ეტყოდა რომელსამე ლიქნით და რომელსამე მართლად, ვითარმედ: ”შენ, # ნეტარო მამაო, დაღაცათუ ნათესავით ქართველი ხარ, ხოლო სწავლულებითა და მეცნიერებითა ჩუენივე სწორი ხარ, ჯერ-არს, რომელ ეკლესიანი და მღდელთ მოდღუარნი თქუენნი კელსა ქუეშე სამოციქულოდსა ამის საყდრისასა იმწყსებოდინ, და ჰმართებსცა ესრეთ მიზეზითა მახლობელობისადათა, და ესე შენგან შესაძლებელ არს, რამეთუ უწყი, ვითარმედ გისმენს მეფე თქუენი, უკუეთუ, მიუწერო და აუწყო უმჯობესი, ხოლო უკუეთუ არა ისმინოს, მიუწერო ოთხთავე პატრეაქთა საყდრის- მოდგამთა ჩუენთა და ვაუწყო თვთრჩულობად და ქედფიცხლობად ნათესავისა თქუენისა, და ვითარმედ, თვნიერ სამოციქულოდსა კანონისა, თვთ იმწყსებიან და მოციქულთაგანი არავინ მისრულ არს ქუეყანასა მათსა, და ესრეთ მრავალსა ღუაწლსა შეგთხინე, ვიდრე არა თვთ მეფე თქუენი წინაშე ჩუენსა მოვიდეს და კელმწიფებასა ჩუენსა დაემორჩილოს!” და ესე ვითარნი რად სიტყუანი წარმოთქუნა პატრეაქმან ბერისა მიმართ, ხოლო ნეტარმან ამან დაწყნარებით და ნელიად ჰრქუა პატრეაქსა, ვითარმედ: ”# წმიდაო მეუფეო, რადსათვს-მე ესრეთ ადვილად კელჰყავ დიდისა ამის და მალლისა საქმისა მოგონებად

და აღსრულებად? და ვინ-მე არიან უგუნურნი იგი განმზრახნი შენნი, ანუ რად ესრეთ უგუნურად შეგირაცხიეს ნათესავი ქართველთად, წრფელი და უმანკოდ? აჰა ესერა, ვარ მე უნარჩევესი და უმდაბლესი ყოველთა ძმათა ჩემთად, მე მოგცე მათ ყოველთა წილ პასუხი, მოღებად ეც წიგნი “მიმოსლვაჲ ანდრეა მოციქულისაჲ” და მუნით გეუწყოს საძიებელი თქუენი”. ხოლო პატრეაქმან უბრძანა თეოფილეს, ნათესავით ქართველსა, რომელი-იგი უკუანადსკნელ ტარსუს მიტროპოლიტ იქმნა, მოღებად წიგნისა მის. და ვითარ მოიღეს, პირველ წარკითხვისა ჰრქუა ბერმან პატრეაქსა: ”წმიდაო მეუფეო, შენ იტყვ, ვითარმედ თავისა მის მოციქულთაჲსა პეტრეს საყდარსა ვზიო, ხოლო ჩუენ პირველწოდებულისა და ძმისა თვისისა მწოდებელისა ნაწილნი ვართ და სამწყსონი, და მის მიერ მოქცეულნი და განათლებულნი, და ერთი წმიდათა ათორმეტთა მოციქულთაგანი - სიმონს ვიტყვ კანანელსა - ქუეყანასა ჩუენსა დამარხულ არს აფხაზეთს, რომელსა ნიკოფსი ეწოდების. ამათ წმიდათა მოციქულთა განათლებულნი ვართ. და ვინადთგან ერთი ღმერთი გვცნობიეს, არღარა უარ-გვყოფიეს, და არცა ოდეს წვალებისა მიმართ მიდრეკილ არს ნათესავი ჩუენი, და ყოველთა უვარის- მყოფელთა და მწვალებელთა შევაჩუენებთ და დავსწყევთ. ამას საფუძველსა ზედა მართლ- მაღიდებლობისასა და მცნებათა და ქადაგებათა ზედა წმიდათა მათ მოციქულთასა მტკიცე ვართ. აწ, უკუეთუ ჯერ არს, დაგემორჩილნეთ.” და, რეცა განცხრომით, ჰრქუა პატრეაქსა: ”წმიდაო მეუფეო, შეუენის ესრეთ, რათა წოდებული იგი მწოდებელსა მას დაემორჩილოს, რამეთუ პეტრესი ჯერ-არს, რათა დაემორჩილოს მწოდებელსა თვისსა და ძმასა ანდრეას, და რათა თქუენ ჩუენ დაგუემორჩილნეთ!” და ესეცა შესძინა, ვითარმედ: ”წმიდაო მეუფეო, რომელნი-ეგე ჩუენ უმეცრად და სუბუქად გუხედავთ და თავნი თქუენნი ბრძენ და მძიმე გიყოფიან; იყო ჟამი, რომელ ყოველსა საბერძნეთსა შინა მართლ-მაღიდებლობაჲ არა იპოებოდა, და იოანე, გუთელ ებისკოპოსი, მცხეთას იკურთხა ებისკოპოსად, ვითარცა სწერია დიდსა სჯნაქსარსა”. ესე ყოველი რაჲ წარმოთქუა ნეტარმან ამან, განკვრდა

პატრეაქი ებისკოპოსთა თვსთა თანა სიმახვლესა გონებისა მისისასა და რამეთუ, ვითარცა მდინარე დაუწყუდელად, ესრეთ დიოდეს სიტყუანი წმიდათა წერილთანი პირით მისით. განილიმა პატრეაქმან და

ჰრქუა მღდელთ-მოძღუართა მათ და ერსა: ”ხედავთა ბერსა ამას, ვითარ მარტოჲ ესოდენსა სიმრავლესა გუერევის? ვეკრძალნეთ, ნუუკუე წინააღმდგომი შეგუემთხვოს და არა ხოლო თუ სიტყვთ, არამედ საქმით გუამხილოს ძლეულებად ჩუენი და დაგვმრწემნეს და დაგვმრემლნეს!”

მიერ დღითგან ესრეთ შეიყუარა პატრეაქმან და ყოველთა ანტიოქიელთა, ვითარცა მამად და მოძღუარი სულიერი. და თვთ პატრეაქმან გულის-სიტყუათა თვსთა მისა იწყო კითხვად, და რამეთუ პირველ მისა ყოფილი ნეტარი იოანე პატრეაქი მასვე წმიდასა ბერსა ჰკითხვიდა, ვითარცა ზემო ვთქუთ, და ესრეთ მრავლითა პატივითა და ნიჭითა ეპყრა წმიდაჲ იგი ბერი, ვიდრე იყო იგი ქუეყანასა ანტიოქისასა, და ოდეს აქუნნ რამდე საჭიროჲ გულის-სიტყუად, მსწრაფლ წარმოსცემნ საჯედარსა და მოიყვანებნ, და დიდად სარგებელ იყოფინ ხილვასა მისსა. აქამომდე არს პატრეაქისა მიმართ სიტყვს-გებისა და სიყუარულისა მისისა მისა მიმართ წარმოთქუმაჲ.

XV. ხოლო ვითარცა ცნა ღმრთის-მსახურმან მეფემან ბაგრატ, ვითარმედ სრულ იქმნა თარგმანებაჲ წიგნთა საღმრთოთაჲ და მოირწყნეს ეკლესიანი შავისა მთისანი წიგნთა მისთა მდინარითა, სულთა განმანათლებელითა, რამეთუ ყოველთა მონასტერთა გარდაიწერნეს. და უფროჲს ყოველთაჲსა დიდად იღუაწა სულითა კურთხეულმან ანტონი, ლიპარიტ ყოფილმან, და თვსისა მონასტრისა, ბარალამ-წმიდისათვს, დააწერინა და წმიდასა ამას ბერსა დიდად პატივ-უპყრა და ნუგეშინის- სცა და თვსისა მონასტრისაგან გაკუეთილი შეუქმნა, და სიმტკიცე თვსითა ჰელითა დაუწერა, და შუენიერი ქებაჲ და მადლობაჲ დაწერა მას შინა ღუაწლთა და შრომათა მისთათვს. ესრეთ რაჲ ყოველნი ეკლესიანი განშუენდეს სამკაულითა წმიდათა წიგნთა მისთაჲთა, ხოლო ეკლესიანი აღმოსავლეთისანი წუთ ნაკლულევან იყვნეს, იწყო ღმრთის-მსახურმან მეფემან ბაგრატ და ძემან მისმან გიორგი, დედოფალთა და

კათალიკოზთა და ყოველთავე მღდელთ-მომღუართა და მთავართა ვედრებად და წუევად, რათა აღმოსავლეთს განვიდეს , და იხილონ წმიდა იგი და იკურთხნენ და განათლდენ მის მიერ, და კუალად, რათა ნამუშაკევი იგი მისი, ღმრთივ მონიჭებული, იხილონ და აღივსნენ სიხარულითა.და ესრეთ მრავალგზის მოუწერნ ღმრთის-მოყუარე მეფე ბაგრატ და დედა იმისი მარიამ დედოფალი, ვითარმედ: "წმიდაო მამაო, მანდა, შავსა მთასა, მცირედნი არიან მონასტერნი ჩუენნი, რამეთუ ქუეყანა არს უცხო, ხოლო ჩემი სამეფო ვრცელ არს და დიდ ფრიად და მაღალ, და ეკლესიანი და სამღდელთ-მომღურონი და მონასტერნი ფრიად მრავალ და დიდებულ. აწ არწმუნოს ღმერთმან სიწმიდესა თქუენსა, რათა ჰბრძანო და მოშურე, და ჩუენ ვიკურთხნეთ თქუენ მიერ და განათლდეთ, და კუალად ეკლესიანი ჩუენნი აღივსნენ მდინარეთა მაგათგან, სულთა განმაცხოვრებელთა წიგნთა თქუენთა ღმრთივ-სულიერთა".ხოლო ნეტარმან ამან ყოვლადვე არა თავს იდვა, რამეთუ ყოვლითა მოსწრაფებითა ევლტოდა დიდებასა კაცთასა და შფოთსა სოფლისასა და სიმდაბლესა შეიტკბობდა, და კუალად ზემოკსენებულისაცა მიზეზისაგან ეშინოდა. ნუუკუე მღდელთ-მომღურად დაადგინონ. ვიდრე არა კუალადცა თვსითა კელითა სიმტკიცე მოუწერა ღმრთის- მსახურმან მეფემან, ვითარმედ არაა უნებელი დაგეპატიჟოსო, და, ვითარმედ: "წმიდაო მამაო, არა თუ ოდენ წიგნთათვს ვარ, რათა განათლდენ ეკლესიანი ჩუენნი, არამედ რათა თვთ მე განვნათლდე ხილვითა თქუენითა და სული ჩემი კელთა თქუენთა შევჰვედრო, და მე ჩემი და ყოველნი თვსნი ჩემნი სიწმიდისა თქუენისა მიერ იმწყსებოდინ და განისწავლებოდინ, და რათა ღმერთსა ნიჰად მიუპყრნე სულნი ჩუენნი".ხოლო იხილა რაჲ საღმრთომან ამან მოხუცებულმან სარწმუნოებაჲ იგი და სიყუარული ღმრთის-მსახურისა მეფისაჲ მისსა მიმართ და მრავალგზის მიწერაჲ და იძულებაჲ წარსლვისა მისისათვს, და ეძიებდა ცნობად ნებასა ღმრთისასა, რომლითამცა გულსავსე იქმნა. მაშინ წმიდათა მოციქულთა მიერ ქმნული იგი საქმე კელ-ყო, და რამეთუ ეგრეთცა იყო ჩუეულებაჲ მისი: რაჟამს

საქმისა რადსათვსმე უნებნ გულსავსე ყოფის, თუ არს-მეა ნებად ღმრთისად, წილნი დაწერნის და საკურთხეველსა ქუეშე დასხნის და მღდელმან ზედა ჟამი წირის, და, რადცა აღმოჰყდის, იგიცა დაამტკიცის. და ეგრეთვე-ყო აწცა, რომლითა გულსავსე იქმნა. და ესრეთ მიუწერა დამორჩილებად მეფესა. ხოლო მას ვითარცა ესმა, განიხარა ფრიად, და წარმოავლინა საკუთარი თვისი იოანე და საკედარნი და განბი, რაოდენი კმა-ეყოფოდა მას და მოწაფეთა მისთა, წარმოსცა და დაწერნა წიგნნი პატრეაქსა თანა და ღუკსა ანტიოქისასა წარგზავნისა ჩუენისათვს, და ესრეთ მოიწინეს მწოდებელნი ჩუენნი.

XVI. აქამომდე არს სიტყუად ჩუენი ზემოვსენებულთა მათ ძმათა მიმართ, რომელთა გუაიძულეს შობითგანვე აღწერად ცხორებისა მისისად. ჰ ნეტარო, რამეთუ თქუენ აქამომდე ყოველსავე თვთ მეცნიერ ხართ, და, ვითარმცა არა მეცნიერ იყავ, რომელი-იგი იოტოდენსაცა გულის-სიტყუასა არა დაჰფარვიდა თქუენგან! ხოლო ამიერიტგან წარსლვისა ჩუენისათვს აღმოსავლეთად და ვიდრე სამეუფოდ მოსლვადმდე და მიერ სოფლით მიცვალებად ყოველივე ვაუწყო სიწმიდესა თქუენსა, რომელმან-ეგე ფრიად მაიძულე და მიბრძანე შეუკადრებელთა შეკადრებად. და ესე წარმოვთქუ ფრიად მოკლედ და სულმცირედ, რამეთუ ესოდენ შორს ვარ სიწმიდისა მისისაგან, ვითარცა ცად ქუეყანისაგან და ვითარცა აზრდილი მსგავსებისაგან კაცისა. და კუალად მაიძულეbs აღწერად ბრძანებად თქუენი, თუ ვითარ წარვედით ზე და თუ ვითარ იქმნა ნეტარი იგი მიცვალებად მისი. ხოლო მე, ვითარცა მოგზაურსა უდებსა, რომელი განზოგებასა გზისასა არა მიწევნულ არნ და დაიქსნის, ეგრეთვე მცონის, რამეთუ წუთ ძირსა თანა მთისასა ვიქცევი და თავსა არა აღსრულ ვარ, არამედ ქრისტე, ჰეშმარიტი ღმერთი, იყავნ ჩემ თანა და წმიდად მაღლი თქუენი, რათა უცთომელად წარვემართო გზასა სიტყვსა ჩემისასა. რამეთუ, ვითარცა წარმოვემართებოდეთ საკვრველისა მაგის მთისაგან, ვილოცეთ სამარხოლსა წმიდისა სვეთონისსა და მართადსსა, და მაღლი მათი და ლოცვად თქუენი საგზლად მოვიდეთ. გამოვედით ანტიოქიით და მოვიწიენით ვიდრე დიდად მდინარედ

ევფრატად და მუნ გუეუწყა, ვითარმედ მიშუეზისათჳს ცოდვათა ჩუენთაჲსა თურქთა დაუპყრიეს ყოველი შუა-მდინარე და ისაური და საბერძნეთი. ხოლო ჩუენ, გუესმა რად ესე, შევიქეცით მიერ და სევასტიით კერძო მივიდოდეთ, გუეგონა, ვითარმედ მათ კერძოთა მშჳდობად არს.ხოლო უწინარეს ჩუენსა მისრულ იყვნეს თურქნი, და აეღო ქალაქი იგი და დაეწუა, და ჩუენ არა უწყოდეთ და მივიდოდეთ, და კნინლადა მცირედ კელთა მათთა შთავვარდებოდეთ, უკუეთუმცა წყალობასა ღმრთისასა არა აღეპყრა კელი, რამეთუ ჳმად გუესმა ყოველთა, ვითარმედ: "სადა წარხუალთ"? და, უწყის უფალმან, კაცი არა გჳხილავს, გარნა თუ ჳმად ანგელოზისად იყო! ესრეთ შევიქეცით და მათთა მიგჳმართეთ დიდითა შრომითა. და დღე და ღამე სლვითა კესარიად მოვედით და მუნით წარმოვედით და ზღუასა მოგჳმართეთ, რამეთუ ჳმელით არღარა ეგებოდა, და, ნებითა ღმრთისაჲთა, ევხაიტს მოვიწიენით, სამარტჯლოსა წმიდისა თეოდოსესსა. ხოლო მღდელთ-მოდღუარმან მის ადგილისამან კეთილად შეგჳწყნარნა და გჳსტუმრნა და დიდი სიყუარული გუაჩუენა, რამეთუ კაცი იყო წმიდაჲ და ღმერთ-შემოსილი, და დიდად ნუგეშინის-იცა მისლვითა ჩუენითა განსაცდელთა მათთჳს, და მრავალი წარმოთქუეს ურთიერთას სულთა ცხორებისათჳს. და ესრეთ გამოვედით მიერ და მოვიწიენით სამისონს, ქალაქსა ზღჳს-კიდისასა, და მუნ განვყიდენით საჳედარნი ჩუენნი, და ესრეთ ნავითა წარვემართენით კერძოთა აფხაზეთისათა, და კეთილითა და ჳამოდთა ნიავითა მივიწიენით ფოთს და მიერ საჳედრითა ქუთათისს ჟამსა სთულისასა.ხოლო აცნობეს მსწრაფლ მეფესა, რამეთუ ზემოთა ქუეყანათა იყო, და, ვითარცა ეუწყა, განიხარა სიხარულითა დიდითა და მეყსეულად წარმოგზავნა მწიგნობარი თჳსი და უბრძანა დიდითა პატივითა წარყვანებაჲ ბერისად. და, ვითარცა მოიწია ჩუენდა, წარმოგჳყვანნეს მიერ და თანა გზა-გუყვა მღდელთ-მოდღუარიცა ქუთათისისად, სახელით ილარიონ, რომელი უკუანაჲსკნელ მოწაფე იქმნა ბერისა. და წარმო-რად-ვედით, მოვიწიენით ქუეყანად ქართლისა, სადა-იგი იყო მეფე მთავართა თჳსთა თანა. და ვითარცა მოვეახლენით სამ ჟამისა სავალ ოდენ,

გამოგზავნა მეფემან მგებვრად ჩუენდა მღდელთ-მომღუარნი და დიდებულნი თჳსნი, ხოლო თვთ ღმრთის-მსახური მეფე კართა თანა კარვისათა წინა-მოეგება და მოწლედ მოიკითხა და იკურთხა მისგან. და კელპყრობით შეიყვანა კარვად და ინაჳით დასუა მახლობელად თჳსა, და თქუა განმხიარულებულმან სიხარულითა დიდითა: "კურთხეულ არს ღმერთი, აჰა დღეს ცხორებად არს ყოვლისა სამეუფოჲსა ჩემისაჲ, რამეთუ ვიხილე ახალი ოქროპირი!" და ესრეთ მის თანა ყოველნი დიდებულნი მისნი იხარებდეს და ჰმადლობდეს ღმერთსა და იტყოდეს: "კურთხეულ არს ღმერთი, რომელმან მოგვვლინა ესევითარი კაცი მაცხოვრად სულთა ჩუენტა". და იყო სიხარული დიდი ყოველსა მას სამეფოსა მისსა.

ხოლო მას ჟამსა იქმნა დიდი განმარჯუებად მეფისაჲ, ოდეს-იგი შეწევნითა ღმრთისაჲთა წინააღმდგომნი თჳსისა მეფობისანი აბაზთაჲს ძენი შეიპყრნა, რომელთათჳს ყოველთა უწყით ჭეშმარიტებით, ვითარმედ შეპყრობად მეფისაჲ ეგულებოდა. ესე კაცნი ძლიერნი და ახოანნი, სიმდიდრესა ზედა მკლავისა თჳსისასა მოქადულნი და სიმრავლესა ზედა ერისასა აღზუავებულნი, ხუთნი ერთობით, ვითარცა უძლურნი რადმე და ყრმანი ჩჩჳლნი, ეგრეთ შეიპყრნა, რამეთუ წუთ თუე ერთი არა გამოსრულ იყო შემდგომად მოსლვისა ჩუენისა. ესე ვითა კელად-იხუნა, წარავლინა მწოდებელი ბერისა თანა, და, ვითარცა შევიდა ბერი და მიულოცა განმარჯუებად იგი, ჰრქუა მას მეფემან, ვითარცა იყო მორწმუნე და ღმრთისმსახური: "წმიდაო მამაო, არავინაჲ არს განმარჯუებად ესე ჩუენი თჳნიერ ლოცვისა და მადლისა შენისა, რამეთუ მრავალგზის კელ-მეყო და ვეროდეს განმემარჯუა, ხოლო აწ უწყი ჭეშმარიტებით, რომელ სასწაული არს ესე მოსლვისა შენისაჲ და ამიერითგან წარემართოს მეფობად ჩუენი ლოცვითა შენითა!" და აუწყა ყოველივე განზრახვად მათი და ბოროტისა შემზადებად, რომელსა-იგი მისთჳს იგონებდეს. ამისა შემდგომად, განაგნა რაჲ საქმენი მის ჟამისანი ღმრთის-მსახურმან მეფემან და რამეთუ მოწევნულცა იყო ჟამი ზამთრისაჲ, და ჩუეულებისაებრ თჳსისა წარვიდა აფხაზეთად, და აწჳვა ბერსაცა წარსლვად, რათა მუნ დაიზამთროს და განისუენოს, და

ვითარმედ არს ქუეყანად იგი ბარი და ტფილი. და ვითარცა წარმოვემართენით და მივიწიენით ჭყონდიდს, მეფე სრულიად აფხაზეთს შთასლვად წარემართა, ხოლო ჩუენ ებისკოპოსმან ჭყონდიდელმან არა განგვტევნა, რამეთუ მოწაფე იყო ბერისაჲ. და ზამთარი იგი მუნ დავყავით. და შემდგომად ზამთრისა, აღმორაჲ-ვიდა ღმრთის-მსახური მეფე კუალად ქართლადვე, მოუწოდა ბერსა წინაშე მისსა და მისცნა ადგილნი შუენიერნი, ლავრანი დიდებულნი განსასუენებელად და საყოფ[ე]ლად მისა, პირველად - ნემჱ, ქართლსა შინა, და შემდგომად მცირედისა - შატბერდი, დიდებული ლავრაჲ კლარჯეთს შინა. ხოლო შესაძლებელ თუმცა იყო, ყოვლადვე არა ჰნებავნ მეფესა, რომელ ერთსაცამცა დღესა კიდე იყო მისგან და ვერ განძღებოდა სმენითა თაფლისა უტკბილესთა მათ სიტყუათა მისთაჲთა, და ესრეთ ეტყვნ: ”წმიდაო მამაო, ამისთჱს მოვაშრვეთ სიწმიდე თქუენი, რათა ნაკლულევანებაჲ და ცთომად უწესოჲ აღმოჰფხურა სრულიად სულთაგან ჩუენთა, დაფარული დაფარულად გუამხილე, ხოლო ცხადი თუალუხუავად განგვმარტე, რამეთუ, რაჲცა მიბრძანოს მამობამან შენმან, ესრეთ შევიწყნარო, ვითარცა პირისაგან წმიდათა მოციქულთაჲსა”. და მოიყვანა ძე თჱსი გიორგი, უფლის წული, და ჰელი მისი ჰელსა შთაუდვა და ჰრქუა: ”აჰა მოგცემ სულსა ამის ყრმისასა და წინაშე ღმრთისა გთხოვს!”. ხოლო მან აკურთხა, დაულოცა და ჰრქუა, ვითარმედ: ”ღმერთმან ორითავე ცხორებითა ადიდენ, ვითარცა დიდი კოსტანტინე, შიშსა შინა თჱსსა და დაუმორჩილენ

ყოველნი მტერნი მისნი”. და, ვითარცა შუენოდა, სწავლანი ღმრთივ-სულიერნი და მცნებანი საღმრთონი აღუწერნა და, მისცნა, რათა სამარადისოდ იკითხვიდეს და იწურთვიდეს, და რათა უწესოთა კაცთა უჯეროდ რაჲმე და დრკუჲ არა ასწაონ. ხოლო მან სიხარულით შეიწყნარნა და დღე და ღამე იწურთინ, და ესრეთ შეუდგა, ვითარცა შვილი საყუარელი მამასა სახიერსა და ვითარცა მოწაფე ერთგული მოძღუარსა თჱსსა.

XVII. ხოლო მიერიტგან იწყეს აღსაარებად და სინანულად თჱთ მეფემან,

კათალიკოზმან, მღდელთა, დიაკონთა, მონაზონთა და მოწესეთა, დიდებულთა და მთავართა, მდიდართა და გლახაკთა. ესრეთ მკურვალთა სარწმუნოებითა მოისწრაფდეს, ვიდრემდის საზრდელსაცა ძლით მივიღებდით. და ესრეთ განანათლა ყოველი აღმოსავლეთი კაცმან ამან, განათლებულმან ღმრთისა მიერ, და ყოველნივე ცხადნი და დაფარულნი უწესოებანი განჰმართნა.

რამეთუ პირველად ყოვლისა აღლესა მახვლი მხილებისად მეფეთა მიმართ მრავალთა უწესოებათათჳს, უშიშად და თვალუხუავად, სიბრძნით და გონიერად, რათა არა ჰყიდდეს საებისკოპოსოთა კაცთა მიმართ უწესოთა და უსწავლელთა და ყოვლითურთ სოფლისა შემსჭუალულთა და უწესოებათა და მიმოსლვათა შინა აღზრდილთა, არამედ გამოარჩევდეს კაცთა ღირსთა და წმიდათა, მონაზონებასა შინა აღზრდილთა, და ღმრთივ-სულიერთა მოძღუართა მიერ წამებულთა, და რათა ლოცვითა და მადლითა მათითა მშჳდობით წარემართოს მეფობად მისი, და რათა არა მღდელთა უწესოებითა და ცოდვითა ერის კაცნიცა დაისაჯნენ. კუალად ეტყოდა მსჯავრთათჳს და სამართალთა სამეუფოთა და რათა უშჯიდეს ობოლსა და ქურივსა სიტყვსაებრ დავითისა: „მდაბალი და გლახაკი განამართლოს“, და რათა არა მისდრეკდეს სასწორსა სიმართლისასა დიდისა მიმართ, გინა მცირისა, და რათა უმეტეს ყოვლისა წყალობად შეიტკბოს, რამეთუ ”წყალობად და სამართალი უყუარს უფალსა” და რათა ყოველი არაწმიდებად და უწესოებად მოისპოს თჳთ მისგან პირველად და მერმე ერისა მისისაგან.

მერმე იწყო მღდელთ-მოძღუართა მიმართ, რათა თჳალთღებით ჳელთდასხმასა არა ჰყოფდენ და უღირსთა მღდელთა არა აკურთხევდენ, და რათა ამცნებდენ მათ მიერ კურთხეულთა მღდელთა უღირსთა არა ზიარებად, და რათა არა შეჰკრებდენ ოქროსა და ვეცხლსა, არამედ უმეტეს ყოვლისა სწყალობდენ გლახაკთა და უღონოთა, და რათა არა უწესოდ რადმე, გინა სხუათა დამაბრკოლებელი საქმე იხილვებოდის მათ შორის, არამედ მცნებასა მას მოციქულისასა შეუდგენ, ვითარცა მიუწერს ტიმოთეს.

კუალად იწყო მღდელთა მიმართ და დიაკონთა სწავლად მორჩილებასა ებისკოპოსისა თვსისასა და არავისა თუალღებით მიცემად განმაცხოველებელსა მას ჯორცსა და სისხლსა ქრისტესსა, და ყოფად ეგრეთ, ვითარცა წამებს კანონი მოციქულთა და მამათაჲ. ეგრეთვე მონაზონთა და მოწესეთა და ყოველსა ერსა შემსგავსებულთა სწავლითა განანათლებდა, უსწავლელთა სწავლიდა, ხოლო სწავლულთა სწავლათა მათ აღუქსენებდა, მდიდართა ასწავებდა წყალობად გლახაკთა, ხოლო გლახაკთა მოთმინებასა ასწავებდა და ქველის საქმითა წარჰმგზავნიდა. დაცემულთა აღჰმართებდა, ხოლო დაცემადთა განამტკიცებდა, მოწყლულთა ისრითა უხილავთა მტერთაჲთა განჰკურნებდა, ხოლო მოწყლვადთა მათ მოწყლვისაგან

უვნებელად დაიცვიდა, დანთქმულთა ღელვათა შინა ვნებათასა აღმოიყვანებდა. ხოლო დანთქმადთა დანთქმად არა უტევებდა, არამედ, ვითარცა კელოვანი მენავეთ-მოდღუარი, ზღვსაგან ამის სოფლისა დაუთქმელად განარინებდა, რომლისათვისცა არა უჯერო არს, რათა მოსაქსენებელად ზემო-აღწერილთა ამათ სათნოებათა მისთა მცირედი უწყებაჲ წარმოგიტხრა ამის პირისათვს, თუ ვითარი მადლი აქუნდა სულთა კურნებისაჲ და, უმეტეს ყოვლისა, თუ ვითარი შუამდგომელი იყო ღმრთისა მიმართ მრჩობლ სიმრთელით დაცვსათვს, რომელი შეევედრის, და თავი თვსი წმიდაჲ მას ორითავე ცხორებითა მისცის.

რამეთუ ჟამსა მას, ოდეს იგი ჩუენ ჰყონდიდს ვიყვენით, ვითარცა ზემო ვაცსენეთ, იყო ვინმე ძმაჲ ერთი საეპისკოპოსოსა მას შინა სტუმრად მოსრული მთავარ- ებისკოპოსისა თანა წესითა მთავარ-დიაკონი, ხოლო სახითა მონაზონი, რომელი-იგი უკუანაძსკნელ კელთაგან წმიდისათა აღიკუეცა, რამეთუ წუთ არა აღკუეცილ იყო. ხოლო იყო იგი ჭაბუკი ჰასაკითა, და არა უჩინოთა და მდაბალთა შვილი, და წუთ არა აქუნდა მეცნიერებაჲ ბერისა თანა, არამედ თვთ იტყოდა, ვითარმედ: "სარწმუნოებაჲ და სასოებაჲ ეგევითარი მაქუნდაო, რომელ ვითარცა ქრისტესა ვხედევდი". ამას ძმასა ზოგადი იგი მტერი ნათესავისა ჩუენისაჲ ეკუეთა სიჭაბუკისა გულის-თქუმათა მიერ, რამეთუ თვსსა

მოდღუარსა არა ეახლა, რომელსა თანა გულის-სიტყუად თჳსი დაედვა, და პოვა რად-იგი თჳნიერ მოძღვრისა, მაშინ ბრძოლა სცა, ხოლო ვინადთგან უცხოვს უცხო სარწმუნოებად აქუნდა, კაცსა მას თანა ღმრთისასა არა უტევებდა დანთქმად სარწმუნოებად იგი მისი. ესე მოვიდა ჩემ უღირსისა თანა და მრქუა ესრეთ, ვითარმედ: "ჯერ არს, მამაო, რათა უკუეთუ ვინმე მოძღვარსა თჳსსა არა ეახლოს და ბრძოლად მტერისად სჭირდეს, რათა სხუასა მოძღუარსა გამოუცხადოს და ლოცვასა და ევედროს?" რამეთუ ესე ვითართა წესთა წუთ უმეცარ იყო; ხოლო მე ვარქუ მას, ვითარმედ: "დიდად სათნო არს ეგე, პატიოსანო ძმაო, წინაშე ღმრთისა". და მომიგო მე ესრეთ, ვითარმედ: "ყავ სიყუარული და მიჩუენე მე ბერი და მოაჴსენე ჴირი ესე ჩემი!" ხოლო მას ჟამსა ბერი საეპისკოპოსოს აღსრულ იყო და, ვითარცა მოვიდა, მოვაჴსენე ძმისა მის გულის-სიტყუად. და ხვალისაგან მიბრძანა მოწოდებად მისი და, მო-რად-ვიდა, შევიყვანე პირველად სენაკად ჩემდა და ვამცენ, რათა უშიშად და კადნიერად გამოუცხადოს ყოველივე ბერსა. ხოლო, ვითარცა შევიყვანე წინაშე ბერისა და მე გამოვედ, გამოუცხადნა მას ბრძოლანი თჳსნი. ჰრქუა მას ბერმან, ვითარცა თჳთ ყოველსავე უკუანადსკნელ მითხრობდა, ვითარმედ: "შჳლო, ღჳნოსა განეყენე, რათა განთავისუფლდეს!" ჰრქუად ძმამან მან: "მამაო, ქუეყანად ესე ხორშაკი არს და უმეტესად იგი ადგილი, სადა მე ვიყოფები, ნუ უკუე სნეულებისგან დავეცე!" ჰრქუა მას ბერმან ჴელმწიფებით და განცხადებულად, ვითარმედ: "შვილო, მე ვიყო შორის ღმრთისა და შენსა შუამდგომელი, ვითარმედ, უკუეთუ შენ მცნებად ჩემი დაიმარხო, არა-რად შეგემთხვოს სულიერი გინა ჴორციელი სნეულებად". ხოლო იგი ევედრებოდა, რათა სრულიად დაიმოწაფოს, არამედ არა ინება ბერმან, ვიდრემდის პირველისა მის მოძღურისაგან არა იჴმნას: "რამეთუ არა გუაჴუს ეგე ვითარ ჩუეულებადო". ხოლო, გამო-რად-ვიდა ძმად იგი, ესე ყოველი მაუწყა, და იხილვებოდა, ვითარცა ბრძმედისაგან გამოსრული, ყოვლითურთ მხიარული და თავისუფალი: მიერთგან ესრეთ განეყენა ღჳნოსა, რომელ თჳნიერ ზიარებისა წმიდათა საიდუმლოთადასა ჟამ-რავდენმე გემოსა არა იხილვიდეს, და, ვითარცა უკუანადსკნელ

გვთხრობდა სარგებელისათვის ჩუენისა, ვითარმედ: ”ვინადთგან შენ ბერსა თანა შემეყვანეო, მიერთგან ესრეთ განვთავისუფლდი, მრავალ ჟამ, რომელ კუალიცა ვერ ვპოვე ჩემ შორის პირველთა მათ ბრძოლათაჲ. სიმრთელისათვის კულა რადლა საკმარ [არს] თქუმაჲ, ვითარ ქუეყანასა მას შინა ხორშაკსა, ყოველთა ღვნო-სუმულთასა, უმრთელეს იპოვა”.

ესე ამისთვის წარმოვთქუთ, რათა გეუწყოს, თუ ვითარი შუამდგომელი იყო შორის ღმრთისა და კაცთა, და თუ ვითარისა სიმრთელისა მიმცემელი იყო სულისა და ჴორცთა, და თუ ვითარსა სარწმუნოებასა მისცემდა მისა შევედრებულთა. ხოლო მდიდართა კულა საფასეთა განზნევისათვის და თუ ვითარ უმეტეს ყოვლისა გლახაკთა წყალობასა ამცნებდა, ძალმან სიტყვსამან გამოაცხადოს, რათა გეუწყოს მოწყალებაჲ იგი სულისა მისისაჲ.რამეთუ იყო ვინმე ებისკოპოსი, მდიდარი ფრიად და წარჩინებული, რომელსა-იგი მარჯულ ჴბრძოდა ეშმაკი, რათა სიმდიდრითა საფასეთა თვსთაჲთა ეკლესიანი შეამკვნეს და განაშუენნეს, და რათა მონასტერთა შინა აღაპი დაიდვას, და ამით მიზეზითა სცვდა სიმდიდრესა თვსსა, ხოლო გლახაკთა ყოვლადვე არა მიხედვიდა. ესე დაემოწაჲ წმიდასა მას ბერსა და განუცხადა თვსი გულის-სიტყუაჲ. ხოლო ბერმან ჴრქუა მას, ვითარმედ: ”ჴ მეუფეო, ეგე ბრძოლაჲ ბოროტისა მტერისაჲ არს, რათამცა ეკლესიათა და აღაპთა მიზეზითა გლახაკთა უწყალოებასა შინა მოგკლა, რამეთუ არა თუ ამას გეტყვს ღმერთი, ვითარმედ: ეკლესიანი არა შეამკვენიოთ, არამედ, რამეთუ; „მშოიდა და არა მეცით მე ჴამადი”, ვითარცა იტყვს იოანე ოქროპირი. ესრეთ სწავლათა თვსთა მიერ მოწყალებაჲ გლახაკთა მოიყვანა და ფრიად განყოფად იყო უღონოთა და დავრდომილთა, ვიდრე არა სახილველად საკვრველ იყო, რომელნი პირველ იცნობდეს. ესე ვითარითა სწავლითა განანათლა ქუეყანაჲ ჩუენი და ესრეთ აცხოვნა სულნი ურიცხუნი და ძლუნად მიუპყრნა სიძესა მას სულთასა.

XVIII. ხოლო უწყი, ვითარმედ ეძიებ და გსურის მითხრობად, ჴ წმიდაო, თუ ვითარ იქმნა შეკრებაჲ ობოლთაჲ ამათ და თუ ვითარ ესეოდენი სიმრავლე ერთობად მოიყვანა. საქმე ესე ფრიად მაღალი და საკვრველი,

საქმე დამოკიდებული სჯულსა და წინაღწარმეტყუელთა და, ვთქუა, თუ უზეშთაესიცა შჯულისაჲ, საქმე ახლისა მადლისა შემამკობელი და გვრგვნი, რომელი-იგი მოსე იხილა და თანა-წარჰკდა, ხოლო აჰრონ ვითარცა შეუძლებელსა განემორა, არამედ უფსკრულმან მან წყალობისამან ბეჭთა თვსთა იტვრთა და ყოველთა სადგურსა მიიყვანა. ესე საქმე კაცმან ამან, მობაძავმან ღმრთისა წყალობათამან, სათნოდ ღმრთისა კელ-ყო და ადასრულა, რომელ ვჰგონებ, თუ დასაბამითგან სოფლისაჲთ და ვიდრე აქამომდე ვერვის კელ-უყოფიეს და ვერცაღავინ კელჰყოფს და შეჰკადრებს. დაღაცათუ ვინ სადა კელ-ყოს ესე ანუ ქალაქთა შინა გინა სოფელთა, მცირეთაგანმან ვინმე წარმართა კუალად ათნი ვინმე გინათუ ათხუთმეტნი, გინა თუ ოცნი შეიწყნარნა, და ისეცა ჰასაკად მოსრულნი, ვითარცა იგი წამებს წიგნი მეფეთაჲ აბდიადსთვს წინაღწარმეტყუელისა, რომელმან-იგი ერგასისნი წინაღწარმეტყუელნი, ლტოლვილნი და დამალულნი იეზაბელისაგან ქუაბსა ერთსა შინა, ჟამს რავდენმე გამოზარდნა, და ესე არა საკვრველ-არს: რამეთუ ესე ერგასის თავი იყო აქაჲ მეფისაჲ, ხოლო იგი წინაღწარმეტყუელნი ღმრთისანი, რომელთა მიერ მრჩობლსა სასყიდელსა მოელოდა. და კუალად წერილ არს ახალსაჲცა სჯულსა შინა წმიდისა კლიმისთვს, და წმიდისა ზოტიკე ხუცისათვს, და სამფსონ უცხოთ შემწყნარებელისა და წმიდისა ბაბილადსთვს, ანტიოქელ პატრეაქისა. რამეთუ წმიდაჲ კლიმი ასწავლიდა ყრმათა, ხოლო სულიერი დედაჲ მისი, ნეტარი სოფია, ზრდიდა და თანა-მოღვაწე იყო; ეგრეთვე ზოტიკე, ხუცესისა ცოლი და შვილნი - მონანი და მჭევალნი ჰყვეს და თანა შეეწეოდეს. ხოლო სამფსონ ნამეტნავისაგან სიმდიდრისა ქუელის-საქმესა იქმოდა, და კუალად წმიდაჲ ბაბილა დიდისა მის ქალაქისა საყდრის-მჰყრობელი იყო, რომელთა არა არს საკვრველ ესოდენსა ფართოებასა შინა უხუებით ქველის მოქმედებაჲ. ხოლო ამან ნეტარმან კაცმან საკვრველმან და კაცთა ბუნებისა უზეშთაეს შეუკადრებელთა შემკადრებელმან, რომელი იგი ყოვლითურთ მიემსგავსა ბუნებით სახიერსა მას და კაცთ-მოყვარესა, რამეთუ კადნიერ არს ვიდრე აქამომდეცა, სიტყუაჲ ჩუენი, რამეთუ

არათუ ათნი

იტვრთნა, გინა ოცნი ანუ ორმოცნი, არამედ ოთხმოცი სული, რომელთაგანთა წუთ არცა მარჯუენე უწყოდეს, არცა მარცხენე, არამედ მოქენე იყვნეს სძესა დედისასა საზრდელად მათდა, პირველსა მას ჰასაკის ქცევასა შინა. ხოლო სხუანი მეორესა მას ჰასაკსა შინა შესრულნი სიჩხოებისაგან მცირედ-ოდენ დაკლებულნი და ყრმად სახელდებულნი. კუალად მწყობრნი მესამენი, მესამესა მას ჰასაკსა შინა სიჭაბუკისასა მოზარდნი და თმათა მათ მამაკაცობისათა მომლოდენი. ხოლო მეოთხენი განწყობილნი ხუცესთა და მოხუცებულთა და ბერთანი, რომელნი-იგი ნეფსით თვსით დაემოწაფნეს, ხოლო სხუანი კუალად შვილთა თვსთა თანა დადგრეს, - ესე ყოველნი ერთ მწყობრად და ერთ რიცხუად შეკრებულნი და რვა ათეულად აღრიცხულნი, და ნავთ-სადგურსა წყალობისა მისისასა შევედრებულნი, ვითარცა ცხოარნი მწყემსისა კეთილისა, ეგრეთ შეუდგეს წმიდასა მას. ხოლო მიზეზი შეკრებისა მათისად ესე იყო:

რამეთუ ჟამსა მას, ოდეს-იგი უშჯულოებათა ჩუენთა სიმრავლემან წყალობა აურაცხელი და სახიერი ღმერთი უწყალოებად და რისხვად აღძრეს, და საღმობაჲ იგი განმამრუდებელი სიყმილისაჲ ღირსად და სიმართლად ყოველსა აღმოსავლეთსა ზედა მოიწია სიტყვსაებრ მოსე წინაღმართმეტყუელისა და მრავალი სახენი და უწესონი საქმენი, კაცთა ბუნებასა ზედა შემოსრულნი, იხილვებოდეს, და არაწმიდანი საქმელნი ქრისტიანეთათჳს სჭამადად დაყენებულნი, ნიჭად დიდად შიმშილსა მიემღუანებოდეს, და შვილნი სასურველნი და საყვარელნი მშობელთანი და ლოცვით მოთხოვილნი ღმრთისაგან, საწყინო და საძულველ შშობელთა იქმნებოდეს. ხოლო სხუასა მასთანა წარვჰყდით, რომელი არა ჯერ არს აღწერად, ხოლო ესე აღიწერა მოსაცსენებელად ქველისმოქმედებასა კაცისა მის ღმრთისადსა, თუ ვითარსა ჟამსა ვითარ მიზეზ ღმრთისა წყალობისა ექმნა მრავალთა სულთა და მრჩობლთა მიერ საზრდელთა გამოზარდნა, ვითარცა პირველ იოსებ მეგჰპტელნი, და, ვითარცა მოსე ზღვსაგან სიყმილისა დაუნთქმელად, მისდა

შევედრებულნი იგი სულნი განარინა და ესე ნუ ვის უკვრს, ოდეს მოიწიოს ზეგარდამო რისხვად კაცთა ნათესავსა ზედა, არა ხოლო თუ გლახაკნი შეიწრდებიან, არამედ მდიდარნიცა ნაკლულევან იქმნებიან, ვითარცა იტყვს დავით, ვითარმედ: "ყოველთავე მიაქციეს ერთბამად და უკმარ იქმნესო". ამისთვსცა ყოველნივე იტანჯნეს.ხოლო, ვითარცა ზემო ვთქუთ, რომელნი ამას საზარელსა ბოროტსა მძლე ექმნეს და კნინოდენ სიყმილისა სიკუდილისა დაუშთეს და ჟამსა მას განსაცდელისასა მცირედ თანა-წაჰრცდეს, მას ოდენ ჟამსა მოვიწიენით ჩუენ აღმოსავლეთს, რამეთუ დაღაცათუ მცირედ უმოლხინეს ქმნილ იყო ჟამი იგი, გარნა წუთ ნემტი განსაცდელთა იწროებისა სრულიად არა თანა წარსრულ იყო, და თუცა ვინ დაშთომილ იყო, მრავლითა ჭირითა ცხონდებოდა და შორის სიკუდილისა და ცხორებისა მყოფი იყო. და ესე ყოველი რაჲ იხილა წმიდამან მამამან გიორგი, სულთ-ითქუნა მწუხარებით და ცრემლით იტყოდა: «ჟ მე, რასათვს მე მოვიწიე ამას ქუეყანასა ხილვად ესევითართა ამათ ბოროტთა!"

ხოლო, პირველ ყოველთასა, ვპოვენით ამის ნეტარისა თვსნი მათ ქუეყანათა, ფრიად დაღონებულნი, დისწულნი ორნი და შვილნი მათნი, ყრმანი მცირენი. ესენი შეიწყნარნა წმიდამან მან, სიტყვსაებრ ესადასა, ვითარმედ: „თვსი ნათესავისა შენისაჲ არა უგულუბელს- ჰყო". ხოლო სხუანი სხუათა ადგილთაგან შეკრიბნა - რომელნიმე ქალაქთაგან, რომელნიმე დაბათაგან,სხუანი სრულიად უდაბურთა ადგილთა პოვნა, სხუანი მონებისაგან გამოიყვანნა, ხოლო სხუანი მონებისა

უმწარესისა ცხორებისაგან იკსნნა, და ესრეთ, ჟამსავე სიყრმისა და უმანკოებისასა, ვიდრე ცნობადმდე კეთილისა და ბოროტისა, გამოიკსნნა ნეტარმან ამან, და ესე ვითართა შეურაცხთა საქმეთაგან მღდელად უბიწოდ და მნედ სარწმუნოდ ქრისტესა შეწირნა. და ესე ნუ ვის უკვრს, რამეთუ მამათ-მთავარიცა დიდი იოსებ მონაჲ იყო და სიწმიდე მისი ყოველთა შორის იქების, რომელი იგი უკუანადსკნელ მეფე იქმნა ეგვპტისა, ხოლო დავით და ამოს არა მწყემსნი იყვნესა, რომელნი იგი ერთი მეფე იქმნა, ხოლო მეორე წინადაწარმეტყუელ? და რათა არა

თვთოეულსა ვიტყოდი, ესრეთ რაჲ ყოველსა აღმოსავლეთსა განეფინა საქმე ესე საკვრველი, იწყეს ყოვლით-კერძო შემოკრებად, რომელნიმე მშობელთა თვსთა მოიყვანიან და ევედრებიედ შეწყნარებად, და რომელთამე წინაშე კართა დაუტევიან და ივლტოდიან. სხუანი კუალად, რომელნიმე გონებითა მახვლნი, მშობელთა თვსთაგან თვთ ლტოლვილნი, წმიდისა ამის

ნავთ-საყუდელსა შემოევედრნიან. და ესრეთ აღორძნდა ღმრთივ-შეკრებული ესე კრებული, ვიდრელა აღვიდა ოთხმეოც რიცხუად, ვითარცა პირველ ვთქუთ. აწ გულისჴმა-ყავთ, # მორწმუნენო, საქმე ეს მაღალი და განსაკრთომელი! უწყი, ვითარმედ არა უმეცარ ხართ შვილთა ზრდასა მკვდრნი სოფლისანი, რამეთუ უკუეთუ ვის განუმრავლდენ შვილნი უფროდს რიცხვსა, ესე იგი- არს შვდისა გინა რვისა, რაჲზომცა მდიდარი იყოს, დიდსა ჭირსა და ურვასა შთავარდების, ხოლო უკუეთუ გლახაკი იყოს, ყოვლითურთ კერძო მწარე არს ცხორებაჲ მისი და აღსავსე ვაებითა. ხოლო ამან ნეტარმან ესოდენი ესე სიმრავლე ობოლთაჲ იტვრთა, ვითარცა სხუამან ერთი გინა ორი, და ესრეთ აღზარდნა ყოველნივე და ღმრთივ-სულიერითა სწავლითა სრულ-ყვნა, ვითარცა სათნო უჩნდა ნებასა ღმრთისასა, რამეთუ აღორძინებასა თანა ჰასაკისასა წერილთა საღმრთოთა სიტკბოებასა, ვითარცა სძესა და თაფლსა ასუმიდა, ხოლო გუამისა ორღანოთა მათ ასოთა განჴაბუკებასა და საცნობელთა გარეშეთა განვრცელებასა თანა შინაგან გონებისა ორღანოთა და საცნობელთა განაფრთხოვდა და განაჴაბუკებდა და ესრეთ მრჩობლ აღორძინებულთა დამბადებელსა მათსა ღმერთსა მიუძღვანებდა. რამეთუ არა სხუათა მოძღუართა მიერ ასწავლიდა ესოდენსა ამას სიმრავლესა ანუ თუ სხუათა თანა- შემწეთა იჯუმევდა, რათამცა თვთ მცირედ რაჲმე განისუენა, არამედ ყოვლითურთ თვთ ასწავებნ დაჰმოძღურინ - მწყობრთა და მწყობრთა, ჰასაკეულთა და ჰასაკეულთა, ხოლო წესსა და კანონსა ლოცვათა თვსთასა არა დააცადებდა, არცა მარხვისა და მოღვაწეებისაგან განისუენებდა, ვიდრემდის უპირატესთა მათ შემდგომნი შეასწორნა, ხოლო

შესწორებულთა მათ შემდგომნი მათნი წარსწივნა, და ესრეთ, დაღაცა თუ ჰასაკითა ერთი მეორისა უმეტეს იხილვებოდა, ხოლო სწავლულებისა მიერ ურთიერთარს მოჰასაკე იყვნეს.

ხოლო მნებავს სიტყუად შემსგავსებული ჟამსა და ადგილსა, რომლისა თქმად არა უჯერო არს საბრალობელად მაბრალობელთა მათ უბრალოდსათა, რომელთათჳს იგი ვჰგონებ, რომელ არცა თუ კეთილსა მას მთესვარსა ერიდნენ ბრალობად, რომელი-იგი გამოვიდა თესვად თესლისა, ვითარცა სახარებასა წერილ-არს, გინათუ მეათორმეტისა მისთჳს მოწაფისა მოძღუარი იგი სახიერი ბრალეულყონ, და კუალად მარტოდ ელისე ერთისა გეეზისთჳს, რომელსა-იგი ხოლო მხოლოდ ჰყვა მოწაფედ, რამეთუ ესე ვითარითა სავსე არიან წერილნი. ხოლო ჩუენ მცირეთა მიერ სიტყუადთა მიზეზი სიტყჳსა ჩუენისაჲ საცნაურ ვჰყოთ და ნამეტნავსა თანა წარვჰჳდეთ: რათა არა უნაყოფოებისათჳს რომელთამე ხეთადსა შუენერსა მას სამოთხისა დამსხმელსა აბრალეზდეს ვინ, არცა ურნატო მთესვარსა მას ჯელოვანსა მცირისა ღვარძლისათჳს განიკითხვიდეს ვინ, უკუეთუ მცირედცა რადმე იყოს ნაკლულევაზებაჲ ესოდენსა სიმრავლესა შინა.რამეთუ იყო მრავალი მიზეზი შეკრებასა ამას შინა, # წმიდაო! პირველად ყოვლისა ღმრთისა მიმსგავსებული მოწყალებაჲ, ვითარცა ზემო ვთქუთ, ჟამისა მისთჳს განსაცდელისა, ხოლო მეორედ, ვინადთგან შრომაჲ თავს იდვა და მრავალნი წიგნნი ეთარგმნნეს და ენება, რათამცა ნათესავმან ჩუენმან დაისწავა. ხოლო ვინადთგან შეუძლებელ იყო ჰასაკითა სრულთა და განმწყსებულთაგან სწავლაჲ, ამისთჳსცა ბუნებაჲ იგი ლბილი და ჩჩჳლი, რომელი ვითარცა ცჳლი საბეჰდავსა ეგრეთ მიიღებს სწავლულებასა, ესევეითარი კრებული ორღანოდ შემწყნარებელად სწავლათა თჳსთა მოიპოვა, რომლისაგან არა განცრუვნა სასოებაჲ მისი.ხოლო კუალად მესამე მიზეზი ესე იყო, რომელსაცა შინა იყო განგებულებაჲ ღმრთისაჲ, რამეთუ იყო რაჲ წმიდაჲ ესე მთასა ამას წმიდასა - პირველად დეკანოზობასა შინა და მერმე წინამძღურობასა - აჳსოვდა მრავალი ღუაწლი და შრომაჲ, რომელი თავს ედვა ხუცესთა და მგალობელთათჳს, რამეთუ ქუეყანაჲ ჩუენი შორს იყო

ამის ქუეყანისაგან და მცირედნი მოვიდიან სწავლულნი, ხოლო რომელნი-იგი მოვიდიან, შემდგომად მცირედისა კუალადცა წარვიდიან და დიდებული ესე ეკლესიადცა, ლავრა, დაუტევინ. და ენება ნეტარსა ამას, რათა კრებული შვილთა თვსთაჲ, ვითარცა ცხოარნი სიტყვერნი, წმიდასა მამასა ჩუენსა ეფთჳმის ძღუნად პატიოსნად მიჰგუარნეს მგალობელად და მღდელად წმიდისა ამის ეკლესიისა, რათა ღმერთ-შემოსილთა მათ მაშენებელთა საცსენებელი ბრწყინვალედ აღესრულებოდის და, ვითარცა პირველ ვთქუთ, ესე სამი მიზეზი იყო მათისა შეკრებისაჲ.

XIX. ხოლო ჩუენ პირველსავე სიტყუასა მოვიდეთ. დავყავით აღმოსავლეთს ხუთი წელი ესე ვითარითა ყოფითა, ვითარცა ზემო ვთქუთ. გარდაიწერნეს წიგნნი მისნი მრავალთა საეპისკოპოსოთა და მონასტერთა, და მრავალნი საეკლესიონი წესნი გაჰმართნა, რომელი რაჲ ნაკლულევანებაჲ პოა და ყოველთავე მეფეთა და მთავართა, მდიდართა და გლახაკთა, დიდთა და მცირეთა გზანი საუკუნოდსა ცხორებისანი ასწავნა, მცნებანი და წესნი დაუსხნა წერით და უწერელად, და ესრეთ საღმრთოდ ბრძანებაჲ აღასრულა და მისდა რწმუნებული იგი ტალანტი ბევრ წილად აღაორძინა, რომელ არს წიგნთა თარგმანებაჲ, ხოლო სხუადცა ტალანტი შესძინა, ფრიად უმაღლესი პირველისა, რომელ არს ესოდენისა სულისა განსწავლაჲ და აღზრდაჲ.

რამეთუ მე, ჰ ნეტარო, არა ესრეთ დიდად საკვრველ მიჩნს წიგნთა თარგმნაჲ, ვითარ ესოდენისა სულისა ღმრთისა შეწირვაჲ. ხოლო საცნაურ არს ესე, ვითარმედ ამათ ობოლთათჳს წარუძღუა ღმერთი აღმოსავლეთს, და ესრეთ ყოველი აღმოსავლეთი განანათლა, და ნაწილი იგი ანდრეა მოციქულისაჲ და სიმონ კანანელისაჲ კუალად განამტკიცა. რამეთუ ანდრეა მოციქულმან მოვლო ქუეყანაჲ ჩუენი, ხოლო სიმონ კანანელმან სრულიად დაიმკვდრა, რამეთუ ნიკოფსს არიან ნაწილნი მისნი წმიდანი.

ხოლო რაჟამს-იგი სამხილებელად ცოდვათა ჩუენთათჳს ლომი იგი მყვრალი, ბაბილონით აღმოსრული, სიმტკიცესა ზედა მკლავისა

თვსისასა მიქადული, მეორე ნაბუქოდონოსორ, უშჯულოდ, სურტანი გამოვიდა საზღვართაგან თვსთა მოსრვად ნათესავსა ქრისტეანეთასა, მას ჟამსა შინა ვიყვენით ჩუენ ახალქალაქს ჯავახეთისასა, და მუნ ჰყვეს ყოველნივე იგი ოზოლნი თვსნი, და ვსხედით ყოველნივე წინაშე მისსა. შუადღეს ოდენ განკვრევაჲ დაეცა ჟამ რაოდენმე და მეყსეულად განკრთომის სახედ გვბრძანა ყოველთა, ვითარმედ: „უწყოდეთ, რამეთუ რისხვაჲ ღმრთისაჲ მოწევნად არს ამას ქალაქსა ზედა!“ და ბრძანა აღკაზმვაჲ ყოველთაჲ. და იყო რაჲ მწუხრი, გამოვედით, და შემდგომად სამისა დღისა მოიწია რისხვაჲ იგი უგრძნულად, რომელსა ყოველნი მეცნიერ ხართ. რამეთუ არათუ ახალქალაქისა ოდენ მკვდრნი მოისრნეს, არამედ დიდ-დიდნი და წარჩინებულნი მთავარნი და ერისთავნი სამეუფოჲსა ჩუენისანი ძვრ-ძვრად მოისრნეს და წარწყმდეს, რომლისა მიერ ღმრთის-მსახური მეფე ბაგრატ დიდსა მწუხარებასა შთავარდა, ვიდრე არა მივიდა კაცი ესე ღმრთისაჲ და სიტყვთა მიერ ნუგეშინის-ცემისაჲთა და მრავალ-სახეთა თხრობათა და უწყებათაგან აღმური იგი მწუხარებისაჲ განუქარვა,ვიდრეღა თვთ აღიარებდა, ვითარმედ: „უკუეთუმცა არა მეხილვა სიწმიდე შენი, კნინლამცა და მწუხარებისა მიერ მომკუდარ ვიყავო“.ხოლო გულისჴმა-ყო რაჲ ზეგარდამოდთა წოდებითა ჟამი მიცვალებისა თვსისა კორცთაგან განსლვისაჲ და ღმრთისა მიმართ მისლვისაჲ, განგებულებამან საღმრთომან აღძრა სული მისი წარსლვად მთაწმიდად, რათა ვინაჲ იგი აღმოზრწყინდა ნათელი მეცნიერებისაჲ წიგნთა ღმრთივ-სულიერთაჲ, ვითარცა მრავალგზის გვთქუამს, პირველად წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმეს მიერ და მერმე ამის ნეტარისა მამისა გიორგისაგან, რათა მიერვე იქმნას აღვსებაჲ მისი და ზეცისა ნათელსა შემატებაჲ, დაღაცა თუ ქალაქსა მას შინა სამეუფოჲსა აღესრულა, ვითარცა წმიდაჲ დიდი მამაჲ ჩუენი ეფთჳმი, და რათა, ვითარცა მდინარე თუალისაგან წყაროჲსა გამოსრული, რომელმან მორწყის პირი ქუეყანისაჲ,თავადვე თვსად მიიქცეს და თვსსავე გამოსავალსა შთაედიწოს, და რათა, ვითარცა ვთქუთ, ესოდენი ესე სიმრავლე შვილთა თვსთაჲ, ვითარცა ცხოართა პირ- მეტყუელთაჲ,

წმიდასა მამასა ჩუენსა ეფთჳმეს მიუძღვანეს და შინაგან ბაკისა მისისა დაამკჳდრნეს.ამათ ესე ვითართა განგებულებათთჳს ღმრთისა მიერ გულსა მოუჳდა წარსლჳად მთაწმიდადჳე.და შემდგომად მრავალთა ლოცვათა და ღმრთისა მიმართ ვედრებათა გულსავსე ქმნული, წარვიდა წინაშე ღმრთის- მსახურისა მეფისა ბაგრატისა, და, ვითარცა შუენოდა სიბრძნესა მისსა, მრავალი სიტყუად მადლოვნობისა და ღმრთისა მიმართ ლოცვისა წარმოთქუა მის წინაშე სარწმუნოებისათჳს და სიყუარულისა მისისა, მისსა მიმართ და სწავლათა მისთა კეთილად შეწყნარებისა და სიტყუანი ჯმნისანი შეაუღლნა სიტყუათა მისთა, სავსენი სიბრძნითა საღმრთოდთა, ვითარმედ: ”ჟ მეფეო, ვითარცა მორჩილ-ვექმენ ბრძანებასა შენსა და დაუტევე ქუეყანად უცხოებისა და მწირობისა ჩემისა და, სადა-იგი მრავალთა შფოთთაგან განმესუენა, აწ შენ მორჩილ ექმენ სიგლახაკესა ჩემსა, აწცა, ვითარცა მრავალგზის, განმიტევე ქუეყანად მწირობისა ჩემისა, წარმგზავნე ლოცვით და კურთხევით მიმაწიე სამარხოთა მამათა ჩემთა სულიერთასა, ვითარცა მამათ-მთავარი იაკობ ეგჳპტეს აღსრულებული და აღთქუმისა ქუეყანად წარყვანებული, დასაფლველად აბრაჰმის თანა და ისაკისა. და ვითარცა ძუალნი იოსებისნი, მიერვე განჳმ[უ]ლნი და მამათა თჳსთა თანა დასხმულნი. უკუეთუ შეემატა რად ღმრთის-მსახურებასა შენსა და წესიერებასა სამეფოდა შენისასა, - ესე მადლი შენი არს, რამეთუ შენ მიწოდე და არა თჳთ მოვედ. მიიღე აღწერილი შენი და იხილე, რომელსა შინა აღგეთქუა უზრუნველ-ყოფად ჩემი, მეფემან მაგან ქუეყანისამან ქუეყანისავე მეფისა მიმგზავნე, და ქალაქისა, ყოველთა შემკრებელისა, რათა მიერ ზეცისა მეფისა წარვიგზავნო ქალაქისა მის, ყოველთა ღირსთა შესაკრებელისა და მაშურალთა განმასუენებელისა, ვინა იგი დიდ არს უფალი, ქებულ ფრიად ქალაქსა უფლისა ძალთადას, ვითარცა დავით იტყჳს: ”სადა იგი ღმრთისა ძლიერნი ქუეყანით ამაღლდებიან”.

ამათ სიტყუათა მიერ ღმობიერ-ყო გული მეფისა და, ვიდრე მრავალი ცრემლი დასთხია მთავართა თჳსთა თანა და ეპისკოპოსთა, და მრავლთა ღონითა და ვედრებითა ვერ უძლო შეპყრობად

შეუპყრობელისაჲ მის და იძლია მძლე უძლეველისაგან, მერმე სამეუფოთა წიგნთა მიერ, და მანდატურთა წინაშე ღმრთის-მსახურისა კოსტანტინე დუკიწისა წინაშე წარგზავნა მრავლითა ნიჭითა და საფასითა თვთ მეფემან და ყოველთა მთავართა თვსთა და ეპისკოპოსთა, და აღივსო ყოველი სამეფოდ მისი მწუხარებითა და ურვითა, ვითარცა ერთი შვილი დაკლებასა მამისა თვსისასა, რამეთუ კნინლა და უმრავლესნი მოწაფენი იყვნეს მისნი, ვითარცა პირველ გვთქუამს.

XX. ხოლო წარმოვემართენით მას ჟამსა, ოდეს მართა უფლის წული სძლად თვსად კოსტანტინე დუკიწმან მოიყვანა, დედოფლად სამეუფოსა ამას ქალაქსა, ვითარცა დაგვწერია პირველვე წინაღწარმეტყუელებისათვს ბერისა, რამეთუ წარმო-რაჲ-ჰყვანდა პირველ ჩუენსა, ჰრქუა მარიამ ბაგრატის დედამან ბერსა, ვითარმედ: ”აჰა, მამაო, აღესრულა წინაღწარმეტყუელებაჲ შენი მართას ზედა!” და ესრეთ წარმოიყვანეს დიდითა დიდებითა სამეუფოდ. ხოლო მეფისა მიერ წარმოვლინებულ იყო არონი, ხოლო თვსისა მამისა მიერ ჰყვეს ნეტარი ბერი პეტრე პატრიკ ყოფილი და იოანე ბედიელი მთავარ- ეპისკოპოსი და სვანგელოზი და სხუად ერი ფრიადი,

რომელნი-იგი პირველ ჩუენსა მისრულ იყვნეს.

ხოლო ჩუენ წარმო-რაჲ-ვემართენით ნავითა, მრავალნი ღელვანი და აღძრვანი ზღვსანი გუეკუეთნეს მრავალ დღე, ვიდრე არა სრულიად სასოებაჲ ცხორებისა ჩუენისაჲ წარვიწირეთ, რომლისა აღწერაჲ სიტყვსა ნამეტავ არს. ხოლო ლოცვამან ამის წმიდისამან მშვიდობით განგვარინნა, და ესრეთ უვნებელად სამეუფოდ ქალაქად მივიწიენით. მაშინ პეტრე ყოველივე საქმე ჩუენი ღმრთის-მსახურსა მეფესა აუწყა, ხოლო ხვალისაგან ბრძანა მეფემან აღწოდებაჲ მისი პალატად.და დღესა მეორესა აღიყვანეს პალატად და, ვითარცა შევიდა წინაშე მეფისა, წესისაებრ სამეფოდსა თაყუანის- სცა, ქებაჲ შეასხა და ლოცვაჲ და კურთხევაჲ შვილითურთ მიუძღუანა. ხოლო განიცადა რაჲ მეფემან სახე მისი ღმრთივ-სულიერი, ხოლო სიტყუად პირისა მისისაჲ მდაბალი და შემეუსრვილი და მსმენელთა სასმენელსა მკვრცხედ შემავალი, რამეთუ

საცნობელთა მისთა დაწყნარებულებად შინაგანთა სულისა ძალთა აღუძრველობასა წარმოაჩენდა, ხოლო სიტყუათა მდაბალთა მიერ და მახვლთა გონიერებასა სულისასა წამებდა, რომლისათვისცა ჰრქუა მეფემან პატრიკს, ვითარმედ: ”მადლიერ ვარ უფლისა ბაგრატ სევასტოსისა და, რომელ ესევიტარი კაცი, მიმსგავსებული ანგელოზთად, წინაშე მეფობისა ჩუენისა წარმოავლინა, რამეთუ დაღაცათუ ნათესავით ქართველი არს, ხოლო ყოვლითურთ წესი ჩუენი ჰმოსიეს!” მაშინ წარიკითხნა წიგნნი სევასტოსისანი, რომელთა შინა წერილ იყო, ვითარმედ: ”გიხაროდენ, ზღმრთის-მოყუარეო მეფეო, წარმომივლენიეს წინაშე მეფობისა შენისა კაცი, მიმსგავსებული უსხეულოთად, და მოძღუარი ჩუენი ყოველთად, ეგრეთ შეიწყნარე, ვითარცა შეუენის მეფობასა შენსა, რომლისა ლოცვითა დაამყარენ ღმერთმან ყოვლისა სოფლისა მპყრობელი წმიდად მეფობად შენი!” მაშინ უმეტეს გულისკმა-ყოღირსებად მისი და დიდითა პატივითა მოიკითხა და ჰრქუა, ვითარმედ: ”რადცა გნებავს, ყოველსავე აღგისრულებს მეფობად ჩუენი!” ხოლო, ვითარცა ესრეთ სთნდა ღირსებად მისი, იწყო უბნობად და კითხვად ბერისა სიტყუათა სულიერთა და წესთა შჯულისათა. ხოლო იყვნეს მას ჟამსა წინაშე მეფისა მდგომარე კაცნი ვინმე დიდებულნი და წარჩინებულნი, ჰრომნი და სომეხნი, რომელთა თანა იყო გაგიკ კარელი და სხუანი თავადნი სამეუფოდასანი, რამეთუ ჟამიცა მარჯუე იყო და დაწყნარებული. და, ვითარცა ვთქუ ზემო, იწყო მეფემან კითხვად შჯულისათვს მართლ-მადიდებელთადასა ანუ თუ: ”არს რად განყოფილება სარწმუნოებისა თქუენისად სრულსა მას და უცთომელსა სარწმუნოებასა ბერძენთასა თანა?” ხოლო ნეტარმან მან ესრეთ მაღლად და ღმრთივ-ბრწყინვალედ წარმოთქუა სარწმუნოებად მართალი ჩუენ ქართველთა ნათესავისად, რომელ განაკვრვა მეფე და ყოველნი მთავარნი მისნი, და ჰრქუა მეფესა: ”ესე არს სარწმუნოებად მართალი ნათესავისა ჩუენისად, და რაჟამს ერთგზის გვცნობიეს, არღარა მიდრეკილ ვართ მარცხლ გინა მარჯულ და არცა მივდრკებით, თუ ღმერთსა უნდეს”. ხოლო განკვრდა მეფე, ესმა რად ვითარმედ: „არღარა მიდრეკილ

ვართო”, და ჰრქუა ბერსა: ”მადლი ღმერთსა, ვითარ მრავალი უადრესი ვიხილე თქუენ შორის, გარნა, პატიოსანო მამაო, მე კაცი ვარ სამკედროთა საქმეთა შინა აღზრდილი და ვერ წულილად მეცნიერ ვარ ყოველსა, ხოლო აწ ვინადთგან კუერთხი მეფობისად მე მიპყრიეს, მნებავს, რათა ყოველსა მეცნიერ ვიყო ბერძენთა და ჰრომთასა, რამეთუ პირველ ყოვლისა მართლმადიდებლობად იძიების მეფეთაგან. მაუწყე, ვითარ არს ესე, რომელ ჩუენ და თქუენ მფუჳანიტა ვწირავთ და ზედაშესა წყალსა ურთავთ, ხოლო ჰრომნი კმეადიტა და ურწყოდთა წირვენ? ფრიად უცხო მიჩნს ესე საქმე და ურთიერთას წინააღმდეგომ! ანუ რად არს ძალი პურის ცომისა და მარილისად, რომელ ურთავთ ცომსა, ანუ წყალი, რომელ ურთავთ ზედაშესა? განგმარტე და გულისკმა-გჳყავ, წმიდაო მამაო!”.

ხოლო ნეტარმან მიუგო, ვითარმედ: ჰ მეფეო, ვინადთგან ბერძენთა შორის მრავალი წვალეზად შემოვიდა პირველ და მრავალგზის მიდრკეს, ამისთჳსცა მსგავსად თქუენსა ღმრთის-მსახურთა მეფეთა წმიდანი კრებანი შემოკრიბნეს და წულილად გამოიძიეს განგებულებისათჳს ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისა და ჳორციელად გამოჩინებისათჳს მისისა, და საუფლოთა მათთჳს ჳორცთა გამოძიებად იქმნა და დააწესეს, რათა

მოვიღებდეთ ცომსა სახედ ჳორცთა ქრისტესთა, ხოლო პურის ცომსა სახედ სულისა გონიერისა, და მარილსა სახედ გონებისა, წინააღდგომად წვალეზასა უმჯულოდსა აპოლინარისსა, რომელი-იგი ჳორცთა მათ ქრისტესთა საუფლოთა უსულოდ და უგონებოდ იტყოდა, უგუნური იგი და უსულოდ. ხოლო ღჳნოდსა თანა წყალსა ურთავთ სახედ სისხლისა და წყლისა, რომელი გარდამოჳდა გუერდსა მჳსნელისასა, ვითარცა იტყჳს იოანე ოქროპირი. ესე არს განმარტებად და მიზეზი ამათ საქმეთად! ხოლო ჰრომთა ვინადთგან ერთგზის იცნეს ღმერთი, არღარა ოდეს მიდრეკილ არიან და არცა ოდეს წვალეზად შემოსრულ არს მათ შორის, და ვითარცა იგი მაშინ თავმან მოციქულთამან პეტრე შეწირა უსისხლოდ იგი მსხუერპლი და უმეტესადლა, ვითარცა თჳთ თავადმან უფალმან მისცა მოწაფეთა ღამესა მას სერობისასა, ეგრეთ აღასრულებენ იგინი. და არარად არს ამას შინა განყოფილებად, ოდენ სარწმუნოებად მართალი იყოს”.

ხოლო მთავართა მათ ჰრომთა დიდად განიხარნეს, რამეთუ კუალადცა ყოფილ იყო ამის პირისათჳს ძიებაჲ მათ შორის და უსწავლელობითა ვერ სიტყუა-ეგო მეფისადა და ეტყოდეს წმიდასა: "წარგიყვანოთო წინაშე წმიდისა პაპასა". მერმე კუალად ჰკითხა მეფემან სომეხთათჳს, თუ "აქუს რაჲ ნაწილი ქრისტიანეთა თანა?" ხოლო მიუგო წმიდამან მოკლედ, ვითარმედ: "ზოროტსა სარწმუნოებასა სახელცა ნუ ედებინ!" და მათ ყოველთა წინაშე სირცხვლითა აღავსნა სომეხნი იგი მეფენი.

მაშინ მეფე აღივსო სიხარულითა და მადლი შეწირა ღმრთისა და ამის ნეტარისათჳს მრავალი ქებაჲ წარმოთქუა წინაშე მთავართა და წარჩინებულთა თჳსთა, თუ ვითარ მალაღნი და ძნიად გულისცმის-საყოფელნი იგი სიტყუანი ესრეთ ადვილად და სულ მცირედ განუმარტნა, და ფრიად აღშენებულ იქმნა ხილვითა და უბნობითა მისითა, და უბრძანა ბერსა, ვითარმედ: "რადცა საურავი და საქმე შენი არს, ყოველსავე აღგისრულებს მეფობაჲ ჩუენი!" ესრეთ გამოვედით მეფისაგან და წარვედით სავანედ ჩუენდა და განვისუენეთ. ხოლო მამასახლისი მთაწმიდისაჲ მას ჟამსა მუნ იყო იგი სამეუფოსა მას ქალაქსა, კაცი სახიერი და წრფელი. იხილა რაჲ ბერი მოსრული და გულისცმა-ყო ძალი მოსლვისა ჩუენისაჲ, განიხარა ფრიად და ჰრქუა ბერსა: "კურთხეულ არს ღმერთი, კეთილად მოგიძღუა უფალი! აჰა ესერა, მონასტერი შენი წინაშე არს შენსა!" ხოლო ხვალისა დღე აღგვწოდნეს პალატს, და აღვედით ჩუენცა და მამასახლისი მთაწმიდისაჲ, და შევედით წინაშე მეფისა. ხოლო მეფემან კუალადცა სიხარულით მოიკითხა ბერი და ჰრქუა, ვითარმედ: "წარვედ, კეთილო ბერო, მონასტრადვე შენდა, ვინაჲ-იგი ყოფილ ხარ პირველ, და შენნი ეგე ობოლნი მუნ აღზარდენ, რამეთუ ეგრეთ მოუწერია ჩუენდა ძმასა ჩუენსა ბაგრატს სევასტოსსა; ხოლო პირველი ეგე წინამძღუარი კეთილად გვედია". და ესრეთ მოგვლოცა მონასტერი და ჰრქუა ბერსა, ვითარმედ: "ობოლნი იგი შენნი უჩუენენ მეფობასა ჩუენსა, რათა წყალობით მიხედნეს და სხუად ყოველივე თხოვაჲ შენი აღგისრულო, და წარვედ მშჳდობით და, რადცა გეკლებოდის, გვაცნობებდი და დაგიურვებდე!"

და ესრეთ კუალადცა გამოვედით პალატით და წარვედით სავანედ
თვსა.ხოლო ხვალისა დღე მოიწია დღესასწაული იოანეს შობისაჲ ივნისსა
კდ-სა, წარვედით ასტოდისა და შევემთხვენით თავსა წმიდისა
წინამორბედისასა, და ჟამსა ვეზიარენით ცხოველს-მყოფელთა
საიდუმლოთა, და

მიერ წარმოვედით მეტოქადვე ჩუენდა ქსერლოფად.აქამომდე არს
სიტყუაჲ ჩუენი თქუენდა მომართ, მ ნეტარო, ვინაჲთგან შავით-მითით
წარმოვედით, და ვიდრე აქამომდე მოკლედ და მარტივად მიგითხარ.

XXI. ხოლო ამიერითგან სასურველი იგი თქუენი და საძიებელი თხრობაჲ
მიცვალებისა მისისაჲ თუ ვითარ იქმნა ანუ ვითარი სნეულებაჲ იყო, გინა
რაოდენ დღე სნეულებაჲ, და კუალად თუ ვითარნი იყვნეს კურთხევისა
და წარმგზავნისა სიტყუანი, და თუ ვინ იყვნეს უკუანაღსკნელსა მას ჟამსა
მიცვალებისა მისისასა თანამოღუაწენი და მსახურნი. გარნა
შეძრწუნებულვარ და შეშინებულ, რამეთუ აქამომდე გზაჲ სიტყვსა
ჩუენისა წრფელ იყო და ადვილ სავალად, ხოლო აწ იწრო და საჭირო და
უღონო ჩუემგან სღვისა, რამეთუ ნავთ- სადგურსა დუმილისასა
მეგულების შევედრებაჲ რამეთუ კელი ჩემი ძრწის და სული
შეიწრდების, ხოლო გონებაჲ განცვრდების, რაჟამს გულისჴმა-ვყო ჟამი
სიობლისა ჩუენისაჲ, გარნა შიშითა ურჩებისაჲთა, მორჩილებად
ბრძანებისა თქუენისა მოსრულმან, კუალად აღვძრა უძღური ენაჲ ჩემი
და სარბიელსა სიტყვსა ჩემისასა კუალად ვიწყო სღვად.ესე წმიდაჲ მამა
ჩუენი ნეტარსა მას დაძინებასა თვსსა არა უმეცარ იყო, არამედ მეტადცა
მეცნიერ, რამეთუ, ვითარცა ვთქუ ზემო, შობასა წმიდისა იოანე ნათლის-
მცემელისასა მივედით ასტუდიას, ვემთხვენით რაჲ თავსა წმიდისა
წინამორბედისასა, ეზიარა წმიდათა ქრისტეს საიდუმლოთა და მადლი
შეწირა ღმერთსა, მიერ წარმოვედით მეტოქად ჩუენდა, მცირედ ოდენ
მჭურვალეებაჲ შეემთხვა, თვნიერ სხვსა სნეულებისა, ხოლო ჩუენ
ვჴგონებდით, თუ გზისაგან არს, რამეთუ ქუეით მომაშურალ იყო,
რამეთუ ესე იყო ჩუეულებადმისი - ქუეით მივალნ წმიდათა წინაშე
ლოცვად, და ესრეთ დავყავით სამი დღე შინა.ხოლო ხვალისაგან, წინა

დღით დღესასწაულსა წმიდათა მოციქულთასა, გზბრძანა, ვითარმედ: "შეეკაზმენით და ობოლნი ეგე აღიყვანენით, რათა წინაშე მეფისა წარვიდეთო", რამეთუ ბრძანებად გამოსრულ იყო, რათა გარე ფილოპატსა გვხილნეს. ხოლო ჩუენ ვაყენებდით, ვითარმედ: "დღეს იყოს და ხვალე თაყუანის-ვცეთ მეფესა". ხოლო მან განცხადებულად სასმენელად ყოველთა ბრძანა, ვითარმედ: "უკუეთუ დღეს არა ვიხილოთ მეფე, ხვალე კელთა არაა გუაქუს!" ხოლო ჩუენ ვერ გულისჴმა-ვყავთ ძალი სიტყვსაჲ მის, რომელი-იგი შემთხუევად იყო, არამედ წარვემართენით, და იგი თავადი აღჴდა საჴედარსა თჴსსა თჴნიერ სხჴსა მიახლებისა გინა ტჴრთვისა, და ესრეთ მივიწიენით ველსა მას ფილოპატოდსასა, და გარდაჴჴდა საჴედარსა,რათა: "მოველოდნეთ მეფესა ვიდრე შემოქცევადმდე!" და მოვიდა ჩუენდა პეტრეცა, კაცი იგი კეთილად მოჴსენებული, და დაწერეს პიტაკი წინაშე მეფისა.

და ესრეთ, მოიქცა რაჲ ღმრთის-მსახური მეფე და მოვიდა შვილითურთ, სადა იგი განწყობილ ვიყვენით წესისაებრ, ხოლო ვითარცა მოგუეახლა და დავვარდით და თაყუანის-ვცით, და ენითა ჩუენითა ქებაჲ შევასხით; ხოლო მან, კურთხეულმან მეფეთა შორის, გვხილნა რაჲ,მახლობელად ჩუენდა მოვიდა, და დაუკჴრდა სიმრავლე იგი ობოლთაჲ მათ და უასაკობაჲ: რამეთუ რომელნიმე წუთ შჴდისა წლისანი იყვნეს და ყოველნივე საბეჴურითა და წესითა მონაზონთაჲთა; დიდი მადლი გარდაიჴადა ბერისა თანა და ჰრჴუა მას, ვითარმედ: "დიდი და მალალი საქმე გიქმნიეს, ჳ ნეტერო, რომელ ამას ჟამსა სხუაჲ ვერვინ შემძლებელ არს!"ხოლო ბერმან მისცა პიტაკი თჴსითა კელითა და ჰრჴუა: "წმიდაო მეფეო, ესე ობოლნი აღმოსავლეთს შემოიკრებიან და სახელი ღმრთისაჲ დამისწავებია და აწ წინაშე მეფობისა თჴუენისა მომიყვანებიან; ვითარცა ჯერ გიჩნს, აღზარდენ და შეიწყალენ მლოცველად სულისა თჴუენისა და შვილთა თჴუენთა მზეგრძელებისათჴს". რამეთუ თანა უდგეს სამნივე იგი შვილნი მისნი და ზემოჴსენებულნი იგი მთავარნი ჰრომაელნი და გაგიკ კარელი, და უკჴრდა ყოველთა და ჴნატრიდეს ბერსა მას წმიდასა.

ხოლო, ვითარცა ვთქუ, პიტაკი მისცა მეფესა და ჰრჴუა, ვითარმედ:

”შემდგომად ღმრთისა კელთა შენთა შეჰვედრებ ობოლთა ამათ! ხოლო მე ამიერითგან არღარა მიხილოთ”. მაშინ უბრძანა მეფემან, რათა ჟამობად ათქუმიოს ობოლთა მათ თვსთა. ხოლო მან განცხადებულად ჯმნისა იგი და განტევებისა წმიდისა სჰმეონ მოხუცებულისა გალობად გვბრძანა გალობად, რომელ არს ესე: ”მჯდომარე ეტლთა ქერაბინთა, მეუფე...” და აწ ”განმიტევე, მე მშჳდობით”. ესრეთ, გალობისა ამის მიერ განაცხადა ამიერ განსლვაჲ თვსი, დაღაცათუ მაშინ ვერ გულისჰმა-ყვეს ვერცა მეფემან და ვერცა სხუამან ვინ, გარნა მეორესა დღესა, მი- რად-იცვალა, ყოველთავე, ვითარცა მძინარეთა, განელჳდა და ჰმადლობდეს ღმერთსა, რომელმან არა დაუფარა წმიდასა მას მიცვალებად თვსი. ხოლო, ვითარცა ვთქუთ გალობად იგი, დიდი მადლი უბრძანა მეფემან ღმრთის- მსახურმან ბერსა, ვითარმედ: ”კეთილად განგისწავლიან ბერძულსა გუარსა ზედა, კეთილო ბერო, შვილნი შენნი”. და ბრძანა ათასი აჟურად მიცემად მათდა ფ[ა]სუნად, და ბრძანა, ვითარმედ: ”დიდად სწყალობსო მეფობა ჩუენი და რადცა პიტაკსა ამას შინა სწერია, ყოველსა აღგისრულებს წადიერად!”, ხოლო ჩუენ თაყვანის-ვეცით. და ესრეთ წარემართა მეფე, ხოლო ჩუენ წარმოვედით შინა, და ბერი აღჳდა საკედარსა ზედა, ვითარცა ყოვლად უვნებელი, და მივედით სავანედ ჩუენდა და შემწუხრდა დღე იგი, რომელი განთენდებოდა ოთხშაბათად, დღესასწაული წმიდათა თავთა მოციქულთაჲ პეტრესი და პავლესი.

ხოლო მწუხრისად ვილოცეთ მათ წინაშე და ჩუენ ყოველნი გუაკურთხნა ჩუეულებისაებრ და თვთ მიწვა ცხედარსა ზედა და მიიღო მცირედ რადმე სასუმელი უძღურებისათჳს და სიმჳურვალისა, და ჩუენ გვბრძანა ყოველთა განსუენებაჲ, ხოლო ჩუენ გჳნდა, რათამცა მათ წინაშე ვიყვენით, არამედ მას მსახურებაჲ ჩუენი არარად ეჳმარებოდა და ბრძანა, ვითარმედ: ”ერთი კმა ხართ და სხუათა განისუენეთო”. ხოლო გათენდებოდა დღესასწაული წმიდათა მოციქულთაჲ, ვილოცეთ ცისკრისად კეთილად, და თვთ განაგებდა წესსა ყოველსა, და ვითარცა განთენდა სრულიად, მოუწოდა ძმათა, რომელთა მსახურებაჲ აქუნდა და ჰრქუად, ვითარმედ: ”კეთილად ნუგეშინის- ეცით ძმათა, რამეთუ დღეს

აღვსებად არს!” და ესრეთ, ყოველთავე მის დღისა განსასუენებელი თვით განაწესა; ხოლო ძმანი რომელნიმე წარვიდეს ტაძარსა წმიდათა მოციქულთასა ლოცვად და რომელნიმე შინა დავშთით, და იყვნეს ჩუენთანა კაცნი მოხუცებულნი და აზნაურნი, პატიოსანნი სტეფანე და სვმეონ.ხოლო, ვითარცა დღე წარმოიჩინა და სამ ჟამისა ჟამი მოახლებულ იყო, გვბრძანა, რათა სანთელნი აღვანთნეთ და საკუმეველი ვაკუმოთ, და სახარებად ვიწყოთ კითხვად, რამეთუ ესრეთ იყო ჩუეულებად მისი: განაწესნის ოთხნი მკითხველნი და ოთხთავე სწორად ვიწყით თვით თავსა და სწორად დავასრულით, და ვიწყეთ რად კითხვად სახარებისა, იგი ნეტარი ზე ჯდა და ისმენდა კეთილად. და, ვითარცა დავასრულეთ ოთხთავე ერთობით სახარებად, ჯუარი დაგვწერა და თქუა: ”დიდებად შენდა უფალო!” და ქუე მიწვა და გურქუა: ”იგი საკმარი ესე რა არის?” რამეთუ იყო ჭურჭელი, რომელსა შინა იდვა დრაჰკანი საკმრად ძმათათჳს, რამეთუ არა თუ თვით ეპყრის, არამედ სხუასა ძმასა აქუნ, ხოლო ძმად იგი წარსრულ იყო ლოცვად და იგი მუნ დაედვა და ჩუენ არად უწყოდეთ; და ესე იყო ანდერძი მისი.რამეთუ სხუად ყოვლივე განწესებული, წიგნნი მისნი და ძმანი მთაწმიდას, ამის პირისათჳს არად აკსენნა, რამეთუ ყოველთა უწყოდეთ, და ვითარცა ცხორებასა მისსა უყუარდა მყუდროებად, ეგრეთვე ჟამსა ნეტარისა მის მიცვალებისა მისისასა იყო,რამეთუ, უკუეთუმცა გუეცნა, ფრიადიმცა ამბოხი ქმნილ იყო და შფოთი, და, თუმცა შესაძლებელ იყო, კნინდადა შემცაგუეპყრა სული იგი უმანკოდ ამის ნეტარისად.ამის მიზეზისათჳს მშჳდმან მან და მყუდრომან ჟამსა მასცა მიცვალებისა მისისასა მყუდროებად იკუმია, რამეთუ, ვითარცა კელოვანმან მენავეთ-მოძლუარმან, რომელსა მრავალნი უფსკრულნი განევლნიან და მრავალთა ღელვათადა ბრძოლა ეცის, და ნავთ- საყუდელისა მიმართ მხიარული შესლვად განემზადის, გინა, ვითარცა მკედარი ძლევა-შემოსილი, რომელსა-იგი ურიცხუნი სპარაზენნი მოესრნიან და მრავალნი ძლევანი და ბრძოლანი ექმნიან, და ყოველსავე შინა განმარჯვებული მივალნ მეფისა თჳსისა, ანუ თუ ვაჭარსა რომელსა მცირითა რადთმე საფასითა ურიცხჳ სიმდიდრე შეეკრიბის და

საუნჯისა მიმართ თვისისა მხიარული მიისწრაფინ, გინათუ ვითარცა მუშაკი ურნატ-სავსე ნაყოფთა ზედა თვსთა მხიარულ არნ, ეგრეთვე წმიდად ესე ჟამსა მიცვალებისა თვისისასა ამათ ყოველთავე ზემოწერილთა მიემსგავსა,რამეთუ დაღაცათუ იყო რაჲ ჯორცთა შინა, ჯორცთაგან მიცვალებულ იყო განგებითა. ხოლო აწ ესრეთ იყო სრულიადი განსლვაჲ მისი ჯორცთაგან. რამეთუ განირთხნა წმიდანი იგი ფერჳნი მისნი წესიერად, რომელთა ღმრთის-მსახურებისათჳს მრავალი შრომაჲ თავს-იდვეს, და ჳელნი სანატრელნი, მწერალნი საღმრთოთა მოძღურებათანი, უმანკოსა მას და უბიწოსა გულსა ზედა თვსსა დაიჯუარედნა, და მცირედ ოფლნი გარდაეცნეს, რომელნი-იგი ღმრთის- მსახურებისათჳს მრავალგზის დასთხინა, ესრეთ ჯუარი პირსა დაიბეჳდა, რომელი-იგი მარადის სასოდ და ზღუდედ აქუნდა. და კუალად დადვა წმიდაჲ იგი მარჯ[უე]ნე თვსსავე ადგილსა და თქუა სიტყუაჲ დასასრულისაჲ, რომელი-იგი, ვითარცა შარავანდედი მზისაჲ, წარიძლუნა უფლისა მიმართ, ვითარმედ: "ჳელთა შენთა, უფალო, შევჳვედრებ სულსა ჩემსა!" და ესრეთ, დიდად რაჲმე აღმოიფშვნა, ერთგზის ხოლო, და მისცა წმიდაჲ სული თჳსი წმიდათა ანგელოზთა.

ხოლო მოხუცებულნი იგი, ზემოჳსენებულნი პატოისანნი, ერთსა ვისმე მღდელთაგანსა, თავთ კერძო ნეტარისა მის მდგომარესა, ეტყოდეს, რათა დაასხნეს ჳელნი თუალთა მისთა წმიდათა, განმანათლებელთა ჩუენთა, ხოლო იგი, განცჳბრებული და ვითარცა გონება-მიღებული, აჳა და იჳი იხედვიდა და მკსინვარედ ეტყოდა ბერთა მათ, ვითარმედ: "სძინავს მამასა ჩუენსა!" ხოლო მას არავისი მსახურებაჲ ეხმარებოდა".

გარნა ამიერითგან ვითარ-მე გითხრა, თუ რაბამი ამბოხი და შფოთი იჳმნა და ტყებაჲ და ყივილი უწესოდ! ენაჲ ჩუენი ვერ შემძლებელ არს მითხრობად, რაჳამს-იგი მოეცვა გუამი მის ნეტარისაჲ მის მიერ ცხოვნებულთა მათ მღდელთა და დიაკონთა, და ობოლთა მათ წუთ ჩჩჳლთა, რომელნი-იგი წუთ ჳმითა წულილითა და ენითა ბრგუნვილითა იტყოდეს, და მამით და მოძღურით ხადოდეს, ვითარმედ: "ვაჲ ჩუენდა,

ვამ ჩუენდა შენ მიერ, ჟ მამაო! რად ესე შემამთხვე ჩუენ, ვითარმედ სადა შემკრიბენ და აღუზარდენ, ანუ აწ სადა დაგვტევენ და დაგუფანჩენ!”ხოლო მღდელნი და დიაკონნი კელთა მათ მისთა წმიდათა ამბორს უყოფდეს და თუალთა მათთა ზედა დაისხმიდეს, და რომელნიმე ცრემლთა წილ სისხლთა დასთხევდეს გუამსა მას მისსა ზედა წმიდასა და იტყოდეს: ”ვამ ჩუენდა, ვამ ჩუენდა,ჟ წმიდაო! რამეთუ ვიდრე შენ ჩუენ თანა იყავ, ღამენიცა დღედ იყვნეს, ხოლო აწ, რად განგუეშორე, დღენიცა ღამე არიან!” ამას და ამისსა უმრავლესსა კმითა საწყალობელითა იტყოდეს და ანაზდაითსა მას დაქცევასა და უკუანადსკნელსა ობლებასა ეტყებდეს, და ვითარმცა არა იგლოვდეს, რამეთუ ოთხმოცსა სულსა ერთი წინამძღუარი ჰყვა სულისა და კორცთად, ვითარცა ზემო ვთქუ, რომელთა

მარჯუენე და მარცხენე არა უწყოდეს, და წინამძღუარი ესევითარი ვითარი თვთ იყო, და ესრეთ მეყსა შინა უწინამძღურო იქმნნეს. და ესე სადა? ფოლოცთა შინა სამეუფოდსთა! დაღაცათუმცა ქვისად ვის აქუნდა გული და ანდამატისა მოეგო სული გარეგან საზღვართა ბუნებისათა განსრული, ვითარმცა არა იხილვა ყოვლითურთ დაწყლული მოულოდებელისა ამის სმენისაგან აღძრული და ბუნებითისა ტკივილისაგან სიღრმედ მწუხარებათა შთასრული!არამედ, ეჰა უბადრუკებად ჩემი! ვითარისაღა ჟამისათვს დავიმარხე ყოვლად საწყალობელი! და ვითარიღა წინა- ედვა ჭირვეულსა ცხორებასა ჩემსა სიკუდილსა მითხრობად, რომელი-იგი არა თავისა თვსისათვს ცხოველ იყო, არამედ ღმრთისა.ჰე, ჭემმარიტად დაიძინა ზიარმან მამამან ჩუენმან, რომელსა-იგი ფრიად უყუარდით ჩუენ და გუწყალობდა, ვითარცა შვილთა ჭემმარიტთა, ვითარცა მოქმედთა ქრისტეს ვენაჯისათა, ვითარცა ძეთა მორჩილებისათა. შეისუენა ზოგადმან მოძღუარმან ჩუენმან, ქუეყანისა ანგელოზმან და ზეცისა კაცმან, ტადარმან მან ქალწულებისამან უბიწომან, მრავალფერმან მან და მრავალსახემან სიბრძნემან სულისამან, კელოვანმან მან გულისკმის მყოფელმან და ერთგულმან ქრისტეს მსახურმან, ბრწყინვალემან მან თუალმან ქრისტეს გუამისამან,

მოთმინებისა მოღუაწემან მან წყალობისა წყარომან, და განკრძალულმან უფლისა შჯულის მმარხველმან, და ფასის-საცავმან მან სათნოებისამან, რომელი-იგი სიტყვთა ტკბილ იყო და ზრახვითა საწადელ. და ვინ შემძლებელ არს სიტყვთა აღწერად, რაოდენნი და რაბამნი სახელნი მიაწიჭნა მას საღმრთომან მადლმან, ყოველთა მათ საქმით აღსრულებითა, და ყოველთა მოციქულებრ შეყუარებითა! ეჰა, ეჰა, მარადის

სასურველნო, რად არს ჩუენი ესე, გლახაკთა ამათ, საიდუმლოდ! რად არს სიბრძნე ესე ღმრთისაჲ გამოუთქუმელი! აწ მინდეს ცრემლნი იერემიას გოდებისანი, და უკუეთუ სხუამანცა ვინ-მე სანატრელთა მათ კაცთაგანმან სიდიდე განსაცდელისაჲ სადამე იგლოვა? აწ მოვედ ჩემდა, ზრახელ, დედაო ბენიამენისო, სტიროდე შვილთა შენთა და ნუგეშინის-ცემასა ნუ მიიღებ, ნუ ვითარცა ბეთლემისა ყრმათათჳს, რამეთუ იგინი ღმრთისა შეიწირნეს, არამედ ყრმათათჳს, რომელნი ორსავე სიკუდილსა თუალით ხედვენ - სულისა და ჯორცთა[დ]სა, და არა აქუს ნუგეშინის-მცემელი, რამეთუ ერთი აქუნდა და იგიცა მიეფარა. ამისთჳს ტიროდე, ზრახელ, ვითარმცა არა არიან, ხოლო მე ესრეთ ვიტყოდი ძმათა მიმართ ჩემთა და ყრმათა მოძღურისა ჩემისათა: “ვადმე, ვადმე, ძმანო ჩემნო პატიოსანნო, აწ დაგუეჴშა პირი იგი, რომელი გუწურთიდა შჯულსა უფლისასა დღე და ღამე, წარვიდა გონებისა განზრახვაჲ, ჴემმარიტად ღმრთისა მიერ აღძრული, დაწუხნა თუალი იგი მართლიად მხედველი და განმარჩეველი კეთილსა ბოროტისაგან და უმჯობესსა უდარესისაგან, დადუმნეს ბაგენი იგი მცველნი შჯულსა უფლისასა, შეიკრა ენაჲ იგი ოქრო-სიტყუად და საღმრთოთა ბრძანებათა ჴმამაღლად მღალადებელი და ბრწყინვალედ მთარგმნელი ღმრთივ სულიერთა წიგნთაჲ, დაყუდნა ჴელი იგი შუენიერად მწერალი, რომლითა განანათლნა ეკლესიანი ჩუენნი, დადგეს ფერჴნიცა იგი შუენიერნი, განკაფულნი ღამის თევათა შინა ზედგომითა, დაყუდნა გონებაჲ იგი მხილველი და სიღრმეთა სულისათა გამომეძიებელი, დაიფარა მიწასა შინა გუამი წმიდაჲ მოღუაწეებისა შრომითა განლეული!

ხედავთა, თუ ვითარ არიან საქმენი ჩუენნი? მენება, უკუეთუმცა შესაძლებელ იყო, განძლიერებად უძლურებად ჩემი და ამაღლებად სიმაღლესა ამას თანა განსაცდელისასა, და აღტევებად ჳმისა რაღსამე ვნებისა ამის შემსგავსებულისა, ვითარცა ყვეს ობოლთა მათ და ჳმითა მაღლითა განსაცდელსა მამისასა იგლოვდეს, არამედ რაღმე ვყო, გინა ვითარ ვაიძულო ენასა მსახურებად სიტყვსა, რომელი-იგი განსაცდელისა ამის მიერ, ვითარცა მძიმითა რაღთამე საკრველითა რკინისაღთა შეკრულ არს, ანუ ვითარ აღვალო პირი უტყუებითა შეპყრობილი, ვითარ აღუტეო ჳმად ვნებითა და გოდებითა ძალისა თვსისაგან დაჳსნილი, ვითარ აღვიხილნე თუალნი სულისანი, განსაცდელისა ამის აღმურითა დაბნელებულნი, ვინმცა განმიბნია უკუნი ესე და წყუდიადი მწუხარებისა ბნელი და მიჩუენამცა სიწმიდესა შინა ბრწყინვალე იგი ნათელი მშჳდობისა, ანუ ვინაღ მოგუეფინოს ჩუენ შარავანდედი, ვინაღთგან დაჳჳდა მნათობი ჩუენი! ეჳა ბოროტი ესე სიბნელე, რამეთუ მზე, მნათობი ჩუენი, დაჳჳდა! ეჳა, ვითარღა იჳმნეს ჩუენდა ადგილსა ამას წინაუკუმო სიტყუანი ჩუენნი და საქმენი, აწ და პირველ ამისსა, რამეთუ პირველ, ვითარცა მექორწინენი, განვსცხრებოდეთ, ხოლო აწ, ვითარცა საწყალობელნი, გლოვისა ამისთვს სულთ ვითჳუამთ! ანუ თუ მცირე არსა ჩუენ ზედა მოწევნული ესე ბოროტი? ანუ ამაოდ ნუ ვიტყვებთა და განვიწირვით! ანუ თუ უფროდსღა ვერ მივსწუთებით თავსა ამის ვნებისასა, დადაცათუ უფროდს აღვამაღლნეთ სიტყუანი და ჳმანი ჩუენნი! გუავასხენით უკუე, ძმანო, გუავასხენით ცრემლნი წყალობისანი, რამეთუ ოდეს-იგი იხარებდით თჳუენ, სიხარულსა თჳუენსა გეზიარენით ჩუენ! აწ უკუე მომაგეთ ჩუენ ბოროტი ესე ნაცვალი, სიხარული მოხარულთა თანა მოგუეცით ჩუენ, ტირილი მტირალთა თანა მომიზდეთ ჩუენ. ცრემლეოდა ოდესმე უცხოთესლი იგი ერი, მამათ- მთავრისა იაკობისათვს, და უცხოი იგი განსაცდელი, ვითარცა თვსი, განესაკუთრა, რამეთუ იგი, შემდგომად სიკუდილისა, ძეთა მისთა ეგჳპტით გამოიყვანეს, და ყოველი იგი ერი უცხოი ამის განსაცდელისათვს უცხოსა შინა ჳუეყანასა ოცდა ათ დღე და ოცდა ათ ღამე იგლოვდა მის ზედა და

მწარედ გოდებდა და ტიროდა. აწ უკუე, ძმანო, ემსგავსენით უცხოთესლთა მათ ძმანი ეგე ჩუენნი და ნათესავნი! ზოგად იყო მაშინ უცხოთა და თვსთა ტირილი, ზოგად იყავნ აწცა, და რამეთუ გლოვადცა ესე და მწუხარებად ზოგად არს, ამისთვსცა, აჰა ესერა, ვითარცა სახილველსა შინა წარმოვიჩინებუ და წინა ვპირობ და ვლადადებ განსაცდელისა ამის სიმძიმესა და ვიტყვ: ”გწყალობ თქუენ, გწყალობ, შვილნო და მოწაფენო ამის ტკბილისა და სახიერისა მამისანო, ხოლო

აწ მწარედ დაობლებულნო, მცირედ აღყუავებულნო, ხოლო აწ მსწრაფლ დაჰნობილნო, ბრწყინვალედ განათლებულნო და ბოროტად დაბნელებულნო!

არამედ, ეჰა, რაბამ კეთილ იყო ვიდრე აქამომდე გზად სიტყვსა ჩუენისად, და, ეჰა რაბამ სანატრელ იყო, უკუეთუმცა ამას პირსა ზედა დასრულდებოდა მოთხრობად ჩუენი.

ხოლო ამიერიტგან რად მოუწოდეთ დედათა მტირალთა, ვითარცა იტყვს ერემია, რამეთუ განსაცდელთა და მწუხარებათა მიერ შეპყრობილისა და აღვსებულისა გულისად სხვთა სახითა ნუგეშინის-ცემად შეუძლებელ არს, არათუ ცრემლთა მიერ და სულთქუმათა აღსუბუქნეს!

უტევეთ უკუე, ნუგეშინის-მცემელნო, უტევეთ და ნუ განამრავლებთ ნუგეშინის-ცემასა, რადთა წრტიალად და მწარედ იგლოონ ობოლთა ამათ, და გულისჴმა-ყონ დაჰირვებად ესე, რომელი დაჰჰირდა მათ, დაღაცათუ არა გამოუცდელ არიან განშორებასა მისსა, ღუაწლთა მათ მიერ მოღუაწისათა დაჩუეულთა, რამეთუ გაჴსოვს განაღა, თუ ვითარ თქუენდა მომართ თქუმულმან ამან სიტყუამან ჩუენმან ღუაწლნი იგი მაღლისა მის კაცისანი მიგითხრნა თქუენ!

მწუხარე იქმნეს ოდესმე ისრაელიტელნიცა, რაჟამს-იგი აღიტაცა ზეცად ელია, არამედ ნუგეშინის-სცემდა განშორებასა მისსა ელისე, ხალენითა მოძღურისადთა შემკობილი. ხოლო აწ საღმობად ესე ზეშთა არს კურნებისა, რამეთუ ელია ამაღლდა და ელისე არა დაშთა. უწყი, რამეთუ არა უმეცარ ხართ სიტყუათა მათ და ჴმათა იერემიადსთა, რომელთა-იგი

იტყოდა გოდებით მოოჯრებისათვის იერუსალემისა; რამეთუ სხუათა მათ თანა გლოვათა მისთა ესეცა შესძინა და თქუა, ვითარმედ: ”გზანი სიონისანი იგლოვდითო”, და ესე სიტყუად მაშინ ითქუა მის მიერ, ხოლო აწ ჩუენ ზედა აღესრულა.რამეთუ რაჟამს განითქუას ჰამბავი ესე საგლოელი, მაშინ აღივსნენ გზანი, უდაბნონი გოდებითა მგლოვარეთადთა, და მოწაფენი მისნი, შეწუხებულნი მწუხარებითა, ჳმასა მას ნინეველთასა აღუტევებდენ და უფროადსლა უმეტეს მათსა ტკივნეულ იყვნენ და საწყალობელ, რამეთუ გოდებამან მათმან შიში იგი დაქცევისად დაჰჳსნა, ხოლო ამათ ბოროტთა დაჳსნისა არცა ერთი აქუს სასოებად თჳსთა ამათ გოდებათა მიერ.

ვიცი სხუადცა რამე გოდებად იერემიადსი, შემსგავსებული წიგნსა ფსალმუნთასა, რომელი-იგი წარტყუენვისათჳს ისრაელთადსა შეჰმზადა, რამეთუ იტყჳს, ვითარმედ: ”მეწნთა ზედა დავჰკიდენით ორღანონი ჩუენნი”, რამეთუ დუმილისა მიერ თავთა თჳსთა თანა და ორღანონიცა თჳსნი დასაჳნეს. ამას უკუე გოდებასა მეცა განვიჩემებ აწ და ვიგლოვ უფროდს მათსა, რამეთუ ვზი მდინარეთა ზედა ცოდვისათა, და მათგან წიადმევანებელი ჩუენი არა მაქუს, და ორღანოთა წიგნთა საღმრთოთასა დავჰკიდებ დუმილსა მეწნთა, რამეთუ იტყჳს მოციქული პავლე: ”უკუეთუ თარგმანი არა იყოს, მკითხველი დუმენო”. რამეთუ მეწნი ხე არს უნაყოფოდ და, ვინადთგან დაცჳვა ტკბილი იგი ცხორებისა ჩუენისა ნაყოფი, არა მეწნი ვიქმნენითა უნაყოფო? ჰე ჰემმარიტად, და უქმად და უძრავად ორღანონი იგი მეტყუელებისა ჩუენისანი დუმილისა მიერ შეშათა ზედა დავჰკიდენითა!

ხოლო არავინ არს, რომელმანცა მოიღო ნაწუეთი ერთი წყლისად და განაგრილა ენად ჩემი საღმობიერი და შემწუარი ცეცხლითა მწუხარებითადთა! წარჳდა შუენიერებად იგი საწადელი, დადუმნა ჳმად იგი სავსე სიტკბოებითა, დაიყვნეს ბაგენი იგი ღმრთივ- ბრწყინვალენი, აღფრინდა მადლი იგი განმაბრძნობელი ჩემი; სადა არიან თუალნი ზეცისა საიდუმლოთა მხილველნი! სადა არიან ყურნი იგი საღმრთოდსა მის ჳმისა მსმენელნი! სადა არს ენად იგი წმიდად ტკბილად მასწავლელი

ცოდვათა სინანულსა! სადა არს რტკბილი იგი მყუდროებად თუალთა-
მისთად! სადა არს წესიერი იგი დუმილი ბაგეთა მისთად! სადა არს
საწადელ იგი მარჯუენე მისი, რომელი კურთხევასა მას პირისასა
სასურველთა მათ თითთა თვსთა ჯუარის წერითა დაჰბეჭდვიდა!

არამედ აწ გევედრები, შემაშურენით მე ცრემლნი ჩემნი, დააცხრვეთ
გოდებად ჩემი, რამეთუ ვგრძნობ, ვითარმედ უფროდს ჯერისა განვალ
საზღვართაგან გლოვისათა, და ვნებისა ამის სიმძიმითა დედათა
მივემსგავსები, არამედ მოვედით ამიერითგან და განუსუენოთ
სასმენელთა თქუენტა გლოვისაგან და გოდებისა ობოლთადასა
დამაშურალთა, და საღმრთოთა თხრობათა და ნუგეშინის-ცემისა
სიტყუათა მიმართ მივაქციო გონებად თქუენი, დაღაცათუ რაქელ
ლაღადებს, რომელ არს ეკლესიად, და ჯმობს ძლიერად და გოდებს
დაობლებისათვს შვილთა თვსთადას. ვინაჲცა ჯერ-არს, რათა ამიერითგან
მოვაქციო აფრად სიტყვსა ჩემისად და საეკლესიონი სიტყუანი
აღმოვთქუნე.

რამეთუ არა მიგუელო ჩუენ მოძღუარი ჩუენი, არცა წარვიდა ჩუენგან,
არამედ შორის ჩუენსა მდგომარე არს, დაღაცათუ ჩუენ არა ვხედავთ მას,
და წმიდასა მას შინა წმიდათასა შევიდა მამად ჩუენი და შინაგან
კრეტსაბმელისა, სადა-იგი წინამორბედად ჩუენდა შევიდა ქრისტე,
დაღაცათუ დაუტევა კრეტსაბმელი იგი

ჯორცთა თვსთად, არამედ არღარა სახით და იგავით ჰმსახურებს
ზეცისათა მათ, არამედ თვთ მას ხატსა საქმეთასა განიცდის, არღარა
სარკითა და სახითა, არამედ პირსა ღმრთისასა პირის-პირ ხედავს და
მეოხ არს ჩუენთვს წინაშე მისსა შვილთა და მოწაფეთა თვსთათვს, და
ითხოვს მიტევებასა ცოდვათასა. განიძარცუნა უკუე ტყავისა იგი
სამოსელნი, და რამეთუ სამოთხისა მკვდრთა არცა თუ ეკმარებიან
ესევითარნი სამოსელნი, არამედ იგი სამოსელნი ჰმოსიან მას, რომელნი-
იგი სიწმიდითა ცხორებისა თვსისაჲთა უქსოვნა თავსა თვსსა და მოიხუნა
ღმრთისაგან. ჭეშმარიტად, ესევითარისა ამის კაცისა სიკუდილი

პატიოსან არს წინაშე ღმრთისა და, უფროდსლა, არცა თუ სიკუდილ არს, არამედ განხეთქად საკრველთად, ვითარცა წერილ არს, ვითარმედ: "განხეთქენ საკრველნი ჩემნი". განტევებულ იქმნა სიმეონ და განთავისუფლებულ იქმნა საკრველთაგან ჯორცთაჲსა, საბრჯე შეიმუსრა, ხოლო სირი აღფრინდა, დაუტევა ეგვპტე, რომელ არს ცხორებაჲ ესე ნივთიერი, და წიაღვლო არა თუ ზღუად იგი მეწამული, არამედ შავი ესე და წყუდიადი ზღუად ამის საწუთროდსაჲ, შევიდა ქუეყანასა მას აღთქუმისასა, რომელ არს ზეცათა იერუსალემი, მთასა მას ზედა სიბრძნისმეტყუელებს ღმრთისა თანა, წარიკადა ჯამლი სულისაჲ და, რათა საღმრთოდთა მით სლვითა გონებისაჲთა წმიდასა მას ქუეყანასა შინა უნივთოდ იმოთხვიდეს, რომელსა-იგი შინა იხილვების ღმერთი, და თვსთა საკუთართა ხედავს და განუსუენებს.ესევითარი ნუგეშინის-ცემად გაქუნდინ თქუენ, ძმანო,რომელნი-ეგე ძუალთა იოსებისთა ქუეყანასა მას კურთხევისსა აღიყვანებთ, ესე იგი არს თქუენ, რომელთა ეგე გუამი წმიდაჲ ამის ნეტარისაჲ მთაწმიდას წარგყავს".

XXII. ხოლო აწ ჟამი არს თქუმად, თუ ვითარ იქმნა წარსლვაჲ ჩუენი მთაწმიდას და კუალად მოქსენებად ნეტარისა პეტრე პატრიკისა პატრიკ ყოფილისა, ნუგეშინის-ცემასა, და შემდგომად ღმრთისა მოღუაწებასა და კელის აღპყრობასა, რომელ ჩუენ ზედა აჩუენა.

ხოლო ვითარცა განვიდა ჯორცთაგან წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი და წარვიდა წინაშე ღმრთისა, მეყსეულად ვაცნობეთ წმიდასა მამასა პეტრეს. ხოლო მან, მოძღურის მოყუარემან და, უფროდსლა ვთქუათ თუ, ღმრთის-მოყუარემან, ვითარცა გულისჴმა-ყო ანაზდათი ესე დამლევანი დაქცევაჲ ჩუენი, იწყლა სასტიკად სული მისი, არამედ წელნი მოირტყნა და მსწრაფლ შევიდა მეფისა და მიუთხრა საკვრველი ესე სასმენელი, ვითარმედ: "წმიდაო მეფეო, თქუენტანა მშჯდობაჲ და სიხარული საუკუნოდ შვილითურთ, ხოლო წმიდაჲ იგი ბერი, რომელმან გუშინ ოთხმეოცი ობოლი თქუენ

შემოგვედრა, აწ თვთ იგი კელთა ღმრთისათა შევედრებულ არს, რამეთუ მიიცვალა, შენ, ქუეყანისა მეფემან, ზეცისა მეფისა წარმჴზავნე, გუშინ,

ამას ჟამსა, შენ მიერ ითხოვდა განტევებასა, დღეს, საკრველთაგან ჯორცთა თვსთაჲსა განტევებული, ზეცისა ნავთ- სადგურად შევიდა, გუმბინ შენ გევედრებოდა შეწყალებად ობოლთა თვსთა, ხოლო დღეს შენთვს ევედრების მას, რომელი-იგი მამა არს ობოლთა და მსაჯული ქურივთა და მეუფე მეფეთა ქუეყანისათა”.

ესმნეს რაჲ სიტყუადნი ესე ღმრთის-მსახურსა მეფესა, განკვრდა ფრიად და დადუმნა ჟამ ერთ, და მერმე თქუა სამგზის: ”დიდებაჲ ღმერთსა, დიდებაჲ ღმერთსა, დიდებაჲ ღმერთსა! რამეთუ სულნი წმიდათანი კელთა შინა ღმრთისათა არიან, ვითარცა ამის ნეტარისა ბერისაჲ. ნეტარ ხარ შენ, ჰ წმიდაო ბერო, რომელი ეგე წარხუედ წინაშე ღმრთისა, არამედ ვესავ ლოცვათა შენთა წმიდათა,რამეთუ ყოველი ნებაჲ შენი კეთილად აღვასრულო!” და მეყსეულად ბრძანა მოღებად პიტაკი, რომელი იგი მას წმიდასა კელითა თვსითა მიეცა, ხოლო წერილ იყო ესრეთ, ვითარმედ: ”წმიდაო მეფეო, ეგე ობოლნი, ვითარცა შუენის ღმრთის-მსახურებასა შენსა,ეგრეთ შეიწყალენ და დაარჩინენ მლოცველად სულისა თქუენისა და შვილთა თქუენთა მზეგრძელობისა, და მონასტერსა მთაწმიდისასა, სალოცველსა თქუენსა, ოქრო-ბეჭედი შეუქმენ დასამტკიცებელი ყოველთა ოქრო-ბეჭედთაჲ, რათა ყოველითურთ თავისუფალ და შეუვალ იყოს, და ობოლნი ესე იზრდებოდინ მას შინა, და ყოველნი მკვდრნი მისნი გლოცვიდენ ვიდრე უკუნისამდე”. ესე რაჲ აღმოიკითხეს და გულისჴმა-ყო მეფემან ძალი საქმისაჲ, მსწრაფლ უბრძანა პროტონოტარსა თვსსა შექმნად ორთა ოქრო-ბეჭედთა მტკიცეთა და შეუცვალებელთა, - ერთსა, ვითარცა წმიდაჲ ბერი ვედრებულ იყო, დასამტკიცებელსა ყოველთა ოქრო-ბეჭედთასა, რომელი-იგი წინააღუდგების და გარე-უკუ-აქცევს, უკუეთუ რაჲმე ვისმე ენებოს ამის წმიდისა ლავრისა ვნებად, სირცხვლითა აღავსებს, და ერთი ოქრო- ბეჭედი ობოლთა ამათ შეუქმნა, რათა არავინ იკადროს მათ მონასტრით განყვანებად, გინა სხუად რაჲმე ვნებად, არამედ რათა იზრდებოდინ მონასტერსა შინა, ვითარცა შვლნი და მკვდრნი წმიდისა ეკლესიისანი. და ესე ორნივე ოქრო-ბეჭედნი მოსცნა ნეტარსა პეტრეს და კერონები დიდ დიდები და სანთლები

ფრიად, და საკუმეველი სურნელი მრავლად, მუშკაროანი და ალვად; ესე ყოველი მოიღო პატიოსანმან ბერმან პეტრე; რამეთუ ებრძანა მეფესა, ვითარმედ: "ყოველივე ესე მკერდსა მისსა ზედა წმიდასა და[ს]დევე და შენდობაჲ მითხოვე, ვითარცა ცხოველისაგან, და არქუ ესრეთ, ვითარმედ: აჰა ესერა ბრძანებაჲ შენი აღმისრულებიეს უფროჲს თხოვისაცა შენისა, და აწ, გევედრები, ნუ დამივიწყებ წინაშე ღმრთისა". ხოლო მო-რაჲ-ვიდა პეტრე, და ბრძანებაჲ ესე მეფისაჲ აღასრულა, ხოლო თვით თუ რასა არა იქმოდა ანუ რასა არა იტყოდა გუამსა ზედა მის წმიდისასა! და, ვითარცა ცხოველსა ესრეთ ემდურვოდა და ფერჯთა მისთა ცრემლითა დაალტობდა, და უკუეთუმცა არა მეშინოდა, და ნუ უკუე ძლით მცირედ რაჲმე დაშრეტილი იგი საკმილი გოდებისაჲ კუალად აღვაგზნა და შევაწუხნე ყოველნივემცა ამის ნეტარისა კაცისა სიტყუანი ღმობიერნი და ცრემლნი მკურვალენი ცრემლით მიგიტხრნე, არამედ ვირჩიე წუთ ერთ განსუენებაჲ თქუენი! ხოლო ესრეთ რაჲ ვიყუენით და წმიდაჲ იგი გუამი წინაშე იდვა, მას ოდენ ჟამსა მოიწია დედაკაცი ვინმე, მოწაფე ამის წმიდისაჲ, დაჲ ფარსმანისი და ჩორჩანელისაჲ, რომელი ვერ ეწიფა ხილვასა მისსა, ვიდრელა ცოცხალ იყო

წმიდაჲ იგი. ესე მო-რაჲ-ვიდა, მრავლითა ცრემლითა და გოდებითა დაალტვნა წმინდანი ფერხნი მისნი და მდურვით ეტყოდა წმიდასა მას, ვითარცა ცხოველსა: "ჴ წმიდაო, რაჲ ესე მიყავ მე უბადრუკსა ამას, რამეთუ მქონდეს მრავალნი გულის-სიტყუანი, რამეთუ მრავლით ჟამითგან არა მეხილვა წმიდაჲ პირი შენი!" და ესრეთ, ფრიად შეწუხებული და მგლოვარე, წარვიდა სახედ თვსად, და დაწერნა ყოველნი გულის-სიტყუანი თვსნი და დაბეჭდა მას ზედა. და ხვალისა დღე კუალად მოვიდა, მოიღო წიგნი იგი და დადვა მკერდსა ზედა მის წმიდისასა, და საკუმეველი სურნელი და სანთელი მრავალი, და ძმათათჴს ევლოგიაჲ ნუგეშინის-საცემელად, და კუალად მრავლითა ცრემლითა ამბორს-უყო ფერჯთა მისთა და ღმობიერითა სიტყვთა და სულთთქუმითა სულისაჲთა, ვითარცა ცხოველსა, ემდურვოდა წმიდასა მას. და წიგნი იგი აღიღო და მომცა მე და მრქუა ესრეთ ვითარმედ:

”ცრემლით გევედრები, ძმაო პატიოსანო, რათა

ფარაგსა შინა წმიდისასა შთასდვა ეგე, და მე მრწამს ღმრთისად, ვითარმედ წმიდამან ამან, რად იგი წიგნსა ამას სწერია, აღვოცოს და მომიტეოს”. და ესრეთ, ცრემლითა შესუარულმან, ამბორს-უყო ჰელსა მისსა წმიდასა და იკურთხა მისგან, და სულთთქუმით და ცრემლით წარვიდა სახედ თვსად. ხოლო მე მოვიღე მცნებისა მისთვის და შთავსდევე ფარაგსა შინა მის წმიდისასა.

ხოლო შემდგომად ამის ყოვლისა შთაუსუენეთ გუადრუცსა შინა, შემზადებულსა ძელთაგან ულპოლველთა, წმიდა იგი გუამი მისი, და ნებითა ღმრთისადთა წარმოვემართენით ზღვთ მთაწმიდას. და ვითარცა მოვიწიენით ადგილსა მას, რომელსა ექსამილი ეწოდების, ჰმელით წარმოვედით სიშორისათვს გზისა და შიშისათვს სარკინოზთაჲსა. ხოლო ექსამილი ამისთვის ეწოდების, რამეთუ იმერით ზღვთ ვიდრე ამერად ზღუადმდე ექუსი მილიონი არს. ესრეთ, ვითარცა ვთქუთ, ჰმელით წარმოვედით, ვითარცა ვთქუთ, ექუსსა მას მილიონსა ურმებითა.

ხოლო ერთსა ურემსა ზედა, ყოველთა უფროჲსსა, დავდგით კიდობანი იგი მამისა ჩუენისად წიგნნი მისნი ყოველნი და სხუად, რადცა საკურთხეველისა სამსახურებელი იყო, და წარმოვემართენით. ხოლო ვიდოდეთ ესრეთ: რამეთუ ოთხ-კერძო გარემოდგომილ ვიყვენით, ვითარცა პირველ კიდობანსა შჯულისა უფლისასა, ხოლო წინა-კერძო მივიდოდეს წულილნი დიაკუანნი, ხოლო უკანა კერძო - მღდელნი და სხუანი მოხუცებულნი ბერნი. და ესრეთ, ფსალმუნითა და გალობითა და სულიერითა შესხმითა ვადიდებდით ღმერთსა და წმიდასა მას უგალობდით.

ხოლო არს წურილთა მათ ძმათა თანა ყრმაჲ ერთი, ყოველთა უმრწემეს იყო ჰასაკითა, სახელით პანტელეიმონ, კეთილად შეწყალებული ყოველთა- მოწყალისა ამის წმიდისა მამისაგან. ამას ყრმასა სლვასა მას შინა აღეცუა ეკალი ფერკსა, რამეთუ უჯამური იყო და ვითარცა ქუე დადრკა, რათამცა გამოიღო ეკალი იგი, მეყსეულად გარდავლო ურემმან მან ზედა ზურგსა ჩჩვლისა მის ყრმისასა. ხოლო ჩუენ, ვიხილეთ რად ესე,

ვიკრჩხიალეთ ჳმითა სიმწარისადთა გოდებით და აღუტევეთ ტირილი. და იქმნა ამბოხი დიდი, რამეთუ ყოველნი ვჰგონებდით, ვითარმედ არა თუ ოდენ მოკლა, არამედ, ვითარცა ჰიად უნდოდ, ესრეთ განწყჳდა. არამედ ეჰა ზეშთა ბუნებისა ჳელისა-ჰყრობად და შეწევნად ღმრთისა სახიერისად და მადლი იგი კაცისა მის ღმრთისად, რომელი შემდგომად მიცვალებისაცა სცავს და ჳელსა აღუჰყრობს თჳსთა ობოლთა და სწყალობს! ესრეთ, ვითარცა ვთქუთ, ურემმან მან საზარელმან ზედა ზურგსა მისსა გარდავლო, ხოლო მეის აღდგად ყრმა იგი. და ჩუენ განვიხილევდით ადგილსა მას ურმისასა, ხოლო იგი იტყოდა: "მიტევეთ, რათა ეკალი ესე ამოვილო!" ხოლო ჩუენ ვჰკითხევდით, ვითარმედ: "და არცა თუ გტკივის ადგილი იგი?" ხოლო იგი იტყოდა ვითარმედ: "არცა თუ მიცნობიეს, თუ ურემმან გარდავლო ჩემ ზედაო!" რამეთუ წუთ ჩჰჳლ იყო და ესრეთ იტყოდა!ეჰა მადლი წმიდისა მის გუამისად, ვითარ აღუსუბუჰა საკჳრველად მძიმე იგი ურმის თუალი, რომელ აგრძნაცა ვერ ყრმამან მან მცირემან! ხოლო აწ განმწჳსებულ არს და თჳთ მოუთხრობს საკჳრველსა მას დიდებულსა და ადიდებს ღმერთსა, მოქმედსა სასწაულთასა, და მადლსა წმიდისა მამისასა ქადაგებს.ესრეთ გარდავლეთ ექსამილი. კუალად ზღუად შევედით და შეწევნითა ღმრთისადთა ნავითა მყუდროდთა და ჰამოდთა მთაწმინდას მოვიწიენით. ხოლო მთაწმიდელთა კუალად შეგჳწყნარნეს ჩუენ,ვითარცა შვილნი მათნი, ხოლო წმიდად ესე ვითარცა მწყემსი თჳსი და წინამძღუარი, რამეთუ წუთ მრავალნი ცოცხალ იყვნეს პირველთა მათ ნეტართა ბერთაგან მოწაფენი ამის წმიდისანი ესრეთ წინამიეგებნეს და პატივი უჰყრეს ყოველთა, ვითარცა პირველ წმიდასა მამასა ჩუენსა დიდსა ეფთჳმეს, მიერვე მომავალსა ქალაქით სამეუფოდთ.ესრეთ პატივით ტჳრთული მღდელთა მიერ ეკლესიად შეიყვანეს და წინაშე წმიდისა მამისა ეფთჳმის სამარტჳლოსა დადგეს კიდობანი იგი ამის ნეტარისად, და ერთმან მან, ვითარცა მამამან და მოძღუარმან, ხოლო მეომარმან, ვითარცა შვილმან და მოწაფემან, პირველმან მან სამარტჳლოდთ გამო, ხოლო მეორემან მან კიდობნით, ურთიერთაჲსს მოიკითხნეს და

მშვიდობად მისცეს ერსა, მღდელთა მიერ, და ესრეთ შეიმკო ეკლესიად და განმხიარულდეს ერნი. ხოლო სამკჳდროდ დაკრძალვისა ამის ნეტარისა მარტულთა ადგილი ვერ გამოვაჩინეთ, ვიდრე კითხვადმდე ზემოცსენებულისა მის პეტრე ნეტარისა. და ესრეთ დაყო სამი დღე წინაშე წმიდისა მამისა ეფთჳმისსა და მიერ წარვიყვანეთ ეკლესიასა ყოველთა წმიდათასა და მუნ დავდგით გუადრუცი იგი წმიდისა მის. ყოველთა ღამეთა ლოცვანი და ღამისთევანი აღესრულებოდეს, და დღისი ჟამის-წირვანი მღდელთა მიერ; და ესრეთ იყო ვიდრე წელიწადმდე ყოველთა წმიდათა ეკლესიასა, ვიდრემდის ბრძანებად მოვიღეთ მისვე პეტრეს მიერ, და კაცისა ღმრთისა, პატიოსნისა ბერისა, წინამძღურისა და მამასახლისისა ჩუენისა გიორგი ოლთისარისა, რამეთუ მეფემან იგივე დაამტკიცა შემდგომად მიცვალებისა წმიდისა ამის და მასვე შუენოდა სიწრფოებისათჳს და უმანკოებისა დაპყრობად დიდისა ამის ლავრისა და ესრეთ, ბრძანებითა ზემოცსენებულთა ამათ მამათაჲთადა წამებითა ყოველთა ძმათაჲთა, განვალეთ ლუსკუმად ნეტარისა მამისა გიორგი მაშენებლისა, ეკლესიისა შტოსა შინა, მარცხენით კერძო, დამართებით ლარნაკსა წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმესსა. ხოლო აღვალეთ რად კიდობანი მამისა გიორგისი, არამედ ეჰა საკჳრველი! არცა თუ თმაჲ ერთი ნეტარისა მის თავისა და პატიოსანთა მათ მცცეთად არა შეცვალებულ იყო, რომელი-იგი აჩუენებდა სულისა მისისა ბრწყინვალეებასა. ხოლო მომეცსენა მე უღირსსა ამას ქარტად იგი დედაკაცისა ამის, რომელი-იგი შთამედვა ფარაგსა შინა წმიდისსა, და ვარქუ ვისმე ერთსა მღდელთაგანსა აღმოლებად და განხილვად. ხოლო მან აღმო-რად-ილო, იხილა, რამეთუ ბეჭედი ეგრეთვე იყო, ხოლო გულმან უთქუა, რათა მცირედ შთაიხედნეს კიდესა წიგნისასა, და უკუმო-რად-ჰკეცა კერძოდ წიგნისად, ეჰა საკჳრველი და ამის ჟამისა კაცთაგან

ყოვლად ურწმუნოდ: იხილა რად, რამეთუ აღჯოცილ იყო, არამედ სხუათა ურწმუნოებისაგან არა იკადრა სიტყუად და ჩუენებად ვისამე, არამედ კუალად ფარაგსავე შინა წმიდისასა შთადვა, და ესრეთ ცხოველი კიდობნით აღმოვიყვანეთ და ლუსკუმასა შინა მარმარილოდსასა,

გიორგის თანა მაშენებელისა, დავკრძალეთ ჭეშმარიტად ვითარცა მეორე მაშენებელი და შემამკობელი ეკლესიათად, თთუესა მაისსა კდ-სა, დღესასწაულსა წმიდისა სკმოწნ საკვრველთ-მოქმედისასა. და აქაცა არს საკსენებელი წმიდათა ნაწილთა მისთა მიცვალებისად, ხოლო სრული საკსენებელი მისი თთუესა ივნისსა ლ-[სა] განეწესა - დღესასწაულსა წმიდათა ათორმეტთა მოციქულთასა, რამეთუ კთ-სა წმიდათა მოციქულთა პეტრეს და პავლეს დღესასწაულისგან არა ეგებოდა, დაღაცათუ მას დღესა მიიცვალა. რამეთუ ნეტარმან პეტრე და ძმამან მისმან იოანე ჭყონდიდელმან ესრეთ განაწესეს, და მათ თანა სხუათაცა მამათა, ვითარცა სახედ იოანე ოქროპირისად პირველად მათ მამათა: რამეთუ სეკდენბერსა იდ-სა მიიცვალა ჯუარისა ამაღლებასა, და ვინადთგან მაშინ არა ჯერ იყო, ნოენბერსა იგ-სა დააწესეს; ეგრეთვე ამის წმიდისათჳს ყვეს ზემოკსენებულთა ამათ მამათა. და ხატიცა დაწერად სცეს ყოვლად წმიდისა ღმრთისმშობელისად, და ამიერ და იმიერ ორნივე მამანი - წმიდად მამად ეფთჳმი მარჯუენით და მამად გიორგი ერთ- კერძო, მვედრებელად და მეოხად ჩუენთჳს მდგომარენი წინაშე წმიდისა ღმრთისმშობელისა. და ესე წმიდად ხატი წარმოგზავნეს მთაწმიდას და დაუსვენეთ სამარხოსა ზედა წმიდისა მამისა ჩუენისა გიორგისსა. ხოლო წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფთჳმის ხატი არა სიბერისა არს, არამედ ოდეს წიგნთა თარგმნიდა და იყო ნ-სა წლისად. და რამეთუ ესრეთ ჯერ იყო: რომელმან იგი ადიდნის მადიდებელნი თჳსნი, წმიდამან ღმრთისმშობელმან, განათლებად ნათესავისა ჩუენისა, ერთსა მას სიმრთელე მიაწიჭა და ენად კეთილად მეტყუელი ქართულად, ხოლო მეორესა სიბრძნე და მეცნიერებად, რამეთუ მათ ორთავე ადიდეს ძალისაებრ ყოვლად დიდებული იგი მიზეზი კეთილთა ჩუენთად, ერთმან შეამკვნა და განაშუენნა დღესასწაულნი მისნი საგალობელისა მისისა თარგმანებითა, რამეთუ მის მიერ თარგმნილსა პარაკლიტონსა შინა ასორმოცდა ათი გალობად თარგმნა მისი ოდენ ყოვლად წმიდისა ღმრთისმშობელისად. და ესრეთ, მადიდებელი მათი, მსგავსად ძალისა ადიდეს და აწ ზეცას წინაშე მისსა მდგომარე არიან, ხოლო ქუეყანასა

ზედა წმიდასა ხატსა მისსა წინაშე მდგომარენი ევედრებიან ჩუენთჳს, რათა მეოხებითა მათითა ჩუენცა ვევედრნეთ წმიდასა ღმრთისმშობელსა წარვლად ნეშტსა ამას დღეთა ჩუენთასა მშჳდლობით სწავლისაებრ წმიდათა მამათა ჩუენთასა და ჳსნად საუკუნეთა მათ სატანჯველთაგან. ესრეთ სრულ იქმნა დადებად მისი ლარნაკსა შინა ღმრთივ-ბრწყინვალედ და ყოვლად შუენიერად. გარნა რომელი იგი თჳსსა ადგილსა დაგჳმთა, სასწაული იგი ეშმაკთა განსხმისად, დაღაცათუ ერთი გჳჳსენებია მწუხარისა მისთჳს, რომელი-იგი შჳდგზის დააკუეთა ეშმაკმან ჟამსავე ამის წმიდისა სიჳბუკისასა, ადგილსა მას შინა უდაბნოსა და ღამესა უკუნსა, არცა ამის ჳსენებად უჯერო არს, რომლისა ესე აღწერად გუეგულების. რამეთუ იყო ძმაი ერთი, სათნოი ღმრთისად, სახელით სტეფანე, წესითა მთავარ-დიაკონი, კაცი პატიოსანი და მოშიში ღმრთისად. ესე დიაკონი სტეფანე, ღირსებისა მისისათჳს, ჟამსა ოდენ სიყრმისასა, ხუცად აკურთხა ნეტარმან ამან, რამეთუ ბრძანა: "დაღაცათუ ჳასაკითა ყრმაი არს სტეფანე, არამედ განგებითა მჳცოვან არს". და ესრეთ ყოველითურთ პატივსა მღდელობისასა აღიყვანა. ხოლო არა უწყი, თუ ვითარ იქმნა, ვჳგონებ თუ შურითა ეშმაკისადთა იქმნა, გინა თუ სიყრმითგან ყოფილ იყო, არა უწყი, რამეთუ დღესა ერთსა წესისაებრ წმიდასა ჟამის- წირვასა აღვასრულებდით. და ვითარ შევიმოსენით, არა იყო ბერი ჩუენ თანა, რამეთუ ძმათა ვიეთმე განიკითხვიდა. ხოლო ვიწყეთ რად ფსალმუნთა თქუმად, არამედ, ეჳა, კადნიერებაი ეშმაკისად, არა ჳრიდა პატივსა მას მღდელობისასა, არცა წმიდას მას ტრაპეზსა. და ესრეთ მეყსეულად დააკუეთა ქუეყანად, და პეროოდა და იღრჳენდა; ხოლო ძმანი სრბით წარვიდეს და უთხრეს წმიდასა მას. ხოლო იგი მსწრაფლ მოვიდა და იხილა იგი ესრეთ მდებარე, არა შეშფოთნა, არცა შეძრწუნდა კადნიერებასა მას ზედა ეშმაკისასა. არცა რად ლოცვანი იჳმარნა საჩუენებლად კაცთა, არამედ მცირედ დუმილით ლოცვაი შეწირა ღმრთისა. დაუჳყრა ჳელი და ჳრქუა ნელიად, ვითარმედ: "სტეფანე". ხოლო მან, ვითარცა ძილისაგან ღრმისაგან ღჳძებულმან, მიუგო: "მაკურთხე მამაო". ჳრქუა მას ბერმან: "რად შეგემთხჳა შვილო?"

ჰრეჟა მას ძმამან მან: "არაჲ უწყი". ხოლო აწ რაჲ ჳმად შენი მესმა, "კეთილად ვარ". ჰრეჟა მას ბერმან: "ნუ გეშინინ, ჯუარი გამოისახე პირსა", და მან-ყო ეგრეთ. ხოლო ჩუენ გზბრძანა: "იწყეთ გალობად და აღასრულეთ წმიდაჲ ჟამის-წირვაჲ". და ეგრეთვე სტეფანესცა უბრძანა ჩუენ- თანა ჟამის-წირვაჲ. ხოლო მე, მცირედ მორწმუნე ესე და ჩუკენი, კეთილად შევშინდი გულსა შინა ჩემსა. ხოლო მან მომაახლა წმიდაჲ იგი პირი მისი ყურსა ჩემსა და მრეჟა: "ნუ გეშინინ, მცირედ მორწმუნეო, იგივე ღმერთი არს, რომელმან ლეგეონი ეშმაკთაჲ ღორებითურთ ზღუასა დაანთჟა". და ესრეთ უვნებელად აღვასრულეთ წმიდაჲ ჟამის-წირვაჲ და ვჰმადლობდით ღმერთსა და წმიდასა მას ბერსა. მაშინ ნეტარმან მან მოგვგო და გურჟუა ყოველთა: "უკუეთუ ჩუენ ცოდვილთაჲ არა ისმინოს ღმერთმან და კუალად შეემთხვოს ესე, მიერთგან მღდელობაჲ დააცადოს. ხოლო მოწყალებითა ღმრთისაჲთა არს აწ შვდი წელი არცა თუ მძინარე განკრთომილ არს ძალითა ქრისტესითა და მადლითა წმიდისა მამისა ჩუენისაჲთა. და აჰა ესერა თვთ სტეფანე ქადაგებს და მიუთხრობს მის ზედა აღსრულებულთა საკვრველებათა და ადიდებს ღმერთსა და მადლსა წმიდისა ბერისასა.

ესე უწყოდა ბოროტმან ეშმაკმან დაუგებელი იგი მტერობაჲ წმიდისაჲ მის მისსა მიმართ ჟამსავე სიყრმისა მისისასა, რაჲ-იგი ყოფად იყო. ამისთჳსცა დასაბამსავე სიყრმისასა იწყო ბრძოლად მისსა მიმართ, ვითარცა ზემო აღვწერია: რაჟამს იგი წყლითა წარწყმედაჲ მისი ენება და ღმერთმან ანგელოზისა მიერ იცსნა, და კუალად ცეცხლითა ზემოჴსენებულსა მას მონასტერსა სამცხეს. და კუალად პალატთაგან ჯოჯიკის ძისათა, ფრიად მაღალთა, გარდამოაგდო და ღმერთმან უვნებელად დაიცვა. და კუალად მამის ძმასა მისსა თანა ღამით გზასა მივიდოდა ცხენითა, და წარაცთუნა ეშმაკმან და, ძილითა ღრმითა შეპყრობილი, კლდესა ზედა ფრიად მაღალსა აღადგინა, რაჲთამცა შთაჴრა. ხოლო ღმერთმან ჳელი აღუპყრა, რამეთუ იტყოდა წმიდაჲ იგი, ვითარმედ: "ჳმად მესმა, რომელმან მრეჟა მე: „ეკრძალე, შთაიჴრებიო" და მიპყრა ჳელი, ვიდრემდე განვიღვიძე, და მერმე მიმეფარა". ესრეთ

სიჩჩოდთგან დაიცვა ღმერთმან თვსი ნების-მყოფელი და ეშმაკთა ზედა მძლედ გამოაჩინა, ვიდრე არა სრულად დააკუეთა მის მიერ მომპოვნეხელი იგი ბოროტთად.

ესე ვითარ არს, ჟ სანატრელნო, ჩუენი ესე მამად და მოძღუარი, ესე ვითარნი არიან შრომანი და ღუაწლნი მისნი, ესე ვითარნი არიან ეკლესიათათვს მოღუაწებანი მისნი, ესე ვითარნი არიან ნამუშაკეენი და ნიჭნი ოფლითა მისთანი, ესე ვითარნი არიან გლახაკთა წყალობისა და ობოლთა შეწყნარებისა ნაყოფნი, ვითარნი მას შუენიან.და ვითარ ესე გესმა და გულისჴმა-ჴყავთ, ძალმან საქმისამან და სიტყუათა შეტყუებამან მოღუაწე ესე დიდი გიჩუენა, ვითარცა ძეგლი აღმართებული, ვითარცა ხატი დაწერილი სახილველად თანაწარმავალთა ამის ცხორებისათა, ახალი აბრაჴამ, მშჴდი იგი, მსგავსად დავითისა, ბრძენი - მსგავსად სოლომონისა, ძჴრ- უჴსენეხელი - მსგავსად მოსესსა, უბრალოდ - მსგავსად სამოელისა, წმიდად - მსგავსად იოსებისა, უხილავთა მხილველი - მსგავსად დანიელისა და მოშურნე სარწმუნოებისად - მსგავსად დიდისა ელიასა, უდაბნოდს მოყვარე - მსგავსად დიდისა წინამორბედისა, ქალწული ჴორცითა - მსგავსად მოწაფისა მის საყუარელისა, და შეუორგულებელითა სიყუარულითა - მსგავსად მობაძავი პავლე მოციქულისად, რომლისა სათნოებასა მიუთხრობენ მრავალნი ნათესავნი, რომლისა ცხორებასა და მოღვაწებასა განსთქუმენ ერნი და ეკლესიანი.რამეთუ ვინ სადა ესრეთ ანუ სათნოებად შეიყუარა ანუ სიბოროტე მოიძულა? ვის ესრეთ სუროდა ღმრთისა და შეეყუარებულ იქმნა მის მიერ? ვის შემურდა შური უფლისად ესრეთ და არა რად აღირჩია სიყვარულსა მისსა ვიდრე სიკუდილამდე! ვინ ესრეთ შეუდგა კუალსა წმიდათა მამათა ცხორებისასა და თანა მსრბოლ ექმნა მათ გაუძღომელად! ვინ სადა შეიყუარნა ესრეთ გლახაკნი და უცხონი, მსგავსად იოანე მოწყალისა!ვინ მოაკუდივნა ესრეთ ასონი ქუეყანისანი სიტყვსაებრ მოციქულისა, და განწმიდა თავი თვსი და ტაძარ ღმრთისა ცხოველისა ყო იგი, რომელი სიჩჩოდთ თვსითგან აღიზარდა და აღორძინდა წურთასა შინა საღმრთოთა წერილთასა, და მოირწყო

მადლთა დაუწყუდედელთა ნაკადულითა და ჰასაკად სავსებისა ქრისტესისა მიიწია, სიტყვსაებრ მოციქულისა საქმე და ხედვად და სიყუარული, რომელთა ყოველი მწყობრი სათნოებათა შეუთქს თვთოეულად წარჰმართნა, წურთად წიგნთა საღმრთოთად, განწმედად სულისა და კორცთად, ცრემლნი დაუწყუდედელნი, უდაბნოთა შინა მოქალაქობად, განშორებად და უცხო-ყოფად სოფლისაგან, მოძღურებად დაუდუმებელი და ლოცვად დაუსრულებელი, მარხვად და მღვდარებად უსაზღვროდ, კმელსა ზედა წოლად და კმელისა ჰამად, ღვაწლ-მრავალი ცხორება უადრეს ძალსა სიტყუათასა, სიმდაბლე და სიმშვედ ზემთა აღმატებულნი, მოწყალებად და სახიერებად, მსგავსებითა ღმრთისა მოწყალებათად, რათა მოკლედ ვთქუა, ყოვლითავე, რომლითა ხატად ღმრთისა გამოისახვის კაცი. ესე ვითარი იყო წმიდად მამად ჩუენი გიორგი, და სადა არს ჩემდა ჟამი უმრავლესისა თქუმად რომელი ყოველთადა ცხად არს, დაღაცათუ ჩუენ არა ვთქუათ და თანაწარვჰკდეთ განგრძობისათჳს წიგნისა.

XXIII. ესე არიან ჩემ მიერ გლახაკისა და უღირსისა თქუმულნი სიტყუანი, რომელმან ყოველივე ჰემმარიტი მიგიტხარ, და აღვწერე სიტყვსა თქუენისათჳს, რომელთა მაიძულებთ და მიბრძანეთ სახედ პირუტყუთა უგუნურსა ამას და ფრიად სულელსა, რომელი მრავლითა შიშითა და ძრწოლითა კადნიერ ვიქმენ ჰელყოფად საქმესა ამას დიდსა და სულიერსა უწყებასა მითხრობად და წინადადებად ცხორებასა და მოღუაწებასა ნეტარისა მამისა ჩუენისა გიორგისსა, რომელმან ესე ფრიადისაგან მცირედი ძლით შეუძლე აღწერად და წარმოვეც თქუენდა, ჟ მამაო წმიდაო, მთასა მაგას საკვრველსა, რომელი-ეგე ცხორებითა საკვრველითა იყოფები, ვითარცა სირი მხოლოდ სართულსა შინა მცირესა და ქუაბსა შინა იწროსა და ფიცხელსა, მსგავსად ტრედისა უმანკოდსა და გურიტისა უბიწოდსა.არამედ, ვითარცა პირველ ვთქუ, სიკუდილსა მას ურჩებისასა ვეშიშვოდე, ამისთჳს მორჩილებად მოვედ ბრძანებისა შენისა წმიდისა, თუ არა აღმწერელიცხორებისა და მოქალაქობისა მისისა მისივე პირი ჯერ იყო და არა მე გლახაკი ესე სიტყვთაცა და გონებითა. გარნა ესე

იყო ყოველსავე შინა სალხინებელი ჩემი, რათა თუალით მხილველ და ჯელით მსახურ ყოფილ ვიყავ და ყურითა მომსმენელ სიტყუათა წმიდისა პირისა მისისათა და არა სხუათა მოქენე შეკრებისათჳს სულიერისა ამის თხრობისა.

ხოლო აწ მელნითა ოდენ ცხოველითა სიტყუანი გამომისახვან, ვითარცა ზემო ვთქუ პირველვე. ხოლო შენდა დამიტევებიეს, ჟ მოძღუართა წინამძღუარო, რათა შენ კეთილად შეამკო და განაცხადო ჩემ მიერ გამოსახული ესე და ნაკლულევანებაჲ ყოველივე, ვითარცა აღმასრულებელმან სულიერთა ფიცართამან, სრულ-ჰყო, და შენმანცა სიბრძნემან და კაცად კაცადმან, რომელიცა მიემთხვოს, შესძინენ ნაკლულევანებასა ამას ზედა, და განასრულენ,რამეთუ არცა ორთა მათ

მწულილთა ქურივისათა დააყენეს მდიდართა იგი მისაცემელი, არცა რომელთა-იგი ტყავნი და შეშაჲ და ბალანი მოართვეს მოსეს განსრულებად კარვისა დააბრკოლეს ოქროჲ და ვერცხლი და თუალთა პატიოსანთა შეწირვად, რამეთუ ოქროჲ, სიღრმეთაგან ქუეყანისათა აღმოღებული, ბრწყინვალე ბრძმედისა მიერ გამოცდილი და განწმედილი, კეთილად შუენიერ იქმნების, და კოხლიოჲსა სისხლი ღებავს პორფირსა, და მარგალიტსა იქმს ზამბიკი ზღვსაჲ, და სამარაგდე ქუეყანით მწუანილად აღმოეცენების და მერმე ესრეთ იქმნების ქვად, და აბრეშუმსა გამოიღებს მატლი უნდოჲ და პინაჲ ზღვსაჲ უცხოსა სახესა მკერდსა გამოიღებს, ესე მრავალ სასყიდლისა საფასენი უნდოთაგან ნივთთა გამოვლენ! ხოლო ჩემ შორის არა რაჲ პატიოსანთაგანი იპოვა, რათამცა სულიერი ესე კარავი შემემკო, გარნა ხოლო ბალანი თიკანთ მსგავსისა ამის გონებისა ჩემისაგან მოპარსული! არამედ მოწეულმან და პორფირმან თქუენმან განაშუენენ იაკინთისა თანა და ბისონისა, ოქრო. შეთხზულმან, და ზემო აღწერილისა მიერ ნივთთაგან პატივცემულმან და განბრწყინვებულმან გულისკმის-ყოფისა გამოცხადებისა და ჭეშმარიტებისა მიერ განშუენებულმან, ვითარცა იტყვს მოსე, რომელმან-იგი ეგე ვითარი შეჰმზადა მღდელთ-მოდღურისა შესამოსელსა ზედა, ბრძანებისაებრ ღმრთისა, რომელსა შუენის დიდებაჲ და სიმტკიცე თანა

მხოლოდ შობილით ძითურთ და ყოვლად წმიდით სულით აწ და
მარადის და უკუნითი უკუნისამდე. ამინ.